

บทที่ 3

แนวทางการพิจารณาเรื่องความผิดวินัยฐานประพฤตชั่ว ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

เมื่อได้ศึกษาถึงความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วแล้ว ในบทนี้จะได้อภิปรายในรายละเอียดว่า แนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วและประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 นั้นมีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร และปัจจุบันทิศทางการพิจารณาความผิดเรื่องประพฤตชั่วนี้ขยายขอบเขตออกไปมากขึ้นเพียงใด นอกจากนี้เพื่อให้ได้เห็นภาพรวมของความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ในบทนี้จะเสนอแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วของข้าราชการครูและข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไปใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย โดยจะแยกพิจารณาหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การจำแนกลักษณะของความผิดวินัยฐานประพฤตชั่ว

ก. ประพฤตชั่ว

ความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วถูกกำหนดไว้ในมาตรา 81 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ความว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่ว เช่น ประพฤติตนเป็นคนเสเพล เสพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ หมกมุ่นในการพนัน กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน"

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 เป็นการบัญญัติให้ข้าราชการรักษาชื่อเสียงของตัวข้าราชการเอง

ซึ่งถ้าดูอย่างผิวเผินอาจจะเข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องความประพฤติส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่หากพิจารณาโดยลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพราะข้าราชการเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการบริหารราชการ และเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชน หากข้าราชการประพฤติตนไม่เหมาะสมไม่ควร ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ก็จะทำให้ประชาชนเสื่อมความเชื่อถือในตัวข้าราชการและพลอยเสื่อมความเชื่อถือไปถึงหน่วยงานของรัฐบาลตลอดจนรัฐบาลด้วย ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการไม่ราบรื่นเท่าที่ควร จึงเห็นได้ว่าความประพฤติของข้าราชการทั้งในและนอกหน้าที่ราชการมีผลเกี่ยวข้องโดยตรงถึงประสิทธิภาพของข้าราชการ¹

ลักษณะของการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง
มีดังนี้

1. ประพฤติตนเป็นคนเสเพล
2. เสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้
3. หมกมุ่นในการพนัน
4. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ

ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

1. ประพฤติดนเป็นคนเสเพล

สำหรับการประพฤติดนเป็นคนเสเพลนั้น ถ้าพิจารณาถึงความหมายคำว่า "เสเพล" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึงประพฤติเหลวไหล ไม่เอางานเอាកาร ประพฤติไปในทางเสื่อมเสีย เลว ดังนั้นการที่กฎหมายบัญญัติห้ามข้าราชการประพฤติดนเป็นคนเสเพลก็คือ ห้ามข้าราชการประพฤติดนเหลวไหล ห้ามประพฤติดนไปในทางเสื่อมเสียให้ตั้งตนอยู่ในสภาพอันควรแก่ตำแหน่งหน้าที่ราชการ เพื่อประชาชนจะได้นับถือศรัทธาข้าราชการอันจะส่งผลให้ภาพพจน์ของราชการดีขึ้น

¹สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518, หน้า 96.

การพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดประพฤติตนเป็นคนเสเพลหรือไม่นั้นคงจะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์เป็นกรณี ๆ ไปว่า การประพฤติปฏิบัติตนเช่นนี้จะเป็นการประพฤติตนเป็นคนเสเพลหรือไม่ อย่างไรก็ตามแนวทางการพิจารณาในเรื่องนี้ควรมีหลักหรือขอบเขตอยู่ที่ว่าการจะถือว่าข้าราชการผู้ใดประพฤติตนเป็นคนเสเพลได้นั้น จะต้องได้ความว่าผู้นั้นได้กระทำไปโดยหมกมุ่นหรือทำหลายครั้ง ไม่ใช่ครั้งเดียว และจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 2 ประการ² คือ

1.1 ความรู้สึกของสังคม การกระทำอย่างหนึ่งในสมัยหนึ่งอาจจะถูกมองว่าเป็นการประพฤติตนเหลวไหล แต่ในอีกสมัยหนึ่งอาจจะเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาก็ได้ เช่น การดื่มสุราหรือเที่ยวกลางคืน

1.2 สภาพ ฐานะ และตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้กระทำนั้น เช่น ข้าราชการชายดื่มสุราในสถานเริงรมย์อาจยังถือไม่ได้ว่าเป็นการประพฤติตนเป็นคนเสเพล ขณะที่ข้าราชการหญิงไปกระทำเช่นนั้นบ้าง สังคมอาจมองว่าเป็นคนเสเพลก็ได้

เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการนั้น ได้มีคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร วางแนวไว้ว่า

เนื่องจากข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เป็นผู้มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ย่อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธา และให้ความร่วมมือแก่รัฐบาลในการปกครองและบริหารประเทศให้มีความสงบสุข และรอดพ้นจากภัยคุกคามดังกล่าว ดังนั้นจึงให้ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร ปฏิบัติตนดังนี้.....ห้ามแต่งเครื่องแบบหรือเครื่องแต่งกายที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าไปในไนท์คลับ สถานอาบอบนวด สถานอบายมุข หรือสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ยกเว้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ.... ทั้งนี้ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นคอยสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาและตักเตือน

²สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518, หน้า 98-99.

แนะนำผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใดจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวข้างต้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและให้พิจารณาลงโทษอย่างเคร่งครัด

จากข้อกำหนดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าถ้าข้าราชการประพฤติตนเป็นคนเสเพล ชอบเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ อยู่เสมอ จะมีความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว แต่ถ้าข้าราชการผู้ใดแต่งเครื่องแบบหรือเครื่องแต่งกายที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าไปในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ พฤติการณ์จะถือเป็น ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งมีสถานโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกทีเดียว

อย่างไรก็ดีจากการตรวจสอบรายงานการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ได้รายงานมายัง ก.พ. นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบัน ยังไม่พบว่ามีกรณีการลงโทษข้าราชการผู้ใดโดยปรับบทว่าประพฤติตนเป็นคนเสเพลตามมาตรา 81 นี้เลยแม้แต่รายเดียว

2. เส้นของมินเมาจนไม่สามารถครองสติได้

การเส้นของมินเมาอันเป็นบทบัญญัติความผิดวินัยตามวรรคที่อาจแยกได้เป็น 2 กรณี

2.1 การเส้นของมินเมาซึ่งตามปกติแล้วเส้นได้ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น สุรา เบียร์ ยาแดง หรือของมินเมาอื่น ๆ ซึ่งไม่มีกฎหมายห้ามเส้นจะเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วก็ต่อเมื่อได้เส้นจนมินเมาไม่สามารถครองสติได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่ นว. 208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 ที่กำหนดไว้ว่า ข้าราชการผู้ใดเส้นสุรามินเมาจนไม่สามารถครองสติได้ ซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี แต่หากเส้นแล้วยังสามารถครองสติได้ก็ไม่เป็นความผิดนอกจากพฤติการณ์นั้นจะเข้ากรณีตามมติคณะรัฐมนตรีที่ นว. 208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 ที่กำหนดไว้ว่า การเส้นสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการเมาสุราเสียราชการ และเมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง³ ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

³ สำนักงาน ก.พ., คู่มือปฏิบัติงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ ภาค 2 (กรุงเทพมหานคร:สำนักงาน ก.พ., 2523), หน้า 94.

2.2 การเสฟของมินเมาซึ่งตามปกติแล้วต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน เป็นต้น ข้าราชการผู้ใดเสฟของมินเมาดังกล่าวพฤติกรรมก็เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติช่วยอยู่ในตัวเองแล้ว แม้ว่าเสฟแล้วยังสามารถครองสติอยู่ได้ก็ตาม⁴

ตัวอย่างความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว กรณีเสฟของมินเมาจนไม่สามารถครองสติได้

1. นาย ก. ปลัดอำเภอ เสฟสุราจนครองสติไม่ได้ ตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน 2524 ต่อมาในวันที่ 14 เมษายน 2524 ข้าราชการผู้นี้ได้ส่งเสียงดังโวยวายขึ้นไปบนที่ว่าการอำเภอ และทำท่ายชวนทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นบนที่ว่าการอำเภอในเวลาราชการ ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น⁵

2. นาย น. เจ้าหน้าที่สุขาภิบาล 1 ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมงานแต่ไม่ได้ห้ามปรามพรรคพวกในเรื่องการดื่มสุราขณะปฏิบัติราชการ และตนเองได้ร่วมดื่มสุราด้วยจนเป็นเหตุให้พนักงานขับรถได้ขับรถชนคันของทางราชการจนเกิดอุบัติเหตุเพราะความมินเมา ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น⁶

3. นาย พ. เจ้าหน้าที่สุขาภิบาล 2 ได้นำสุราแม่โขงมาดื่มในบริเวณบันไดหน้าอาคารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในเวลาประมาณ 15.00 น. ซึ่งเป็นเวลาราชการ มีอาการมินเมาส่งเสียงดัง ครองสติไม่ได้ นอกจากนั้นนาย พ. มักจะชอบดื่มสุราเป็นอาจิมแล้วไม่สามารถปฏิบัติงานได้ อีกทั้งได้เคยทำทัณฑ์บนไว้สำหรับกรณีนี้แล้วยังมากระทำความผิดซ้ำอีก จึงถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน⁷

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94.

⁵ ชื่อบุคคลทั้งหมดในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นชื่อสมมุติ แต่มีข้อเท็จจริงตามที่อ้างอิงไว้ทั้งสิ้น
มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2525 วันที่ 26 สิงหาคม 2525.

⁶ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 35/2529 วันที่ 17 พฤศจิกายน 2529.

⁷ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2529 วันที่ 6 ตุลาคม 2529.

4. นาย ก. ออกไปรับประทานอาหารและดื่มสุราตั้งแต่เวลา 11.30 น. แล้วมิได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่จนถึงเวลา 16.00 น. พฤติการณ์ของนาย ก. เป็นการเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการและเมาสุราเสียราชการ แต่โดยที่นาย ก. ดื่มสุราจนไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ไม่เคยหนึ่งงานในหอผู้ป่วยชาย อีกทั้งนาย ก. มีนิสัยดีช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีมาโดยตลอด ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน^๘

3. หมกมุ่นในการพนัน

สำหรับการหมกมุ่นในการพนันนั้น เมื่อพิจารณาความหมายคำว่า "หมกมุ่น" มีความหมายว่า^๙ "ใจฝังอยู่ ใฝ่ใจมุ่งไปทางเดียว" หมกมุ่นในการพนันจึงมีความหมายถึงผู้ที่มีจิตใจมุ่งแต่การพนัน ต้องเป็นผู้เล่นการพนันเป็นประจำเป็นปกติวิสัย มิใช่เล่นการพนันชั่วคราวชั่วคราวหรือในบางโอกาส เนื่องจากข้าราชการพลเรือนนั้นเป็นผู้กระทำการงานให้รัฐบาลและบางตำแหน่งมีหน้าที่ปกครอง ระวังทุกข์ บำรุงสุขและติดต่อกลัชิดกับประชาชน จึงควรเป็นผู้กระทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน การติดการพนันเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ข้าราชการไม่พึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง มาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จึงกำหนดว่าเป็นตัวอย่างของการประพฤติชั่ว

สำหรับเรื่องการเล่นการพนันนี้มีมติคณะรัฐมนตรี ที่ นว. 208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 วางแนวทางว่า

ถ้าเป็นการเล่นการพนันประเภทที่เล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาต ถ้าเล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หากผู้เล่นเป็นเจ้าของงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรงหรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าของที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรมหรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง ทบวง กรม วางไว้เป็น

^๘มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2529 วันที่ 6 ตุลาคม 2529.

^๙พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

พิเศษก็ถือเป็นการประพตีสื่ออย่างร้ายแรงได้ หากผู้เล่นนั้นเป็นข้าราชการอื่นกรณีก็ถือเป็นการประพตีสื่อได้แต่ไม่ถึงกับร้ายแรง

ถ้าเป็นการเล่นการพนันประเภทที่เล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาต ถ้าเล่นโดยได้รับอนุญาต หากผู้เล่นเป็นเจ้าของที่ซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าของที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง ทบวง กรม วางไว้เป็นพิเศษก็ถือเป็นการประพตีสื่ออย่างร้ายแรงได้ แต่ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นข้าราชการอื่น กรณีจะเป็นความผิดวินัยฐานประพตีสื่อก็ต่อเมื่อผู้นั้น "หมกมุ่น" ในการพนัน

เมื่อได้วิเคราะห์ถ้อยคำในต้วบทมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี ที่ นว. 208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 แล้วจะเห็นได้ว่าที่กำหนดไว้ว่า "หมกมุ่นในการพนัน" อันเป็นตัวอย่างของการประพตีสื่อนั้น หมายถึง การหมกมุ่นในการเล่นการพนันประเภทที่ได้รับอนุญาตจากทางการแล้วเท่านั้นจึงจะเป็นความผิดวินัยฐานนี้ได้ และต้องปรากฏข้อเท็จจริงด้วยว่าข้าราชการผู้นั้นหมกมุ่นอยู่กับการเล่นการพนันดังกล่าว ส่วนการเล่นการพนันประเภทกฎหมายห้ามขาดไม่อนุญาตให้เล่นนั้นโดยสภาพแล้วย่อมถือได้ว่าผู้เล่นการพนันดังกล่าวกระทำผิดกฎหมาย พฤติการณ์เป็นการประพตีสื่อในตัวเองแล้ว ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้กระทำผิดนั้นมีพฤติการณ์ที่ "หมกมุ่น" หรือไม่¹⁰ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

การพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าจะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางการนั้นในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 มาตรา 4 วรรคสอง บัญญัติไว้ความว่า¹¹ "การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้จะจัดให้มิขึ้นเพื่อเป็นทางนำมา

¹⁰ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 32/2529 วันที่ 20 ตุลาคม 2529.

¹¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 68 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2478

ซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัด โดยทางตรงหรือทางอ้อม ได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต” ฉะนั้นการเล่นการพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าจะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทาง การนั้น คือ การพนันประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ซึ่ง กำหนดประเภทของการพนันไว้ต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้าฯลฯ นอกจากนี้ที่กล่าวไว้ในหมายเลข 17 แห่งบัญชี ก.

2. วิ่งวัวคน

3. ชกมวย มวยปล้ำ

4. แข่งเรือฟ่ง แข่งเรือล้อ

5. ชู้รูป

6. โยนห่วง

7. โยนสดางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ

8. ตกเบ็ด

9. จับสลากโดยวิธีใด ๆ

10. ยิงเป้า

11. ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ

12. เต้าข้ามแดน

13. หมากแฉว

14. หมากหัวแดง

15. บิงโก

16. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่งที่เสี่ยงโชคให้ เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง

17. โดแต้ไลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง

18. สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง

19. บู้กเมกิง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
20. ชายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่ใช่ช้อกในประเทศไทย แต่ได้จัดใหม่ขึ้นโดยช้อบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น
21. ไพน่กกระจอก ไพน่ต้อแต้ม ไพน่ต่าง ๆ
22. ดวด
23. บิลเลียด
24. ช้องอ้อย
25. สะบ้ำทอย¹²
26. สะบ้ำชู้ด¹³
27. ฟุตบอลลีเตะ
28. เครื่องเล่นซึ่งใช้ไฟฟ้าจักรกลหรือสปริง ตีด ยิง หรือโยนวัตถุใด ๆ ในภาชนะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใด ๆ¹⁴

ตัวอย่างความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว กรณีหมกมุ่นในการพนัน

1. นาย ม. เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ ได้ลักลอบเล่นการพนันไพรมี่เอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาตในอาคารพักข้าราชการสำนักพระราชวัง จนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีส่งฟ้องศาล ซึ่งศาลได้พิพากษาลงโทษปรับ ฎกลงโทษลดชั้นเงินเดือน 1 ชั้น¹⁵

¹² กฎกระทรวง ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2503) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอนที่ 66 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2503.

¹³ กฎกระทรวง ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2503) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอนที่ 66 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2503.

¹⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2504) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 78 ตอนที่ 95 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2504.

¹⁵ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 7/2527 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2527.

2. นาง น. เจ้าหน้าที่พยาบาล 3 ได้ลี้ภัยหลบเล่นการพนันไพ่ผสมสิบโดยไม่ได้รับอนุญาตและได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดี ซึ่งศาลได้พิพากษาปรับ 300 บาท ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน¹⁶

4. กระทําหรือยอมให้ผู้อื่นกระทําการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

เมื่อได้ศึกษาถึงตัวอย่างของการกระทําอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 81 วรรคหนึ่ง อันได้แก่ การประพฤติตนเป็นคนเสเพล การเสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ หมกมุ่นในการพนันมาแล้ว จะเห็นได้ว่าตัวอย่างที่ยกมานั้นเป็นพฤติการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการกระทําอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว และเป็นพฤติการณ์ที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกฉบับเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผิด เป็นสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งข้าราชการทุกคนทุกสมัยไม่สมควรกระทํา จึงบัญญัติว่าเป็นตัวอย่างของพฤติการณ์ที่ถือเป็นการกระทําอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างไรก็ตามการที่จะบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมพฤติการณ์ทุกอย่างอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชื่อนั้นเป็นเรื่องกระทําได้ยาก ดังนั้นมาตรา 81 จึงบัญญัติเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือเป็นการกระทําอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว โดยการบัญญัติกฎหมายไว้ในลักษณะกว้าง ๆ ต่อไปอีกว่า "กระทําหรือยอมให้ผู้อื่นกระทําการอันใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน" และในจุดนี้ก่อให้เกิดปัญหาที่ติดตามมาในการพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือเป็นการประพฤติชั่ว ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป

กรณีประพฤติชั่วโดยกระทําการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทําการอันใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนนั้นหมายความว่า ข้าราชการพลเรือนจะกระทําการอย่างใด ๆ ก็ได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าเป็นการกระทําที่อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์

¹⁶ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 10/2530 วันที่ 30 มีนาคม 2530.

ของตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้ว ต้องห้ามตามความในวรรคนี้ หลักสำคัญที่จะต้องพิจารณาประการหนึ่งก็คือ "ตำแหน่งหน้าที่ราชการ" เพราะการกระทำใดๆ จะสมควรหรือไม่สมควรแก่เกียรติศักดิ์ย่อมขึ้นอยู่กับตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้นั้นเป็นหลัก¹⁷ ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ธุรการยื่นปัสสาวะที่ริมต้นมะขามเทศเพราะมีเหม็นสาหร่าย ซึ่งเป็นกรกระทำที่ไม่สมควรและเป็นความผิดฐานนี้ แต่ถ้าพฤติกรรมเช่นเดียวกันนี้ผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ความรุนแรงแห่งกรณีกระทำความผิดย่อมจะมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ "ตำแหน่งหน้าที่ราชการ" ของผู้กระทำความผิดเป็นหลักนั่นเอง

ข้อควรพิจารณาต่อไปก็คือ การที่กฎหมายกำหนดไว้ว่าห้ามกระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน แสดงให้เห็นว่าการกระทำที่จะเป็นความผิดฐานประพฤตชั่วในกรณีดังกล่าวข้างต้นนี้ ไม่จำเป็นต้องเกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ขึ้นแล้วจริง ๆ จึงจะเป็นความผิด พฤติการณ์ใดก็ตามที่กระทำแล้ว อาจเกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ ก็ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานนี้แล้ว นอกจากนี้แม้ตัวข้าราชการจะมีได้เป็นผู้กระทำเอง แต่หากยอมให้ผู้อื่นกระทำ กรณีนี้ก็ถือเป็นความผิดฐานประพฤตชั่วไม่ร้ายแรงนี้ได้เช่นกัน

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า บทบัญญัติของกฎหมายในส่วนนี้เปิดกว้างให้เป็นการวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือว่าเป็นการกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน แนวทางการพิจารณาเรื่องนี้ในปัจจุบันจึงมีลักษณะกว้างขวางมาก พฤติการณ์ต่าง ๆ มากมายที่ถูกจัดว่าเป็นความผิดฐานประพฤตชั่วตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ในวิทยานพนธ์ฉบับนี้จะนำแนวทางการพิจารณาในเรื่องประพฤตชั่วลักษณะต่างๆ ที่ได้มีการพิจารณาไว้แล้วตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบ

---

¹⁷ สุวรรณ โรจนวิภาต และเชิง ต้นเจริญสุข, คู่มือบรรยายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน, หน้า 152-153.

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบันว่า มีการกำหนดพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือว่าเป็นการประพฤติชั่วโดยจะจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของการกระทำผิด

ตัวอย่างความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว กรณีกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

4.1 กระทำความผิดอาญา

แต่เดิมนั้น ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเกือบทุกฉบับได้กำหนดให้การกระทำความผิดอาญาเป็นตัวอย่างหนึ่งของการรักษาชื่อเสียงมิให้ช้านชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วทั้งนี้เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ข้าราชการไม่ควรจะกระทำอยู่แล้ว จากการตรวจสอบรายงานการลงโทษที่กระทรวง ทบวง กรม รายงานมายัง ก.พ. พบว่าการกระทำความผิดอาญาของข้าราชการพลเรือนนั้นอาจแยกออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.1.1 หมิ่นประมาทผู้อื่น

1. นาย อ. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้เขียนข่าวหรือบทความลงในหนังสือพิมพ์ นาย อ. ได้เขียนข่าวลงหนังสือพิมพ์มีข้อความพาดพิงหมิ่นประมาทนาย ส. อดีต สส. จังหวัดศรีสะเกษ 2 ครั้ง นาย ส. จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลอาญาฐานหมิ่นประมาทคดีถึงที่สุดโดยศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษจำคุกนาย อ. มีกำหนด 1 เดือน แต่เนื่องจากนาย อ. ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน อีกทั้งเมื่อคำนึงถึงอาชีพและสภาพความผิดจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ในทางวินัยนาย อ. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น¹⁸

4.1.2 ปลอมเอกสาร

1. นาย พ. ครึ่งดำรงตำแหน่งนายช่างรังวัด 3 ได้ปลอมลายมือชื่อของนาย ส. ในใบรับรองเขตติดต่อเจ้าของที่ดินและเจ้าของที่ดินข้างเคียงในฐานะเจ้าของที่ดินข้าง

¹⁸มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 26/2523 วันที่ 11

เคียง เพื่อให้เรื่องแล้วเสร็จโดยเร็ว เพราะเห็นว่านาย ส. เจ้าของที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขตก็เป็น เจ้าของที่ดินข้างเคียงด้วย แล้วเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาต่อไป ต่อมานาย พ. ได้แจ้งให้นาย ส. เจ้าของที่ดินทราบนาย ส. จึงให้นาย พ. ลบลายมือชื่อปลอมออกและลงลายมือชื่อให้ใหม่ นาย พ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁹

4.1.3 ทำร้ายร่างกาย

1. นาย อ. ได้ใช้มีดปลายแหลมจ้วงแทงนาง จ. อดีตภริยาของตนถูกช้ำมือด้านซ้ายได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากเกิดความหวาดระแวงหึงหวงนาง จ. ซึ่งเรื่องนี้ได้มีการดำเนินคดีอาญาและนาย อ. ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 4 เดือน ปรับ 2,000 บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งเพราะรับสารภาพ คงจำคุก 2 เดือน ปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด 1 ปี และทางวินัยนาย อ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน²⁰

2. นาย ส. เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ใช้กำลังทำร้ายร่างกายนาย บ. ลูกจ้างประจำซึ่งป่วยเป็นอัมพาตและยังไม่สามารถพูดได้ โดยใช้มีดและเท้าชกต่อยและกระแทบ นาย บ. ที่บริเวณใบหน้าและลำตัวหลายครั้ง แล้วใช้มีดจับศีรษะนาย บ. กระแทกที่พื้นอีกหลายครั้งเป็นเหตุให้นาย บ. ได้รับอันตรายสาหัส ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกนาย ส. 4 ปี แต่เนื่องจากนาย ส. ให้การรับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 2 ปี โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ในทางวินัยนาย ส. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น²¹

4.1.4 บุกคุก

1. นาย ก. นายช่างสำรวจ 3 ถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญาฐานบุกคุก ลงโทษจำคุก 2 เดือน ปรับ 1,000 บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 1 เดือน และ

¹⁹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2527 วันที่ 4 ตุลาคม 2527.

²⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2527 วันที่ 4 ตุลาคม 2527.

²¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2527 วันที่ 14 มิถุนายน 2527.

ปรับ 500 บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด 2 ปี ในทางวินัยนาย ก. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน²²

4.1.5 ลักทรัพย์

1. นาย ส. และนาย ช. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 1 มีกรณีกระทำผิดคือ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2526 นาย ส. เข้าเวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำลดเวลา 24.00-03.00 น. ครั้นเวลาประมาณ 01.00 น. นาย ส. ได้นำเบ็ดไปตกปลาในบ่อน้ำแดนพยาบาลได้ปลาหมอนิล 4 ตัว ซึ่งเป็นปลาที่ทางราชการเลี้ยงไว้และได้นำปลาดังกล่าวไปแบ่งให้นาย ช. ซึ่งนาย ช. ก็รับไว้โดยรู้ว่าเป็นปลาที่ตกมาจากบ่อภายในเรือนจำ ทั้งมิได้ขัดขวางห้ามปรามหรือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วยผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนาย ส. 10% เป็นเวลา 2 เดือนและภาคทัณฑ์นาย ช.²³

4.1.6 รับของโจร

1. นาย ส. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 มีกรณีกระทำความผิด คือ เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2528 นาย ส. ได้รับซื้อรถจักรยานยนต์ของนาย ม. ซึ่งนาย ก. กับพวกได้ลักมาจากต่างจังหวัด ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ติดตามจับกุมตัวนาย ส. พร้อมรถจักรยานยนต์ได้เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2529 ซึ่งศาลได้พิพากษาลงโทษนาย ส. ฐานรับของโจร ลงโทษจำคุก 1 ปีปรับ 3,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 3 ปี ในทางวินัยนาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน²⁴

²²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2527 วันที่ 14 มิถุนายน 2527.

²³มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 3/2529 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2529.

²⁴มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 26/2530 วันที่ 17 กันยายน 2530.

4.1.7 กระทำอนำจร, ช้่มช้่นกระทำช้ำเรำ

1. นาย ส. ช้ำงโยชำ 2 ได้ใช้ก้ำลังปลุกปล้ำนาง ย. และถูกด้ำเนิหคดีอำญำในช้้อหำกระทำอนำจร ต่อมำนาย ส. ได้ยินยอมชดใช้ด้ำเลี๋ยหำยจ้ำนวน 20,000 บำท นาง ย. จึงได้ถอนค้ำร้องทุกช้้ไม่ติดใจด้ำเนิหคดีต้่ไป ในทำงวินัย นาย ส. ถูกลงโทษลดช้้นเงินเดี๋ยน 1 ช้้น²⁵

2. นาย ล. เจ้ำน้้ำที่ติดน 2 ได้กระทำอนำจรน้ำนงส่ว อ. โดยกอดปล้้ำเพี๋ยจะช้่มช้่นกระทำช้ำเรำแต่ไม่บรรรลุล นาย ล. ถูกด้ำเนิหคดีอำญำ ผลคดีถึงที่สุดโดยศ้ำลพิพำกษำให้จ้ำคุก 1 ปี ปร้บ 2,000 บำท โทษจ้ำคุกให้รอกำรลงโทษไว้ ในทำงวินัย นาย ล. ถูกลงโทษตัดเงินเดี๋ยน 10% เป็นเวลำ 2 เดี๋ยน²⁶

4.1.8 แจ้งควำมเท็จ

1. นาย ก. เจ้ำน้้ำที่บรหำรงำนที่ติดน 4 ได้แจ้งก้ำนยทะเล่เปี๋ยนอ้ำเภอโพธิ์ชัยว้ำนตนเองไม่มีคู้่สมรสเพี๋ยให้น้ำนยทะเล่เปี๋ยนหลงเชี๋ย และจะได้ท้ำกำรจดทะเล่เปี๋ยนสมรสให้น้ำนย ก. และน้ำนง จ. อันเป็นควำมเท็จเพรำะน้ำนย ก. มีภริยำที่ช้อบด้วยกฎหมำยอยู่แล้่ว ต่อมำนาย ก. ถูกด้ำเนิหคดีอำญำฐำนแจ้งควำมเท็จ คดีถึงที่สุดโดยศ้ำลมีค้ำนพิพำกษำให้ปร้บน้ำนย ก. 400 บำท ในทำงวินัยน้ำนย ก. ถูกลงโทษตัดเงินเดี๋ยน 10% เป็นเวลำ 4 เดี๋ยน²⁷

4.1.9 ดูหม้่น

1. น้ำนง ส. เจ้ำน้้ำที่บรหำรงำนส้ำธำรณสุข 4 ถูกศ้ำลฎีกำพิพำกษำลงโทษปร้บ 600 บำท ฐำนดูหม้่นพระปลัด บ. ว้ำนได้เลี๋ยกับแม่ช้ี ถ. แต่เนื่องจกน้ำนง ส. ปร้บิต

²⁵มติ อ.ก.พ. วิส้ำมัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในกำรประชุมครั้งท้่ 2/2522 ว้นที่ 10 มกรำคม 2522.

²⁶มติ อ.ก.พ. วิส้ำมัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในกำรประชุมครั้งท้่ 14/2530 ว้นที่ 18 พฤษภาคม 2530.

²⁷มติ อ.ก.พ. วิส้ำมัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในกำรประชุมครั้งท้่ 17/2530 ว้นที่ 8 มิถุนำยน 2530.

หน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอดเป็นที่รักใคร่นับถือของประชาชน ขณะที่ระปลัด บ. มีพฤติกรรมเป็นบุคคลอันธพาลมาก่อนที่จะบวชเป็นพระภิกษุ เคยต้องโทษคดีอาญาฎีกาศาลนิพากษา ลงโทษจำคุก 10 ปี และประพฤติดนไม่เหมาะสมหลายประการจนประชาชนไม่ค่อนับถือศรัทธา ในทางวินัย ผู้บังคับบัญชาจึงลงโทษภาคทัณฑ์นาง ส.²⁸

4.1.10 ยิงปืนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

1. นาย ส. เจ้าหน้าที่ขนส่ง 4 ได้ยิงปืนจำนวนหลายนัดเข้าไปในบ้านพักข้าราชการในบริเวณสำนักงานขนส่ง ซึ่งมีข้าราชการอื่นพักอาศัยอยู่ด้วยหลายครอบครัวในเวลา กลางคืนทำให้กระสุนนัดหนึ่ง ไปถูกอาคารสำนักงานขนส่งเป็นเหตุให้กระจกหน้าต่างแตกและฝาผนังห้องทำงานขนส่งจังหวัดเสียหาย และในวันรุ่งขึ้นนาย ส. ได้ขีว้างปาตุ้เก็บเอกสารของทางราชการ ทำให้กระจกตู้เก็บเอกสารแตกเสียหายแต่นาย ส. ได้จัดการซ่อมแซมทรัพย์สินทุกอย่างให้อยู่ในสภาพดีดังเดิม ต่อมานาย ส. ถูกจับกุมดำเนินคดีอาญา พนักงานสอบสวนได้ทำการเปรียบเทียบปรับคดีอาญาจึงเลิกกัน ในทางวินัยนาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน²⁹

4.1.11 กระทำการโดยประมาท

1. นาย ช. ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ขับรถบรรทุกของภัณฑสถานไปซื้อวัสดุเพื่อนำมาฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง นาย ช. ได้ขับรถโดยประมาทด้วยความเร็วสูง แซงขึ้นหน้ารถคันอื่นแล้วเส้นแบ่งครึ่งกลางถนนมาทางขวา เป็นเหตุให้ชนกับรถจักรยานยนต์ของผู้อื่นและผู้ขับรถจักรยานยนต์กับผู้อื่นท้ายได้รับบาดเจ็บสาหัส ส่วนรถยนต์ของภัณฑสถานได้รับความ

²⁸ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 18/2527 วันที่ 17

พฤษภาคม 2527.

²⁹ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 39/2527 วันที่ 18

ตุลาคม 2527.

เสียหาย ผลการดำเนินคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนาย ช. มีกำหนด 6 เดือน ปรับ 1,500 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ในทางวินัย นาย ช. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์³⁰

2. นาย ส. เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 5 มีกรณีกระทำผิด คือ เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2524 นาย ส. ได้พบเป็นขาวที่ขามรักษาการณ์เอาติดตัวไปด้วยวางอยู่บนเบาะหน้ารถ จึงหยิบปืนจะส่งให้ขามแต่ปืนลั่นขึ้น 1 นัด ลูกนาง ส. ซึ่งอยู่ที่ระเบียงบ้านได้รับบาดเจ็บสาหัส นาย ส. ถูกดำเนินคดีอาญาโดยศาลมีคำพิพากษาว่า มีความผิดฐานมีอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ลงโทษจำคุก 2 ปี 6 เดือน ปรับ 6,000 บาท รับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุก 1 ปี 3 เดือน ปรับ 3,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี ในทางวินัย นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน³¹

4.1.12 กระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาอื่น ๆ

1. นาย ว. เจ้าหน้าที่บริหารงานประจำสงเคราะห์ 6 ได้ดำเนินการรับสมัครบุคคลไปทำงานประเทศมาเลเซีย โดยมีได้เป็นตัวแทนจัดหางานตามกฎหมาย ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้นาย ว. เลิกกระทำการดังกล่าว แต่นาย ว. ไม่ยอมปฏิบัติตาม จนกระทั่งแรงงานจังหวัดต้องเรียกไปชี้แจง นาย ว. จึงหยุดกระทำการ พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 นาย ว. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์³²

³⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 48/2527 วันที่ 27 ธันวาคม 2527.

³¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2529 วันที่ 22 ธันวาคม 2529.

³²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 25/2529 วันที่ 25 สิงหาคม 2529.

2. นางสาว ค. เจ้าหน้าที่พยาบาล 1 ได้ดำเนินการตั้งสถานพยาบาล โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำการตรวจโรค วินิจฉัยโรคและบำบัดโรคให้แก่ผู้อื่น โดยมีได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและมีได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย จนถูกดำเนินคดีอาญา ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 4,000 บาท ให้รอกการลงโทษจำคุกไว้ 2 ปี ในทางวินัย นางสาว ค. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน³³

3. นาย ป. เจ้าหน้าที่ปกครอง 2 มีอาวุธปืนรีวอลเวอร์ขนาด .38 ชนิดทำในประเทศ ไม่มีหมายเลขทะเบียน 1 กระบอก พร้อมกระสุนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ขณะนั้นนาย ป. มีอาการมินเมาและถือปืนดังกล่าวอยู่ นาง ท. เห็นว่าอาจจะเป็นอันตราย จึงเข้าไปขยิบปืนจากมือของนาย ป. เป็นเหตุให้ปืนลั่นและกระสุนปืนถูกนาง ท. ถึงแก่ความตาย นาย ป. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน³⁴

4.2 กรณีชู้สาว

สำหรับการกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติกู้สาวนี้ แต่เดิมในกฎหมายตราสามดวงเคยมีบทบัญญัติกำหนดความผิดกรณีประพฤติกู้สาวไว้ แต่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกฉบับมิได้กำหนดกรณีชู้สาวไว้เป็นตัวอย่างว่า เป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติกู้สาวอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดกรณีชู้สาวก็ถือเป็นสิ่งที่ไม่สมควรประพฤติกู้สาวและปฏิบัติ เพราะการกระทำดังกล่าวนำความเสื่อมเสียมาสู่ครอบครัว ทำให้ครอบครัวต้องเดือดร้อนหรือแตกแยก เป็นต้น³⁵ ฉะนั้นแม้กรณีกระทำความผิดฐานชู้สาวนี้จะไม่ได้อ

³³ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 24/2527 วันที่ 28 มิถุนายน 2527.

³⁴ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2530 วันที่ 17 สิงหาคม 2530.

³⁵ ภาสาคีร์ติ เล้าภากรณ์, "การกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครู : ศึกษาเฉพาะกรณีการประพฤติกู้สาวทางเพศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533) หน้า 31-33.

ถูกบัญญัติเป็นตัวอย่างของการประพฤติชั่วอย่างชัดเจน แต่ในทางพิจารณาของผู้บังคับบัญชาหรือองค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่าง ๆ ก็ถือว่าพฤติการณ์เช่นนี้เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วทั้งสิ้น

1. นางสาว พ. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ได้ติดต่อมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับ นาย อ. สามีของนาง ฅ. ในทำนองชู้สาว เป็นเหตุให้นาง ฅ. ร้องเรียนว่าครอบครัวของตนได้รับความเดือดร้อน นางสาว พ. ถูกลดโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน³⁶

2. นาย ฅ. เจ้าพนักงานปกครอง 6 ได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ส. มีบุตรด้วยกัน 3 คน ระหว่างอยู่กินกับนาง ส. บุคคลทั้งสองมีทัศนคติไม่ตรงกันและเคยแยกกันอยู่ประมาณ 6 เดือนมาแล้วครั้งหนึ่ง ทั้งนาง ส. เคยพูดจาทกลงกับนาย ฅ. ว่าถ้านาย ฅ. ประสงค์จะแต่งงานใหม่กับผู้อื่นนาง ส. ก็ไม่ขัดข้อง ต่อมานาย ฅ. ได้รับแต่งตั้งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น นาย ฅ. ได้เดินทางไปปฏิบัติราชการแต่เพียงผู้เดียวมิได้นำครอบครัวไปด้วย และได้รู้จักชอบพอกับนาง ป. ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานกัน นาง ป. มีสามีแล้วแต่แยกกันอยู่กับสามีเดิมเพราะนาง ป. ไม่สามารถมีบุตร ได้สามีเดิมจึงไปมีภรรยาใหม่โดยนาง ป. และสามีเดิมได้ทำบันทึกหย่าขาดจากกัน และไม่ได้เกี่ยวข้องเป็นสามีภริยากันอีก ต่อมาจึงได้จดทะเบียนหย่ากับสามีเดิมซึ่งระหว่างที่นาย ฅ. และนาง ป. รักใคร่ชอบพอกันนั้น นาย ฅ. ได้แจ้งให้นาง ส. ภริยาของนาย ฅ. ทราบว่านาย ฅ. ประสงค์จะแต่งงานกับนาง ป. ซึ่งนาง ส. ก็ตกลงยินยอมด้วย โดยให้นาย ฅ. มอบเงินเดือนทั้งหมดให้ตนและบุตร ซึ่งต่อมานาย ฅ. และนาง ส. ได้จดทะเบียนหย่ากัน แต่ยังคงส่งเสียนาง ส. และเลี้ยงดูบุตรทั้ง 3 คนเหมือนเดิม ในภายหลังนาย ฅ. จึงได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ป. ในเรื่องนี้นาย ฅ. และนาง ป. ถูกลดโทษตัดเงินเดือนคนละ 10% เป็นเวลา 4 เดือน³⁷

³⁶มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2527 วันที่ 13 กันยายน 2527.

³⁷มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 16/2527 วันที่ 16 เมษายน 2527.

3. นาย ส. ปลัดอำเภอได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ม. อยู่กินด้วยกัน จนมีบุตร 3 คน แล้วต่อมา นาย ส. ได้มีภริยาใหม่โดยมิได้จดทะเบียนสมรส และได้ส่งเสียค่าเลี้ยงดูภริยาเดิมและบุตรมาโดยตลอด นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน³⁸

4. นางสาว ส. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา 1 ได้อยู่กับฉันสามีภริยากับ สิบโท อ. สามีโดยชอบด้วยกฎหมายของนาง บ. โดยในครั้งแรกไม่ทราบว่าสิบโท อ. มีภริยาแล้ว จนเวลาล่วงเลยมา 5 เดือนเศษ จึงได้ทราบความจริงแต่ก็ยังอยู่ร่วมกัน เพราะสิบโท อ. รับผิดชอบด้วยและแจ้งว่าไม่มีปัญหาอะไร ต่อมานาง บ. ได้ร้องเรียนให้นางสาว ส. ออกจากบ้านพักของ สิบโท อ. นางสาว ส. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น³⁹

5. นาย ด. ช่างโยธา 3 มีกรณีกระทำความผิดคือ มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนาง ศ. ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ป. ผู้ได้บังคับบัญชา นาย ด. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁴⁰

6. นาย ว. เจ้าพนักงานการเกษตร ถูกลงโทษให้ออกจากราชการกรณีเป็นชู้กับนาง จ. ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย น. เจ้าหน้าที่การเกษตร 4 เพื่อนร่วมงาน ต่อมาเมื่อนาย น. รู้เรื่องระหว่างนาย ว. และนาง จ. จึงได้ตกลงยกนาง จ. ให้นาย ว. และจดทะเบียนหย่าขาดจากนาง จ. ต่อมาภายหลังนาย ว. และนาง จ. ได้จดทะเบียนสมรสกัน นาย ว. ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ออกจากราชการต่อ ก.พ. ก.พ. ได้พิจารณาแล้วมีมติว่าการพิจารณาโทษข้าราชการซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นชู้กับสามีหรือภริยาของผู้อื่น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริง

³⁸ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2527 วันที่ 5 มกราคม 2527.

³⁹ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 23/2531 วันที่ 27 มิถุนายน 2531.

⁴⁰ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 14/2530 วันที่ 18 พฤษภาคม 2530.

อื่น ๆ อันเป็นพฤติการณ์แวดล้อมประกอบด้วย กรณีของนาย ว. ยังฟังไม่ได้ว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติลดโทษนาย ว. จากให้ออกจากราชการเป็นตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁴¹

7. นาย อ. นายแพทย์ 8 ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนางสาว พ. ทั้งที่ตนเองมีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วและไม่ยอมเลี้ยงดูนางสาว พ. โดยอ้างว่านางสาว พ. เป็นผู้หึงหาเงิน จนเป็นเหตุให้นางสาว พ. ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นาย อ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์⁴²

8. ร้อยตรี ฮ. เจ้าพนักงานปกครอง 7 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนางสาว ท. อายุ 15 ปีเศษ ซึ่งเป็นบุตรสาวของผู้รับจ้างซักผ้าให้ครอบครัวของร้อยตรี ฮ. จนนางสาว ท. เกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาและร้อยตรี ฮ. ปฏิเสธไม่รับอุปการะเลี้ยงดู ร้อยตรี ฮ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁴³

4.3 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ ถือเป็นการเล่นของมีนเมาซึ่งปกติเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอยู่ในตัวเอง แม้ว่าจะเป็นการเล่นแล้วยังสามารถรองสติได้อยู่ก็ตาม จึงแยกพฤติการณ์นี้ให้เห็นเด่นชัดออกมาจากพฤติการณ์การเล่นสุราจนไม่สามารถรองสติได้

⁴¹ มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 4/2529 วันที่ 7 เมษายน 2529.

⁴² มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 41/2527 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2527.

⁴³ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 2/2530 วันที่ 19 มกราคม 2530.

1. นาย ช. ช่างโยธา 3 ได้เสพักยชาจนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีและศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก 15 วัน ปรับ 500 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 1 ปีในทางวินัย นาย ช. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน⁴⁴

2. นาย พ. เจ้าหน้าที่พยาบาล 3 ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 5,000 บาทโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ฐานมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต นาย พ. ถูกลงโทษลดเงินเดือน 1 ชั้น⁴⁵

4.4 กรณีกระทำความผิดทะเลาะวิวาทกับราษฎรหรือบุคคลอื่นทั่วไป

สำหรับกรณีทะเลาะวิวาทกับราษฎรนี้ มาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนต้องสุภาพเรียบร้อยกับประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอื่นเกี่ยวกับหน้าที่ของตน ถ้าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ผู้บังคับบัญชาจะถือว่าเป็นพฤติการณ์อันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การที่ข้าราชการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไปซึ่งมิใช่ผู้มาติดต่องานในหน้าที่ราชการของตน และนอกเวลาราชการแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็ใช้ดุลพินิจตัดสินว่าเป็นการกระทำความผิดอันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วยเช่นกัน

1. นาย พ. นายตรวจสรรพสามิต 5 และนาย จ. นายตรวจสรรพสามิต 2 ได้ทะเลาะวิวาทกับราษฎรและถูกดำเนินคดีอาญา ผลการพิจารณาศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 2 เดือน และปรับ 2,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 1 ปี คดีถึงที่สุด ในทางวินัย ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าแม้ข้อเท็จจริงจะยุติตามคำพิพากษาว่าสาเหตุแห่งการทำร้ายร่างกายนั้นเกิดจากโทสะจริตซึ่งราษฎรมีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยก็ตาม แต่โดยที่บุคคลทั้งสองเป็น

⁴⁴ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 39/2527 วันที่ 18 ตุลาคม 2527.

⁴⁵ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 14/2529 วันที่ 19 พฤษภาคม 2529.

ข้าราชการแต่มีเรื่องทะเลาะวิวาทในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ อาจเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนได้ จึงสั่งลงโทษภาคทัณฑ์บุคคลทั้งสอง⁴⁶

2. นาย ณ. เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 มีกรณีกระทำความผิดคือ หลังเลิกงานได้ไปเล่นหมากรูกอยู่กับจำสิบเอก ก. ที่ร้านขายเครื่องดื่มโดยพนันกันว่าใครแพ้คนนั้นจ่ายค่าเครื่องดื่ม ขณะที่เล่นผ่านมาได้ 2 เกม นาย ณ. แพ้มาตลอด ต่อมา นาย ส. อาชีพขับรถสามล้อกับพวก 3-4 คน ได้เข้ามานั่งในร้านและสอนหมากรูกูให้แก่จำสิบเอก ก. ทำให้ นาย ณ. ไม่พอใจและพูดห้ามไม่ให้ นาย ส. สอนหมากรูกู แต่ นาย ส. ไม่ยอมเชื่อฟังจึงเกิดการโต้เถียงกันขึ้น นาย ส. ได้เตะที่ชายโครงด้านหลังของ นาย ณ. ก่อน หลังจากนั้นได้ชกต่อยทำร้ายซึ่งกันและกันและ นาย ณ. ได้ใช้เหล็กสกัดปูนที่ติดตัวมาจากที่ทำงานแทงข้างหลัง นาย ส. เป็นเหตุให้ นาย ส. ได้รับบาดเจ็บแต่ไม่สาหัส นาย ณ. และ นาย ส. ต่างได้แจ้งความดำเนินคดีอาญาซึ่งกันและกัน แต่พนักงานสอบสวนได้ทำการไกล่เกลี่ยและ นาย ณ. ยอมจ่ายค่าทำขวัญเป็นเงิน 20,000 บาท ให้แก่นาย ส. ในทางวินัย นาย ณ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์⁴⁷

4.5 กรณีกระทำความผิดทะเลาะวิวาทระหว่างเพื่อนร่วมงาน

สำหรับกรณีทะเลาะวิวาทกับเพื่อนร่วมงานนี้ มาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 กำหนดให้ข้าราชการต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาสามัคคีระหว่างกัน ดังนั้นการที่ข้าราชการทะเลาะวิวาทซึ่งกันและกันทั้งในหน้าที่ราชการและเรื่องส่วนตัว ถือเป็นพฤติการณ์อันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วยเช่นกัน

1. นาย อ. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 4 มีกรณีกระทำความผิดคือ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2521 เวลา 9.00 น. ได้ทำร้ายร่างกายนางสาว ล. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 2

⁴⁶ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 14/2530 วันที่ 18 พฤษภาคม 2530.

⁴⁷ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2530 วันที่ 17 สิงหาคม 2530.

ณ ที่ทำการพัฒนาชุมชน โดยใช้ฝ่ามือตบหน้า 1 ที ด้วยเหตุนั้นศาลโทสะจากการโต้เถียงกัน เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จากการพิจารณาในทางวินัยปรากฏว่านาย อ. เป็นโรคประสาท เคยเข้ารับการรักษาดัวที่โรงพยาบาลประสาทและหลังจากเกิดเหตุแล้ว นาย อ. ก็เข้ารับการ รักษาดัวที่โรงพยาบาลอีก ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁴⁸

2. นาง ป. เจ้าหน้าที่พยาบาล 3 ได้ใช้มีดปลายแหลมฟันศีรษะนาย ม. ลูกจ้างประจำซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเดียวกัน สาเหตุเนื่องมาจากนาย ม. ปฏิเสธไม่ยอม ส่งเงินค่าเช่าให้แก่นาง ป. ซึ่งเป็นเจ้ามือเช่า เป็นเหตุให้นาง ป. บันดาลโทสะใช้มีดซึ่งนำติด ตัวมาทำร้ายร่างกายนาย ม. ซึ่งในเรื่องนี้นาง ป. ได้ถูกศาลพิพากษาจำคุก 1 ปี ปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 1 ปี ในทางวินัย นาง ป. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁴⁹

3. นาย ว. เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 ได้กล่าวคำสบประมาท ดูหมิ่น นาย ผ. ต่อหน้าข้าราชการที่กำลังรับประทานอาหารเห็นว่านาย ผ. มีความประพฤติไม่ดี ซอบริดไถ ผู้ประกอบอาชีพค้าไม้ จึงเกิดการทะเลาะโต้เถียงกันอย่างรุนแรงถึงขั้นชุลมุน และในระหว่าง ชุลมุนนี้เองกระสุนปืนของนาย ผ. ได้ลั่นขึ้น 1 นัด แต่ไม่ถูกผู้ใด นาย ว. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์⁵⁰

4.6 กรณีทำร้ายร่างกายผู้ที่อยู่ในความดูแลของตนในตำแหน่งหน้าที่ราชการ

สำหรับกรณีทำร้ายผู้ที่อยู่ในความดูแลของตนในหน้าที่ราชการ เช่น เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีหน้าที่ดูแลแก้ไขบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดต่าง ๆ ให้กลับตนเป็นคนดี วิธี

⁴⁸มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 4/2522 วันที่ 13 กรกฎาคม 2522.

⁴⁹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 27/2530 วันที่ 21 กันยายน 2530.

⁵⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 20/2526 วันที่ 22 กันยายน 2526.

การลงโทษที่ใช้ในการปกครองดูแลอันรุนแรงและเกินสมควร ถือว่าขัดกับหลักการที่ใช้ในการบำบัดรักษา การกระทำเช่นนี้ถือเป็น การกระทำอันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. นาย น. เจ้าหน้าที่อบรมและฝึกวิชาชั้น ปฏิบัติหน้าที่พ่อบ้าน (ประจำหออุตสาหกรรม) มีกรณีกระทำผิด คือได้ใช้กำลังทำร้ายเด็กผู้รับการสงเคราะห์เนื่องจากเด็กผู้รับการสงเคราะห์เตะฟุตบอลเข้ามาในบริเวณหอ และพุดจาท่านองทำทนายและด่าว่าครูพ่อบ้านประจำหอของเด็กผู้รับการสงเคราะห์ นาย น. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน⁵¹

2. นาย ส. เจ้าหน้าที่อบรมและฝึกวิชาชั้น 3 ได้ทำร้ายร่างกายเยาวชนผู้หนึ่งบนหอนอนโดยการเตะที่บริเวณลำตัวหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ได้กระทำไปโดยโทสะจริต พฤติกรรมเป็นการกระทำที่ขัดกับหลักการที่ใช้ในการบำบัดแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนผู้หลงผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 5% เป็นเวลา 4 เดือน⁵²

4.7 กรณีทำลายทรัพย์สินของทางราชการ

กรณีทำลายทรัพย์สินของทางราชการนี้อาจถือได้ว่าเป็นการทำให้เสียทรัพย์สิน อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างหนึ่ง นอกจากนี้เมื่อทรัพย์สินเป็นของทางราชการจึงอาจเป็นทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามกรณีนี้มักไม่มีการดำเนินคดีอาญากันแต่อย่างไร แต่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเป็นการกระทำอันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย

1. นาย ส. ช่างรังวัด 2 ได้ทำลายทรัพย์สินของทางราชการในสำนักงานที่ดินจังหวัด เป็นเหตุให้กระจกด้านหน้าชั้นบนแตก 1 บาน เครื่องพิมพ์ดีดและเสาอากาศ

⁵¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2527 วันที่ 13 กันยายน 2527.

⁵²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 20/2530 วันที่ 3 สิงหาคม 2530.

ที่วิขารุด ซึ่งเหตุที่เกิดขึ้นครั้งนี้เพราะเกิดความกลัดกลุ้มเรื่องค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ แต่การกระทำดังกล่าวทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายเล็กน้อยและนาย ส. ได้ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้งานได้ดังเดิมแล้ว นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน⁵³

4.8 กรณีมีหนี้สิน

กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญหนี้สินมากนั้น ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 มิได้กำหนดไว้เป็นตัวอย่างของการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว แต่ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเกือบทุกฉบับกำหนดไว้ถึงการมีหนี้สิน รุ่งรังว่าเป็นตัวอย่างของการประพฤติชั่วด้วย อย่างไรก็ตามแม้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จะไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน แต่จากการตรวจสอบรายงานการลงโทษที่รายงานไปยัง ก.พ. พบว่าแนวทางการพิจารณาของผู้บังคับบัญชามีการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า พฤติการณ์เช่นนี้เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วทั้งสิ้น และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ก็พิจารณาแล้วมีมติให้ตอบรับทราบโดยไม่เปลี่ยนแปลงความเห็นดังกล่าวแต่อย่างใด

นอกจากนี้ในบางหน่วยงานที่ข้าราชการอาจจะใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ในทางทรัพย์สินกับผู้อื่นได้ เช่น กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ 105/2482 ลงวันที่ 5 กันยายน 2482 เรื่อง ขอให้กำชับเจ้าพนักงานเรือนจำเรื่องกั้มเงินผู้ต้องขัง เป็นต้น จะมีข้อกำหนดวางแนวทางไว้ว่าห้ามข้าราชการกั้มเงินจากผู้ต้องขัง เพราะจะเป็นการทำให้เสื่อมเสียสมรรถภาพการปกครองและกำหนดไว้ชัดเจนว่า การกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดวินัยข้าราชการพลเรือนฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง⁵⁴

⁵³ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 6/2530 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2530.

⁵⁴ กรมราชทัณฑ์รายงานการลงโทษให้นาย ฉ. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 3 ออกจากราชการกรณีกั้มเงินจากผู้ต้องขังแล้ว ไม่ชดใช้จนเป็นเหตุให้เกิดร้องเรียนขึ้น ซึ่ง อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ มีมติให้ตอบรับทราบได้ ในการประชุมครั้งที่ 7/2530 วันที่ 2 มีนาคม 2530

ตัวอย่างกรณีกระทำได้เกี่ยวกับหนี้สิน

1. นาย จ. เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ 4 ได้กู้เงินจากธนาคาร จำนวน 10,000 บาท สัญญาจะผ่อนชำระเดือนละ 1,000 บาท โดยมีนาย ล. เป็นผู้ค้ำประกัน แล้วไม่ผ่อนชำระเงินกู้คืนเป็นเวลา 2 ปี จนธนาคารฟ้องร้องและศาลได้พิพากษาให้นาย จ. ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้กับธนาคาร หากนาย จ. ไม่ชำระหนี้ให้นาย ล. ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทน แต่นาย จ. ไม่ยอมชำระเงินตามหมายบังคับคดีของศาล นาย ล. ผู้ค้ำประกันจึงได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา นาย จ. จึงทำบันทึกยินยอมให้หักเงินเดือนผ่อนชำระให้กับธนาคารเดือนละ 1,500 บาท ในทางวินัยนาย จ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์⁵⁵

2. นาย ม. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 2 ได้กู้ยืมเงินจากนาย ผ. จำนวน 3,000 บาท โดยมีได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือนาย ม. ได้ทยอยผ่อนชำระคืนบางส่วน ต่อมานาย ผ. ได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา นาย ม. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน⁵⁶

3. นาย ก. เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ 5 ได้ออกเช็คจำนวนเงิน 60,000 บาท ให้แก่นาย อ. เพื่อเป็นประกันเงินกู้ ครั้นถึงกำหนดธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน นาย อ. จึงแจ้งความดำเนินคดีอาญาแต่ตกลงกันได้โดยนาย ก. ผ่อนชำระเงินให้นาย อ. 30,000 บาท ส่วนที่เหลือได้ออกเช็คจำนวนเงิน 60,000 บาท ให้แก่นาย อ. เพื่อประกันหนี้ที่ยังค้างชำระ ครั้นถึงกำหนดธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินอีกนาย อ. จึงแจ้งความดำเนินคดีอาญา นาย ก. ถูกจับกุมตัวแต่ได้รับการประกันตัวและจัดการชำระหนี้แล้ว นาย อ. จึงถอนคำร้องทุกข์และพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนาย ก. ในทางวินัย นาย ก. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์⁵⁷

⁵⁵มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 34/2526 วันที่ 29 ธันวาคม 2526.

⁵⁶มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2529 วันที่ 3 มีนาคม 2529.

⁵⁷มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 17/2529 วันที่ 16 มิถุนายน 2529.

4. นาง พ.เจ้าหน้าที่สรรพากร 3 ได้กู้ยืมเงินหลายรายแล้วไม่ชำระหนี้ เป็นเหตุให้ถูกรื้อเรียนต่อผู้บังคับบัญชาและถูกฟ้องร้องทั้งคดีแพ่งคดีอาญาและคดีล้มละลาย จนศาล ได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว แต่ภายหลังนาง พ. ได้ติดต่อขอประนอมหนี้ได้ทุกราย จึงไม่ถูก ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย ในทางวินัย นาง พ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน⁵⁸

4.9 กรณีผิดสัญญาในทางแพ่ง

กรณีผิดสัญญาในทางแพ่งนั้น ในอดีตที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นกฎหมายตราสามดวงหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไม่เคยมีการบัญญัติถึงกรณีการผิดสัญญาทางแพ่ง ว่าเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วเลย แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการพิจารณาในเรื่องนี้ ผู้บังคับบัญชามักจะใช้ดุลพินิจไปในทางที่ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นกรณีความผิดวินัยฐาน ประพฤติชั่ว และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ก็พิจารณามีมติตอบรับทราบรายงานการลงโทษ เช่นกัน มีกรณีดังตัวอย่างต่อไปนี้ คือ

1. นาย ต. เจ้าหน้าที่บริหารงานปกครอง 8 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง นายอำเภอได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นและช่วยประชาชนในชนบทให้มั่งคั่ง ทำ เป็นค่าจัดซื้อเสาไฟฟ้าและไม้คอนส่าย ตามโครงการขยายเขตเชื่อมไฟฟ้าแรงสูงจำนวน 140,000 บาท โดยไม่ตั้งกรรมการไปรับเงินเต็มอบฉันทะให้นาย บ. เสมียนตราอำเภอไปรับ เงินแทน เป็นเหตุให้นาย บ. ทุจริตยกยอกเงินดังกล่าวหลบหนีไป นาย ต. ได้ยอมรับสภาพหนี้ กับทางราชการว่าจะนำเงินส่วนตัวจำนวน 140,000 บาท มาชดใช้คืนแต่ก็ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ ให้ตามกำหนด จนทางราชการต้องทวงถามหลายครั้ง ในที่สุดเมื่อถูกตั้งกรรมการสอบสวนนาย ต. จึงนำเงินส่งใช้คืนจนครบ นาย ต. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน⁵⁹

⁵⁸ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2530 วันที่ 10 สิงหาคม 2530.

⁵⁹ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2530 วันที่ 12 มกราคม 2530.

2. นาย ส. เจ้าพนักงานปกครอง 6 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดซื้อพัสดุร่วมกับนาย ศ. เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร และนาย ม. เจ้าพนักงานปกครอง 4 นาย ส. และนาย ศ. บกพร้อมต่อหน้าที่เป็นเหตุให้นาย ม. ทุจริตต่อหน้าที่ ต่อมาบุคคลทั้งสามได้ร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายคืนให้แก่ราชการคนละ 15,030 บาท โดยจะผ่อนชำระเป็นรายเดือน แต่ปรากฏว่านาย ส. ได้นำเงินมาชำระในวันที่ศาลพิพากษาตามยอมเป็นบางส่วนเท่านั้นแล้วไม่ชำระอีก กรรมการปกครองจึงได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินนาย ส. มาชำระหนี้เรียบร้อยแล้ว ในทางวินัยนาย ส. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์^{๕๐}

4.10 กระทำการอื่นได้ชื่อว่าประพฤติชั่วในกรณีต่าง ๆ

นอกจากพฤติการณ์การกระทำผิดในลักษณะต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ยังมีพฤติการณ์อื่นที่ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจตัดสินว่าเป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย เช่น

1. นาย น. ศุภการักษ์ 1 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ 1 ด้านศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ได้ขอลาป่วยมีกำหนด 9 วัน แต่ได้เดินทางไปต่างประเทศ โดยไม่ได้ขออนุญาตตามระเบียบว่าด้วยการลาฯ (พ.ศ.2520) โดยร่วมเดินทางไปกับเจ้าของร้านขายยาซึ่งเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้โดยจุดประสงค์เพื่อไปซื้อยามา (ยาเส้นติดทำลายประสาท) แต่ซื้อยาดังกล่าวไม่ได้เพราะประเทศนั้นเลิกผลิตยาแล้ว เหตุที่เจ้าของร้านขายยายินยอมออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ เพราะเห็นว่านาย น. มีความรู้ภาษาอังกฤษและด้านพิธีศุลกากรซึ่งเชื่ออำนาจประโยชน์ให้ร้านขายยาได้ นาย น. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น^{๕๑}

2. นาย ป. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 มีกรณีกระทำผิดคือ มีการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการของจังหวัดสงขลา โดยนางสาว ด. บุตรของ

^{๕๐}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2531 วันที่ 29 สิงหาคม 2531.

^{๕๑}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 23/2526 วันที่ 13 ตุลาคม 2526.

นาย ล. สอบผ่านข้อเขียนคงเหลือเพียงสอบสัมภาษณ์ นาย ล. ได้ติดต่อคนกลางขอให้ช่วยพูดกับ นาย ป. เพื่อให้ช่วยเหลือนุตรสาว แต่นาย ป. ปฏิเสธ ต่อมาเมื่อประกาศผลสอบปรากฏว่า นางสาว ด. สอบได้ นาย ล. จึงนำเงินไปให้คนกลางจำนวน 5,000 บาท และคนกลางได้นำไปมอบให้นาย ป. 3,000 บาท ต่อมาเมื่อมีการคืนเงินให้นาย ล. 2,000 บาท ตามทางสอบสวนปรากฏว่านางสาว ด. สอบผ่านได้เองโดยไม่มีผู้ใดช่วยเหลือ นาย ป. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน^{๑๒}

3. นางสาว อ. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 4 ได้ใช้เวลาราชการไปศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันจันทร์และวันอังคารเฉพาะช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 09.00-12.00 น. โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ในบางครั้งนางสาว อ. จะให้เพื่อนเซ็นชื่อแทนด้วย นอกจากนี้นางสาว อ. ได้ทำการแก้คะแนนจากเกรดบีเป็นเกรดเอในวิชาทฤษฎีการส่งเสริมการจำหน่าย ที่อาจารย์ผู้สอนมอบข้อสอบที่ตรวจแล้วและได้ใส่ช่องสีน้ำตาลรวมทั้งปิดผนึกซองและเซ็นชื่อกำกับ โดยให้นางสาว อ. เป็นผู้ถือนำไปมอบให้หัวหน้าภาควิชาการตลาด นางสาว อ. ถูกลงโทษลดเงินเดือน 1 ขั้น^{๑๓}

4. นาง ญ. พยาบาลวิชาชีพ 6 ได้รับเงินจากพยาบาลอื่นเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ คนละ 880 บาท รวม 10 คน เป็นเงิน 8,800 บาท ต่อมานาง ญ. ได้นำเงินจำนวน 9,680 บาท (รวมค่าสมัครของนาง ญ. ด้วย) ผ่ากให้หลานชายของนาง ญ. ไปสมัครให้ที่จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นก็ได้ติดตามสอบถามจากหลานชายอีกจนกระทั่งผู้สมัครรายอื่นได้สอบถาม นาง ญ. จึงได้ไปสอบถามเรื่องนี้และได้ความ

---

^{๑๒}มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 35/2528 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2528.

^{๑๓}มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2524 วันที่ 25 มิถุนายน 2524.

ว่า ระหว่างหลานชายของนาง ญ. เดินทางโดยรถไฟได้ถูกคนร้ายลักเงินไปจึงไม่ได้สมัคร เมื่อได้ทราบเรื่องนาง ญ. จึงได้นำเงินส่วนตัวคืนให้นางพยาบาลทุกคน นาง ญ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์^{๕๔}

5. นาย น. เจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชี 6 แอบคู้ข้าราชการหญิงผู้ได้บังคับบัญชาอาบน้ำและใช้ห้องสุขา นาย น. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน^{๕๕}

6. นาย ช. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 มีกรณีกระทำผิดคือ นาย พ. ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำอาหารมาเลี้ยงผู้ต้องขังในเรือนจำ หลังจากนั้นนาย ช. ได้เรียกประชุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานให้ไปสำรวจผู้ต้องขังที่อยู่ในเขตที่นาย พ. สมัครรับเลือกตั้ง โดยได้มอบกระดาษกับซองจดหมายที่ติดแสตมป์แล้วให้ไปแจกผู้ต้องขังและขอร้องให้ช่วยเขียนจดหมายไปบอกญาติช่วยลงคะแนนเสียงให้นาย พ. ด้วย นาย ช. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์^{๕๖}

7. นาย ว. เจ้าหน้าที่สื่อสาร 2 ได้ขอลาอุปสมบทต่อผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากมีผู้ขอลาอุปสมบทก่อนหน้าแล้ว 1 คน นาย ช. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดจึงขอร้องให้นาย ว. ลาอุปสมบทในปีหน้าแทนเพราะเกรงว่าจะไม่มีคนทำงาน นาย ว. ไม่พอใจได้หลุดจากก้าวร้าวนาย ช. และได้ขอเรื่องลาอุปสมบทคืนแล้วจึงทิ้งลงตะกร้าขยะ นอกจากนี้นาย ว. ยังได้แจกถถลกการณ์ซึ่งมีใจความในการทำงานตัดพ้อและอาฆาตนาย ช. แก่เจ้าหน้าที่ทั้งในและนอกสำนักงาน

---

^{๕๔}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 24/2529 วันที่ 11 สิงหาคม 2529.

^{๕๕}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 17/2526 วันที่ 1 กันยายน 2526.

^{๕๖}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 13/2526 วันที่ 4 สิงหาคม 2526.

โดยใช้เครื่องโทรพิมพ์ของทางราชการและส่งข่าวทางโทรพิมพ์ไปยังสถานสื่อสารจังหวัดอื่น ๆ ด้วย นาย ว. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน^{๘๗}

8. นาง ส. เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ได้เข้าสอบวิชาการบัญชีสาขาภิบาลในหลักสูตรการเงินและบัญชีของโรงเรียนการปกครองทางไปรษณีย์ ขณะทำการสอบนาง ส. ได้ยกกระดาษคำตอบให้สูงจากโต๊ะเพื่อให้ผู้เข้าสอบคนอื่นด้านหลังมองเห็นคำตอบ เมื่อกรรมการคุมสอบได้เข้ามาตักเตือนนาง ส. ก็ไม่เชื่อฟังและพูดจาโต้ตอบโดยใช้ถ้อยคำหยาบคาย ต่อมานาง ส. ได้ส่งกระดาษคำตอบแล้วออกไปวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของกรรมการคุมสอบนอกห้องสอบด้วยเสียงอันดัง เป็นการรบกวนผู้เข้าสอบคนอื่น ภายหลังโรงเรียนการปกครองทางไปรษณีย์ได้ปรับให้นาง ส. สอบตกในวิชาดังกล่าวแล้ว นาง ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน^{๘๘}

9. นาย จ. เจ้าพนักงานปกครอง 7 ครั้งดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ได้มีหนังสือลับมากกล่าวโทษนาย ท. ผู้ได้บังคับบัญชาว่านาย ท. ยุงให้ข้าราชการในอำเภอกระด้างกระเดื่องต่อตน ชอบวิพากษ์วิจารณ์นาย จ. ไปในทางเสียหาย อันเป็นความเท็จ และยังได้ต่อว่านาย ท. ด้วยถ้อยคำหยาบคายต่อหน้าผู้มาร่วมงานในการเลี้ยงสังสรรค์ที่บ้านของนาย จ. ว่า "ทำงานแบบเฮงช่วย ทำงานแบบหมา ๆ ทำงานภาษาหมาอะไรอย่างนี้ เฮงช่วยฉิบหายเลย มีอะไรน่าจะพูดจากันได้" นอกจากนี้นาย จ. ยังเป็นคนอารมณ์ร้อน ใช้แต่อารมณ์ เมื่อข้าราชการผู้ใดปฏิบัติงานไม่ได้ตามที่นาย จ. ต้องการก็มักจะดุด่าด้วยถ้อยคำไม่สุภาพโดยไม่เลือกเวลาและสถานที่ นาย จ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน^{๘๙}

^{๘๗}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 9/2527 วันที่ 8 มีนาคม 2527.

^{๘๘}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2527 วันที่ 14 มิถุนายน 2527.

^{๘๙}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2529 วันที่ 22 ธันวาคม 2529.

10. นาย อ. เจ้าหน้าที่ขนส่ง 4 ได้ให้ถ้อยคำเท็จในฐานะพยานต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยในกรณีที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยให้การว่าได้มีการตรวจสภาพรถ ทั้งที่ความจริงมิได้มีการตรวจสภาพรถ ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 5% เป็นเวลา 1 เดือน⁷⁰

11. นาย น. เจ้าหน้าที่งานสรรพากร 4 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอได้ไปขอวัสดุก่อสร้างจากผู้ประกอบการค้า เพื่อนำมาต่อเติมบ้านพักและรั้วบ้านของสมุหบัญชีอำเภอโดยผู้ประกอบการค้ายินยอมมอบให้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการค้าได้มอบชุดรับแขกและเก้าอี้หมอน 1 ตัว เพื่อใช้ในสำนักงานสรรพากร แต่เนื่องจากสำนักงานคับแคบจึงได้นำชุดรับแขกและเก้าอี้หมอนดังกล่าวไปไว้ที่บ้านพักของสมุหบัญชีอำเภอ ซึ่งเรื่องนี้ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตัดเงินเดือน นาย น. 10% เป็นเวลา 3 เดือน⁷¹

ข. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

เมื่อได้ศึกษาตัวอย่างกรณีกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จากรายงานการลงโทษข้าราชการที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รายงานไปยัง ก.พ. ว่าในการพิจารณาความผิดฐานนี้มีทิศทางหรือขอบเขตอย่างไรบ้างแล้ว ต่อไปจะศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาเรื่องความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงต่อไป

ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 81 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ความว่า "กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง" ซึ่งเป็น

⁷⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 9/2530 วันที่ 16 มีนาคม 2530.

⁷¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 28/2529 วันที่ 15 กันยายน 2529.

การบัญญัติไว้ในลักษณะเปิดกว้าง ไม่ได้ยกตัวอย่างว่าพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือเป็นความผิดวินัยฐานนี้บ้าง ดังเช่นในวรรคหนึ่ง จากรายงานการลงโทษ พบว่าพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงมีดังนี้ คือ

1. กรณีเสฟของมินเมา

กรณีการเสฟของมินเมานี้ได้กล่าวไว้ในมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ว่า กรณีจะเป็นความผิดได้ก็ต่อเมื่อเสฟจนไม่สามารถครองสติได้ ซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมติคณะรัฐมนตรีที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 แต่ถ้าเสฟแล้วยังสามารถครองสติได้อยู่จะไม่เป็นความผิด นอกจากนี้มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังได้กำหนดวงแนวทางการลงโทษข้าราชการเสฟสุราไว้อีกว่า ข้าราชการผู้ใดเสฟสุราหรือเมาสุราในกรณีต่อไปนี้อาจถูกลงโทษสถานหนักถึงไล่ออกปลดออก หรือไล่ออก

1. เสฟสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
2. เมาสุราเสียราชการ
3. เมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหาย หรือเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่ง

หน้าที่ราชการ

1.1 การเสฟสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

กรณีเสฟสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมีแนวทางการพิจารณาวางไว้ว่า ต้องเข้าองค์ประกอบ 2 ประการดังนี้ คือ⁷²

- ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ
- ได้เสฟสุราในขณะที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่นั้น มิใช่เป็นกรณีที่เสฟสุราในเวลาราชการ

---

⁷² มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2528 วันที่ 25 พฤศจิกายน 2528.

ฉะนั้นถ้าข้าราชการผู้ใด เสพสุรา ในขณะที่ตนมีหน้าที่ราชการจะต้องปฏิบัติ แม้ว่าข้าราชการผู้นั้นจะยังสามารถครองสติได้ก็ตาม พฤติการณ์ก็เข้าตามหลักเกณฑ์ที่มีมติคณะรัฐมนตรีนี้วางไว้แล้ว และถือเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จะต้องถูกลงโทษสถานหนักถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

ตัวอย่างกรณีเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

1. นาย ย. เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 ได้เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁷³
2. นาย จ. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 ได้ร่วมกับนาย ช. ควบคุมผู้ต้องขังจำนวน 5 คน ออกไปทำงานซ่อมถนน ขณะที่ควบคุมนาย จ. ได้เข้าไปพักอยู่ในร้านกาแฟแล้วร่วมดื่มสุรากับบุคคลภายนอกจนมีอาการมึนเมาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แล้วได้กลับบ้านพักเมื่อเวลา 12.00 น.เศษ โดยมีได้ควบคุมผู้ต้องขังอีกในตอนบ่าย นาย จ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁷⁴
3. นาย ฉ. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 1 เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2521 เวลา 6.00 น.เศษ ขณะปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ้ประตูสถานอบรมและฝึกอาชีพนครราชสีมา ได้ใช้ให้นักโทษซึ่งทางเรือนจำกลางนครราชสีมาจ่ายออกมาทำงานภายนอกข้างสถานอบรมและฝึกอาชีพนครราชสีมาให้ไปซื้อสุรามาให้ เมื่อนักโทษได้ซื้อสุรามาให้แล้วนาย ฉ. ได้ร่วมดื่มกับนักโทษจนหมดที่หน้าสถานอบรมและฝึกวิชาชีพ นาย ฉ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁷⁵

⁷³ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 45/2527 วันที่ 6 ธันวาคม 2527.

⁷⁴ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 7/2520 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2520.

⁷⁵ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 17/2523 วันที่ 2 พฤษภาคม 2523.

1.2 เมาสุราเสียราชการ

กรณีเมาสุราเสียราชการสามารถแยกลักษณะของการกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

- ก) เมาสุรา
- ข) เสียราชการ

ก) เมาสุรา การตรวจความเมาตามหลักนิติเวชศาสตร์กระทำได้โดยวิธีการตรวจสอบสภาพของร่างกายโดยทั่วไปและการตรวจทางเคมี⁷⁶ การตรวจสอบสภาพของร่างกายโดยทั่วไปอาจดูได้จากสภาพการแต่งกาย นัยน์ตา ลักษณะท่าทาง มีกลิ่นสุรา การพูดจา นอกจากนี้ยังมีการวัดชีพจรการเต้นของหัวใจ การหายใจ และการวัดความดันโลหิต คนที่เมาสุราจะได้อาการต่าง ๆ นั้นสูงกว่าปกติเพราะแอลกอฮอล์ทำให้หัวใจเต้นแรง ชีพจรเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น ส่วนการตรวจทางเคมีสิ่งที่จะตรวจหาแอลกอฮอล์ได้ดีที่สุดคือ เลือด นอกจากนี้ปัสสาวะและลมหายใจก็สามารถนำมาตรวจหาจำนวนแอลกอฮอล์ได้

ข. เสียราชการ ในเรื่องนี้ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ให้ความเห็นแตกต่างเป็น 2 ฝ่าย คือ⁷⁷

- ฝ่ายที่ 1 เห็นว่าการที่ข้าราชการเมาสุราจนไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ ได้น่าจะถือว่าเมาสุราเสียราชการแล้ว

- ฝ่ายที่ 2 เห็นว่าความผิดกรณีเมาสุราเสียราชการ ผู้กระทำผิดต้องมีหน้าที่ราชการและต้องมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้

⁷⁶ ถวัลย์ อาคเนเสณ, นิติเวชศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เปเปอร์พรินทร์, 2523), หน้า 224-225.

⁷⁷ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 26/2527 วันที่ 19 กรกฎาคม 2527.

แนวทางการพิจารณาในปัจจุบันยึดถือตามฝ่ายที่ 2 เพราะฉะนั้นกรณีจะเป็นการเมาสู่ราเสียราชการจะต้องได้ความว่า ข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ราชการและต้องมาปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่ไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้ เพราะข้าราชการผู้นั้นเมาสู่ราตัวเอง

ตัวอย่างกรณีเมาสู่ราเสียราชการ

1. นาย พ. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 มีหน้าที่อยู่เวรรักษาการณ์กลางคืน แต่นาย พ. ได้ไปนั่งดื่มสุรากับเพื่อน ๆ ที่สโมสรข้าราชการ เมื่อเข้ามาถึงที่ทำการหมวดควบคุมได้นอนหลับกับเบาะไม้และส่งเสียงดังประมาณ 30 นาทีก็หลับไป ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เวรได้ กรณีเป็นการเมาสู่ราเสียราชการ นาย พ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁷⁸

2. นาย ศ. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 3 กรณีเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2521 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะมาตรวจราชการที่จังหวัดนครราชสีมา ทางศูนย์ฯ จึงให้เจ้าหน้าที่จัดหน่วยให้เรียบร้อยซึ่งในวันนั้นนาย ศ. ได้มาทำงานตามปกติในตอนเช้า แต่ในตอนบ่ายนาย ศ. ได้ไปดื่มสุรากับเพื่อนและกลับมาที่ศูนย์ฯ เวลา 13.30 น. โดยมีอาการมึนเมาจนไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จึงบอกให้นาย ศ. กลับไปพักผ่อนและให้ผู้อื่นมาปฏิบัติงานในห้องตรวจคนไข้ชายแทนนาย ศ. พฤติการณ์เป็นการเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ และเมาสู่ราเสียราชการ นาย ศ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁷⁹

1.3 เมาสู่ราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหาย หรือ เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ

สำหรับกรณีเมาสู่ราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือ เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้นจะดูจากพฤติการณ์การกระทำ ความผิดว่า ก่อให้เกิดความเสียหาย

⁷⁸มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 33/2525 วันที่ 9 กันยายน 2525.

⁷⁹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 18/2522 วันที่ 19 ตุลาคม 2522.

อย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น หรือ เป็นพฤติกรรมแสพสุราแล้วทำให้บุคคลอื่นเสื่อมศรัทธาในตัวข้าราชการ ซึ่งควรจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน และไม่ควรจะประพฤติปฏิบัติในลักษณะดังกล่าว

ตัวอย่างกรณีเมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสีย

เกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. นาย ป. เจ้าหน้าที่ชั้น 1 กรณีเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2524 เวลา 15.00 น. นาย ป. ได้ดื่มและเมาสุราเข้าไปหยอกล้อการโรงในลักษณะรุนแรงและก่อเหตุก่อน โดยใช้มือตบปากการโรงอย่างแรง ต่อมาเวลา 16.00 น. ได้ใช้เหล็กแหลมแทงการโรงในห้องทะเบียนราษฎรอันเป็นสถานที่ราชการจนถูกพนักงานสอบสวนจับกุมดำเนินคดี ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาว่านาย ป. มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 พินาศา ลงโทษจำคุก 1 ปี ปรับ 4,000 บาท โทษจำคุกให้รอไว้ 2 ปี นาย ป. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ^{๑๐}

2. นาย พ. ช่างโยธา 2 ได้เสพสุรามินเมาจนครองสติไม่ได้ในเวลาราชการอยู่เสมอ และเมาสุราในที่สาธารณะจนบางครั้งถูกทำร้ายถึงบาดเจ็บโดยไม่ฟังคำตักเตือนของผู้บังคับบัญชาเลย นาย พ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ^{๑๑}

3. นาย ป. เจ้าหน้าที่ควบคุมโรค 1 ได้เสพสุราในเวลาราชการจนมินเมาไม่สามารถครองสติได้และเมื่อกลับมาปฏิบัติงานที่สำนักงานแล้วได้ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับผู้ป่วย อีกทั้งได้กระทำอาจารย์ต่อเพื่อนร่วมงานอีกด้วย นาย ป. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ^{๑๒}

^{๑๐}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 6/2526 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2526.

^{๑๑}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 26/2521 วันที่ 26 กรกฎาคม 2521.

^{๑๒}มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 15/2528 วันที่ 18 เมษายน 2528.

2. กรณีเล่นการพนัน

สำหรับการเล่นการพนันที่จะถือเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติก้าวอย่างร้ายแรงนี้ จะต้องเป็นการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด (บัญชี ก.) ซึ่งแต่เดิมมีหนังสือกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีที่ 4275/2481 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2481 วางแนวทางการลงโทษข้าราชการที่เล่น การพนันประเภทนี้ไว้มีโทษถึงไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หลังจากนั้นได้มีหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นว.300/2495 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2495 กำชับให้กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ กวดขันวินัยของข้าราชการในเรื่องการเสสุสุราและเล่นการพนัน โดยยึดถือแนวทางการ ลงโทษตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ 4275/2481 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2481 อย่าง เคร่งครัด ต่อมาได้มีหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 วางแนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันประเภทห้ามขาดไว้ว่า หากข้าราชการ ผู้ใดเล่นการพนันประเภทนี้ควรวางโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

การพนันประเภทที่กฎหมายห้ามเล่นโดยเด็ดขาดนั้น ในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 มาตรา 4 วรรคแรก ได้บัญญัติไว้ความว่า⁸³ "ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มีหรือ เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมี ลักษณะคล้ายกันหรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่ม เดิมห้ามไว้ แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไข ใด ๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา" ฉะนั้น การเล่นการพนันประเภท กฎหมายห้ามขาด คือ การเล่นการพนันประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติ การพนัน พุทธศักราช 2478 ซึ่งกำหนดประเภทของการพนันต่าง ๆ ไว้ดังนี้คือ

1. หวย ก.ช.
2. โปกัน
3. โปกำ
4. ถั่ว

⁸³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 68 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2478.

5. แปดเก้า
6. จับยี่กี
7. ต่อแต้ม
8. เบี้ยโบก หรือคู้ตี หรืออีโจ้ง
9. โพงสามใบ
10. โพงสามอัน
11. ช้างงา หรือป็อก
12. ไม้ดำไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออีดำอีแดง
13. อีโปงครอบ
14. กำตัด
15. ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง
16. หัวโตหรือทายภาว
17. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามีดหรือหนามผูก หรือวางยาเบื่อ
 มาให้สัตว์ชนกันหรือต่อสู้กัน หรือสุมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกันหรือการเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นกา
 รทรมานสัตว์ อันมีลักษณะคล้ายกับที่ว่ามานี้
18. บิลเสียดรู ตีผี
19. โยนจีม
20. สีเหงาลัก
21. ชลุกชลีก
22. น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง
23. ไฮโลว์
24. อีก้อย
25. ปั้นแปะ
26. อีโปงซัด

27. บาการา^{๘๔}

28. สล็อตแมชชีน^{๘๕}

ในเรื่องของการเล่นการพนันแม้ว่าจะได้มีการแบ่งแยกการกระทำความผิด วินัยฐานประพฤติชั่วและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยถือเอาลักษณะประเภทของการพนันเป็นหลัก แบ่งแยกว่า ถ้าเป็นการเล่นการพนันประเภทบัญชี ก. ผู้เล่นจะต้องมีความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แต่ถ้าเป็นการเล่นการพนันประเภทบัญชี ข. ผู้เล่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าของที่ที่เกี่ยวกับการวัดค่าธรรมเนียม หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง ทบวง กรม วางไว้เป็นพิเศษ และถ้าเล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้เล่นจะมีความผิดฐานประพฤติชั่ว แต่ถ้าเล่นโดยได้รับอนุญาตผู้เล่นนั้นจะมีความผิดฐานประพฤติชั่วมิใช่ต่อเมื่อผู้เล่นนั้น "หมกมุ่น" ในการพนัน อย่างไรก็ตามสำหรับการเล่นการพนันสลากกินรวบแม้จะเป็นการพนันประเภทที่เล่นได้เมื่อได้รับอนุญาต แต่มีมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว.280/2498 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2498 กำชับว่าข้าราชการผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเจ้าของ เจ้ามือ ผู้เดินขาย หรือผู้เล่นสลากกินรวบ ให้พิจารณาลงโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ

ตัวอย่างความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณีเล่นการพนัน

1. นาย บ. เจ้าหน้าที่พยาบาล 2 ฎก ลงโทษลดขั้นเงินเดือน 2 ขั้น กรณีร่วมกับพวกรวม 6 คน เล่นการพนันน้ำเต้าเอาทริพย์สินกันโดยเพิ่งเล่นการพนันครั้งนี้เป็นครั้งแรก ถูกตำรวจจับกุมดำเนินคดีส่งฟ้องศาล คดีถึงที่สุด ศาลพิพากษาปรับคนละ 400 บาท ซึ่ง ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่าการเล่นการพนันประเภทนี้เป็นการเล่นการพนันประเภทกฎหมายห้ามขาด ข้าราชการผู้ใดเล่นควรวางโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ สำหรับนาย บ. เห็นควรให้ได้รับโทษ

^{๘๔} กฎกระทรวง ฉบับที่ 17 (พ.ศ.2503) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอนที่ 66 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2503.

^{๘๕} กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ.2504) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 78 ตอนที่ 95 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2504 .

ให้ออกจากราชการเช่นกัน จึงลงมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการเพิ่มโทษ นาย บ. เป็นให้ออกจากราชการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามมติ ก.พ. แล้ว^{๘๖}

2. นาย ส. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น กรณี เล่นการพนันไฮโลว์เอาทรัพย์สินติดตำรวจจับกุมและนำตัวฟ้องศาล ศาลพิพากษาปรับ 700 บาท นาย ส. ให้การว่าไม่ได้ร่วมเล่นได้ปฏิเสธต่อพนักงานสอบสวนแล้วว่าตนไม่ได้เล่น แต่พนักงานสอบสวนบอกว่าต้องปฏิเสธที่ชั้นศาลซึ่งเสียเวลา โทษที่จะได้รับเพียงโทษปรับเท่านั้น ตนต้องการให้เรื่องเสร็จโดยเร็วจึงรับสารภาพ ซึ่ง ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่านาย ส. ได้ให้การรับสารภาพ ชั้นศาลแล้วเมื่อมาให้การเช่นนี้ในชั้นสอบสวนวินัยค่าให้การจึงมีน้ำหนักน้อยและไม่น่ารับฟัง เชื่อว่า นาย ส. ร่วมเล่นการพนันไฮโลว์จริง เมื่อการพนันประเภทนี้เป็นประเภทกฎหมายห้ามขาดกรณี เห็นควรให้ลงโทษให้นาย ส. ออกจากราชการ จึงลงมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และสั่งการเพิ่มโทษนาย ส. เป็นให้ออกจากราชการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีพิจารณาและสั่งการตามมติ ก.พ. แล้ว^{๘๗}

3. นาย ท. นายช่างโลหะ 4 ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน กรณีร่วมกับพวกรวม 10 คน ต้มสุราและเล่นการพนันไพ่ป๊อกที่บ้านพักของทางราชการ และได้ถูกตำรวจจับกุม นาย ท. ให้การว่าตนได้ร่วมต้มสุราต่อมาสุราเกือบหมดพวกเพื่อนที่ต้มสุรา จึงชวนกันให้เล่นไพ่ป๊อกเอาเงินลงขันซื้อสุราและถูกตำรวจจับกุมดังกล่าว ตนได้ให้การรับสารภาพ ต่อพนักงานสอบสวนและในชั้นศาลเพื่อไม่ให้ยุ่งยากในการดำเนินคดี ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า นาย ท. ได้เล่นการพนันไพ่ป๊อกซึ่งเป็นการพนันประเภทกฎหมายห้ามขาด เห็นควรลงโทษให้นาย ท. ออกจากราชการ จึงลงมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการเพิ่มโทษนาย ท. เป็นให้ออกจากราชการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีพิจารณาและสั่งการตามมติ ก.พ. แล้ว^{๘๘}

^{๘๖}มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 18/2525 วันที่ 18 ตุลาคม 2525.

^{๘๗}มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 9/2522 วันที่ 27 กรกฎาคม 2522.

^{๘๘}มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 6/2527 วันที่ 7 พฤษภาคม 2527

4. นาง ป. เจ้าหน้าที่ที่ดิน 2 ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวในข้อหาเล่นการพนันสลากกินรวบเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต พร้อมของกลางโทษสลากกินรวบ 4 ใบ และเงินจำนวน 100 บาท นาง ป. ให้การรับสารภาพในชั้นศาล ศาลจึงพิพากษาให้ลงโทษจำคุกนาง ป. 2 ปี และปรับ 2,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ในทางวินัยนาง ป. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁸⁹

3. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง

นอกเหนือจากการเสพสุราและหมกมุ่นในการพนัน ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลพินิจตัดสินว่าพฤติกรรมเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 และลงโทษข้าราชการในสถานหนัก ถึงให้ออก ปลดออก และไล่ออกจากราชการแล้ว ในมาตรา 81 วรรคสอง ได้บัญญัติถึงการกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงอีกด้วยว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ซึ่งเป็นบทบัญญัติเปิดกว้างในลักษณะที่ให้ผู้บังคับบัญชาแต่ละคนใช้ดุลพินิจตัดสินหรือวินิจฉัยได้ว่าพฤติกรรมใดบ้างที่ถือเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง

พฤติกรรมที่ถือเป็นการกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงที่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้สั่งลงโทษและรายงานไปยัง ก.พ. อาจจำแนกได้ดังนี้ คือ

3.1 กระทำความผิดอาญา

การที่ข้าราชการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกตามความในวรรคสองของมาตรา 81 นั้น แม้จะไม่ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐาน

⁸⁹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 47/2525 วันที่ 14 ธันวาคม 2525.

ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แต่ถ้าจะพิจารณาให้ลึกซึ้งถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ แล้วจะเห็นได้ว่าการกระทำเหล่านี้ถือเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงอยู่ในตัวเองด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

3.1.1 จับบุคคลไปเพื่อเรียกค่าไถ่

1. นาย บ. พนักงานไปรษณีย์โทรเลข ได้ลักพาเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี ไปเพื่อเรียกค่าไถ่และพยายามกรรโชกทรัพย์ ต่อมาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวและส่งฟ้องศาล ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก นาย บ. มีกำหนด 12 ปี ในทางวินัย นาย บ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ⁹⁰

3.1.2 ลักทรัพย์

1. นาย ว. เจ้าหน้าที่พยาบาล 3 ได้ร่วมกับสืบทารวจโท ข. ลักทรัพย์ของนาย ส. ไปเป็นเงินจำนวน 86,500 บาท ขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้ ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกคนละ 5 ปี และให้ร่วมกันคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน 86,500 บาท ในทางวินัย นาย ว. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ⁹¹

3.1.3 วิ่งราวทรัพย์

1. นาย อ. เจ้าหน้าที่สรรพากร 1 ได้วิ่งราวสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองรวมเป็นเงิน 3,300 บาท จากนางสาว ป. ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวดำเนินคดีอาญา และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนาย อ. มีกำหนด 1 ปี 6 เดือน คดีถึงที่สุดแล้ว ในทางวินัย นาย อ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ⁹²

---

⁹⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2521 วันที่ 6 กันยายน 2521.

⁹¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 11/2530 วันที่ 20 เมษายน 2530.

⁹²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 11/2530 วันที่ 20 เมษายน 2530.

3.1.4 ฉ้อโกงทรัพย์สิน

1. นาย ป. นักวิชาการศึกษาศึกษา 4 กรณีได้หลอกลวงนาง อ. ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าเป็นหมอและลูกชาย ส.ส. ทำให้นาง อ. หลงเชื่อให้ทรัพย์สินไปจำนวน 54 รายการ แล้วนาย ป. ได้หลบหนีไปและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวดำเนินคดีอาญา ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกนาย ป. 2 ปี ในข้อหาฉ้อโกงทรัพย์สิน ในทางวินัย นาย ป. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ⁹³

3.1.5 บุกรุก

1. นาย ส. นายตรวจสรรพสามิต 1 ได้บุกรุกและรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นในเวลากลางคืน โดยปิ่นหลังคาและทูประตูป้านของนาง ว. ซึ่งเคยเป็นภริยาของตนมาก่อนแต่ได้หย่าขาดจากกัน นาย ส. ถูกดำเนินคดีอาญาและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษจำคุก 3 เดือน และให้บวกโทษที่รอไว้ในคดีก่อนอีก 6 เดือน รวมเป็นจำคุก 9 เดือน ในทางวินัย นาย ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁹⁴

3.2 กรณีความผิดชู้สาว

สำหรับความผิดชู้สาวนี้ เนื่องจากข้าราชการต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างที่ดีของประชาชนในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาล จึงต้องวางตัวให้เหมาะสม โดยเฉพาะพนักงานฝ่ายปกครอง การมีความสัมพันธ์กับภริยาของผู้อื่นในลักษณะชู้สาว หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการล่วงละเมิดศีลธรรมอันดีงาม ถือเป็นความผิดฐานประพฤติดังกล่าวอย่างร้ายแรง ตัวอย่างเช่น

1. นาย อ. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 3 กรณีมีภริยาที่ชอไปด้วยกฎหมายอยู่แล้ว แต่ได้มีความสัมพันธ์กับชู้สาวถึงขั้นได้เสีกับนางสาว ป. จนตั้งครรภ์ และมีส่วนรู้เห็นในการ

⁹³มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2527 วันที่ 14 มิถุนายน 2527.

⁹⁴มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2521 วันที่ 11 ตุลาคม 2521.

ทำแท้งของนางสาว ป. นาย อ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ ส่วนนางสาว ป. ถูกลงโทษลด
ชั้นเงินเดือน 1 ชั้น^{๙๕}

2. นาย ฮ. เจ้าหน้าที่ปกครอง 2 ได้เป็นคู่กับนาง ส. ภริยาโดยชอบ
ด้วยกฎหมายของ นาย ม. นาย ฮ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ^{๙๖}

3.3 กรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับกรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ แต่เดิมมีหนังสือกรมสารบรรณ
คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว.152/2498 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2498 วางระเบียบการ
ลงโทษข้าราชการสุบผื่นไว้ว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดเสพผื่นให้ถือว่าเป็นการทำลายเกียรติของ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ให้พิจารณาโทษให้ออก ปลดออก
หรือไล่ออกจากราชการ แล้วแต่กรณี และมีหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว.
228/2499 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2499 วางแนวไว้ว่า ข้าราชการพลเรือนผู้ใดเคยเสพผื่นหรือ
มอร์ฟินจนติดและทางราชการอนุญาตให้ลาหยุดรักษาตัวและผู้นั้นรับรองว่าอดเสพได้แล้ว ก็ควร
ส่งตัวไปให้กระทรวงสาธารณสุขตรวจพิสูจน์ว่าผู้นั้นได้เสพผื่น หรือมอร์ฟินอีกหรือไม่ ถ้าหากตรวจ
พบก็ให้พิจารณาให้ออกจากราชการ ต่อมาสำนักงาน ก.พ. ได้เสนอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี
ดังกล่าวทั้ง 2 ฉบับ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ในการประชุมครั้งที่
28/2533 วันที่ 16 กรกฎาคม 2533 ได้พิจารณาแล้วมีมติโดยสรุปว่า ส่วนที่กำหนดว่าการเสพผื่น
ถือว่าเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงให้พิจารณาโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ
นั้น ควรใช้บังคับอยู่ต่อไป และให้สำนักงาน ก.พ. ศึกษาวิเคราะห์ว่าสมควรจะกำหนดให้
ครอบคลุมถึงยาเสพติดให้โทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ประการใด แล้วให้นำเสนอเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

^{๙๕} มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 18/2522 วันที่ 19
ตุลาคม 2522.

^{๙๖} มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 34/2522 วันที่
29 พฤศจิกายน 2522.

ซึ่งในขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการต่อไป

ฉะนั้นในปัจจุบันมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับยาเสพติดนี้มีเพียงกำหนดเกี่ยวกับการเสพยา ถือเป็นความผิดฐานประพฤติกว้างอย่างร้ายแรงเท่านั้น แต่สำหรับการกระทำการอย่างอื่น เช่น มีไว้ในครอบครอง หรือลักลอบจำหน่าย หรือเสพยาเสพติดประเภทอื่น ๆ ไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน ว่าเป็นความผิดฐานประพฤติกว้างอย่างร้ายแรงคงเปิดให้เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะวินิจฉัยเอาว่าพฤติการณ์ควรเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ ตัวอย่างเช่น

1. นาย ส. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 1 ได้ลักลอบนำยาเอเฟดรีนจำนวน 50 เม็ด ซึ่งเป็นยาที่ออกฤทธิ์ต่อประสาทส่วนกลางและมีผลทำให้เสติดได้ ไปให้นักโทษเสพนจนมีอาการมึนเมาครองสติไม่ได้ นาย ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁹⁷

2. นาย ส. ศัลยกร 3 กรณีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมข้อหาประกอบการค้ายาเสพติดประเภทกัญชา และพยายามลักลอบส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ในคดีอาญา ผลปรากฏว่าศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องเพราะเห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าวอยู่ในชั้นเตรียมการเท่านั้น แต่ในทางวินัยถือว่าพฤติการณ์ของนาย ส. เป็นภัยแก่ประชาชน จึงถูกลงโทษให้ออกจากราชการ⁹⁸

3.4 ปลอมลายมือชื่อบุคคลอื่นเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการขอกู้ยืมเงิน

สำหรับการปลอมลายมือชื่อบุคคลอื่นเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการขอกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์นี้ แต่เดิมยังมีการลงโทษไม่ได้มาตรฐานในระดับเดียวกัน จึงเกิดปัญหาความลักลั่นในการพิจารณากำหนดระดับโทษ ต่อมาได้มีหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร

⁹⁷ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 25/2526 วันที่ 27 ตุลาคม 2526.

⁹⁸ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 30/2527 วันที่ 31 กรกฎาคม 2527.

0203/2300 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532 วางแนวให้ส่วนราชการและคณะกรรมการข้าราชการ ตามกฎหมายต่าง ๆ ถือปฏิบัติว่าในกรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัย โดยปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นใน ทำนองนี้ ให้ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้ลงโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ ฉะนั้น ปัญหาการพิจารณากำหนดโทษในเรื่องนี้จึงน่าจะหมดไป ตัวอย่างเช่น

1. นาย ด. เจ้าหน้าที่ธุรการ 2 ได้ปลอมลายมือชื่อข้าราชการและ ลูกจ้างของสำนักงานจำนวน 13 ราย ในคำขอและหนังสือกู้เงินหรือขอกู้เงินฉุกเฉินจากสหกรณ์ ออมทรัพย์ อีกทั้งปลอมลายมือชื่อผู้บังคับบัญชาว่าให้ความเห็นชอบในการกู้เงินซึ่งทำให้นาย ด. ได้รับเงินที่ขอกู้ดังกล่าวในนามข้าราชการและลูกจ้างทั้งหมดมาแล้ว นาย ด. ถูกลงโทษให้ออกจาก ราชการ⁹⁹

3.5 กรณีหนีสิน

สำหรับกรณีหนีสินนี้ ในกรณีที่หนีสินเป็นจำนวนมากหรือการมีหนีสินมาก ทำให้เสียภาพพจน์ชื่อเสียงของทางราชการ จะถือเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ในหน่วยงานบางแห่งที่ข้าราชการอาจจะใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์จากผู้อื่น เช่น กรม ราชทัณฑ์ จะมีข้อกำหนดไว้ว่าห้ามข้าราชการกู้ยืมเงินจากผู้ต้องขัง เพราะจะเป็นการทำให้เสื่อม เสียสมรรถภาพการปกครอง ผู้ใดฝ่าฝืนถือเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตัวอย่างเช่น

1. นาย ธ. เจ้าพนักงานปกครอง 3 กรณีถูกเจ้าหนี้ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้อง ขอให้ล้มละลาย คดีถึงที่สุดโดยศาลจังหวัดนิวยอร์กให้เป็นบุคคลล้มละลาย นอกจากนี้ นาย ธ. ยัง เป็นหนี้บุคคลอื่นอีกหลายรายและเป็นเงินจำนวนมาก นาย ธ. ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ¹⁰⁰

⁹⁹ มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2528 วันที่ 16 ธันวาคม 2528.

¹⁰⁰ มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 24/2528 วันที่ 2 กันยายน 2528.

2. นาย ส. เจ้าหน้าที่การทูต 4 เมื่อครั้งประจำสถานเอกอัครราชทูตในต่างประเทศได้หมกมุ่นในการพนันจนเป็นเหตุให้เกิดหนี้สินเป็นเงินรวม 27,519.50 เหรียญออสเตรเลีย และศาลได้มีคำพิพากษาให้นาย ส. ชดใช้หนี้ให้ แต่นาย ส. ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เป็นเหตุให้เกิดการร้องเรียนต่อสถานเอกอัครราชทูตทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงของประเทศไทย นาย ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁰¹

3. นาย จ. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 3 ได้ขโมยเงินจำนวน 700 บาท จากบัญชีเงินฝากของนักโทษในเรือนจำและได้ใช้คืน 200 บาทเท่านั้น ต่อมานักโทษถูกย้ายไปเรือนจำอื่น จึงได้เขียนจดหมายมาถึงนาย จ. ขอให้ชำระหนี้ให้บ้าง แต่นาย จ. ไม่ยินยอม ทำให้นักโทษร้องเรียนต่อกรมราชทัณฑ์ นาย จ. จึงได้ส่งเงินชำระหนี้ให้แก่ักโทษจนหมด นาย จ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁰²

3.6 เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางหรือเงินอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันนี้เป็นเท็จ

สำหรับการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันนี้ มีหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ สร.0905/ว 6 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2511 วางแนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยในเรื่องดังกล่าวว่า เป็นความผิดทั้งทางอาญาและผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ประพฤติตนให้อยู่ในความสุจริต และอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ความร้ายแรงแห่งกรณีและพฤติการณ์ได้ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นหลักปฏิบัติว่าควรลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยในกรณีดังกล่าวถึงไล่ออกจะปราณีลดหย่อนลงได้ก็เพียง

¹⁰¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 28/2525 วันที่ 29 กรกฎาคม 2525.

¹⁰²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 7/2530 วันที่ 2 มีนาคม 2530.

ปลดออกจากราชการเท่านั้น เหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุที่จะลดหย่อนโทษลงเป็นสถานอื่นได้
อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้ได้มีมติ ก.พ.¹⁰³ ให้ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ พิจารณาปรับปรุง
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ สร.0905/ว 6 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2511 โดยให้กำหนดมาตรฐาน
โทษสำหรับความผิดในกรณีเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าพาหนะเป็นเท็จโดยเจตนาฉ้อโกงเงินของรัฐ
ซึ่งเป็นความผิดฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงในสถานหนักซึ่งจะไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจาก
ราชการก็ได้

ตัวอย่างกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และ
เงินอื่นใดในทำนองเดียวกันนี้

1. นาง ป.นายแพทย์ 8 ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปร่วมประชุมและเสนอ
ผลงานวิจัยที่ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 15-20 กันยายน 2528 แต่นาง ป.ได้อยู่ร่วม
ประชุมเฉพาะครึ่งวันเช้าของวันที่ 16 กันยายน 2528 เท่านั้น ส่วนวันอื่น ๆ ก็ไปทัศนากับ
คณะทัวร์ ครั้นเดินทางกลับนาง ป. ได้เขียนรายงานการเดินทางว่าได้เข้าร่วมประชุมโดยตลอด
และได้เบิกจ่ายและรับเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการทั้งหมด รวมทั้งวันที่มิได้เข้าประชุม
และไม่มีสิทธิเบิกด้วย ซึ่งเป็นการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเป็นเท็จ นาง ป. ถูกลงโทษให้ออกจาก
ราชการ¹⁰⁴

2. นาย ว. เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 6 ได้ยื่นคำขอหนังสือ
รับรองการมีสิทธิได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลของนาง ป. ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายว่า ได้เข้ารับ
การรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจังหวัดขอนแก่นเป็นความเท็จ เพราะนาง ป. มิได้เข้ารับ
การรักษาพยาบาลแต่อย่างใด บุคคลที่เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล คือ นาง อ. ภริยาน้อย

¹⁰³ มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 10/2524 วันที่ 8 มิถุนายน 2524.

¹⁰⁴ มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 23/2530 วันที่ 25

ของนาย ว. การกระทำดังกล่าวทำให้ทางราชการหลงผิด และจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลให้ไป เป็นเงินจำนวน 8,870 บาท นาย ว. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹⁰⁵

3.7 กรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก

สำหรับการเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบนี้ ได้มีหนังสือเวียน ก.พ. ที่ นร 1006/ว 15 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2516 วางแนวการลงโทษไว้ว่า ข้าราชการที่กระทำความผิดกรณีนี้ถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่ทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงของทางราชการเป็นอย่างยิ่ง แม้ข้าราชการเหล่านั้นจะไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบซึ่งทำให้การกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่ก็ยังเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ควรลงโทษสถานหนักเช่นเดียวกับความผิดฐานทุจริต คือ ไล่ออก จะปรานีลดหย่อนโทษได้ก็เพียงปลดออกจากราชการเท่านั้น

ตัวอย่างความผิดกรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบ

คัดเลือก

1. นาย ส. นักพัฒนาชุมชน 4 ได้เรียกและรับเงินจากนาย ศ. เป็นเงินจำนวน 31,000 บาท โดยอ้างว่าเพื่อนำไปช่วยเหลือให้นางสาว น. บุตรของนาย ศ. สอบแข่งขันเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 1 ได้ นาย ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹⁰⁶

3.8 ทุจริตในการสอบ

สำหรับกรณีทุจริตในการสอบนี้ มีหนังสือเวียน ก.พ. ที่เกี่ยวข้องและยังใช้บังคับอยู่ คือ

¹⁰⁵ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2528 วันที่ 21 ตุลาคม 2528.

¹⁰⁶ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 48/2529 วันที่ 29 สิงหาคม 2529.

1) หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นว. 1/2502 ลงวันที่ 10 มกราคม 2502 เรื่องขอให้กระทรวง ทบวง กรม กวดขันควบคุมเกี่ยวกับการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกในการเข้ารับราชการหรือการเลื่อนชั้นให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ถ้าปรากฏว่ามีการทุจริตในการสอบดังกล่าวก็ควรลงโทษในสถานหนัก ถ้าปรากฏว่าผู้เข้าสอบที่ทุจริตนั้นเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น ก็ขอให้กระทรวง ทบวง กรม ที่มีการสอบแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเจ้าสังกัดของผู้นั้นทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

2) หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0401/ว 50 ลงวันที่ 12 เมษายน 2511 เรื่องข้าราชการทุจริตในการสอบแม้การกระทำจะไม่สำเร็จ เพียงแต่พยายามกระทำการทุจริตแต่ถูกจับได้เสียก่อนก็ตาม ถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษสถานหนัก

ตัวอย่างความผิดกรณีทุจริตในการสอบ

1. นาย ว. ศุภการักษ์ 3 กรณีขณะเข้าทำการสอบคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งระดับ 5 ได้ลักลอบนำเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาที่สอบจำนวน 8 แผ่น ซุกซ่อนไว้ในช่องบุหรี่ซึ่งวางอยู่บนโต๊ะของนาย ว. โดยมีเจตนาจะนำเอกสารดังกล่าวเข้าไปในห้องสอบ โดยตระเตรียมประกอบการทุจริตในการสอบ เป็นการพยายามทุจริตในการสอบนาย ว. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁰⁷

4. พฤติการณ์อื่นได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงกรณีอื่น ๆ

นอกจากพฤติการณ์การทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ยังมีพฤติการณ์อื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจว่าเป็นพฤติการณ์อื่นได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงกรณีอื่นอีกดังต่อไปนี้

¹⁰⁷ มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุปสรรคฯ ในการประชุมครั้งที่ 40/2533 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533.

1. นาย ย. เจ้าหน้าที่การทูต 6 เมื่อครั้งปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานเอกอัครราชทูตในต่างประเทศ ได้ใช้เอกสิทธิ์ทางการทูตสั่งซื้อรถยนต์โดยนาย ย. มิได้เป็นผู้จ่ายเงินค่าซื้อรถยนต์ แต่มีชาวต่างชาติเป็นผู้ชำระค่าซื้อรถยนต์ให้ ต่อมานาย ย. ได้ขายรถคันดังกล่าวและได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินประมาณ 2,000-3,000 เหรียญสหรัฐ นอกจากนี้นาย ย. ได้กล่าวหาผู้บังคับบัญชาต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา ว่ามีพฤติกรรมลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศ โดยมิได้มีการสืบสวนให้แจ้งชัดเสียก่อน ซึ่งข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่มีมูลเป็นความจริง นาย ย. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁰⁸

2. นาย อ. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 1 กรณีอนุญาตให้ผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำโดยผลการเพื่อนำนักโทษจำนวน 8 แห่ง เข้าไปจำหน่ายในเรือนจำ นาย อ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹⁰⁹

3. นาย ช. เจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์ ได้กระทำการทวงหนี้ยวดนใช้ไว้ในห้องเอ็กซเรย์เกือบ 3 ชั่วโมง และได้กระทำนินทาแก่คนไข้ดังกล่าวด้วยการกอด จับแก้ม จับหน้าอกและอวัยวะเพศ นาย ช. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹¹⁰

4. นาย ก. นักวิชาการเกษตร 5 กรณีได้มีจดหมายข่มขู่ นาย ว. ประธานกรรมการบริษัทลีแวนอร์ บาร์เชอร์ ประเทศไทย จำกัด ให้นำเงินจำนวน 6,580,000 บาท ไปวางไว้ที่บริเวณปากทางเข้าอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เวลา 20.00 น. ของวันที่ 7 มีนาคม 2527 โดยขู่ว่าจะถ้าไม่ยอมทำตามจะระเบิดทำลายทรัพย์สินและชีวิตคนงานในความดูแลรับผิดชอบของนาย ว. ต่อมาเมื่อถึงเวลานัดเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมตัวนาย ก. พร้อม

¹⁰⁸มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 19/2528 วันที่ 16 พฤษภาคม 2528.

¹⁰⁹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 10/2527 วันที่ 15 มีนาคม 2527.

¹¹⁰มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 52/2530 วันที่ 6 พฤศจิกายน 2530.

ของกลางและดำเนินคดีอาญาข้อหากรรโชกทรัพย์ ในทางวินัย นาย ก. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹¹¹

5. นาย ห. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 1 ได้รับมอบหมายให้นำเงินที่ประชาชนบริจาคสมทบโครงการคนละบาทชาติปลอดภัยจำนวน 2,000 บาท ส่งจังหวัด แต่นาย ห. ไม่ได้นำส่งกลับนำไปใช้ เป็นประโยชน์ส่วนตัว นาย ห. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹¹²

6. นาง ธ. เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ได้เรียกและรับเงินจำนวน 62,000 บาท จากจำเลยและบิดาของจำเลยในคดีอาญา โดยอ้างว่าเป็นค่าวิ่งเต้นช่วยเหลือให้จำเลยได้ประกันตัวระหว่างอุทธรณ์และเพื่อช่วยเหลือมิให้จำเลยต้องรับโทษจำคุกในคดีอาญาดังกล่าว นาง ธ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹¹³

7. นาย อ. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 3 ได้ขูดจาลอกหลวงเงินจำนวน 8,600 บาท จากนาง ส. โดยอ้างว่าสามารถติดต่อช่วยเหลือให้สามีของนาง ส. ไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบียได้เพราะรู้จักกับข้าราชการในกรมแรงงาน นาย อ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹¹⁴

3.2 ขอบเขตของการพิจารณาเรื่องประณัติชั่ว

จากการศึกษาถึงกรณีความผิดวินัยฐานประณัติชั่วซึ่งได้แยกพิจารณาออกเป็นความผิดวินัยฐานประณัติชั่วและประณัติชั่วอย่างร้ายแรงแล้ว จะเห็นได้ว่าแนวทางการพิจารณาในเรื่องความผิดวินัยฐานประณัติชั่วอาจแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ

¹¹¹มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2530 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2530.

¹¹²มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 33/2528 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2528.

¹¹³มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 10/2527 วันที่ 15 มีนาคม 2527.

¹¹⁴มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 12/2528 วันที่ 21 มีนาคม 2528.

3.2.1 กำหนดกรอบความประพฤติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ การงานหรือเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ กล่าวคือ แม้จะเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่การงานก็ตาม แต่โดยลักษณะของการกระทำความผิดแล้วอาจถือได้ว่าเป็น การกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติก้าวด้วยเช่นกัน ฉะนั้นในการปรับบทความผิดสำหรับการกระทำความ ผิดในลักษณะเช่นนี้ผู้บังคับบัญชามักจะปรับบทเป็นความผิดฐานประพฤติก้าวด้วยเสมอ ความ ผิดในลักษณะดังกล่าวมีดังนี้ คือ

- การไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามมาตรา 67 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การเปิดเผยความลับของทางราชการตามมาตรา 70 แห่งพระราช บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมของทางราชการตาม มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การไม่สุภาพเรียบร้อยและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการตาม มาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การไม่สุภาพเรียบร้อยต่อประชาชนตามมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
- การกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ตาม มาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

3.2.2 กำหนดกรอบความประพฤติส่วนตัวของข้าราชการโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีใช้เรื่องงานในตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการโดยตรง เช่น

- การประพฤติตนเป็นคนเสเพล
- การเสพของมึนเมา
- การหมกมุ่นในการพนัน
- การกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสีย

เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

3.3 แนวทางการพิจารณาเรื่องความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของ ก.พ. ในปัจจุบัน

จากการได้ศึกษาถึงกรณีตัวอย่างความผิดในเรื่องประพฤติชั่วทั้งที่เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงและร้ายแรงแล้วจะเห็นได้ว่า ทิศทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วมีขอบเขตการพิจารณาที่กว้างขวางมาก พฤติการณ์การกระทำผิดวินัยแทบจะทุกฐานความผิดถูกปรับบทว่าเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ก.พ. ได้เคยมีมติตอบข้อหารือของคุรุสภาถึงการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 84 (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ว่าจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ของกรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยยึดถือหลักเกียรติของข้าราชการและความรังเกียจของสังคมเป็นแนวทางการพิจารณา¹¹⁵ และในการพิจารณาของ ก.พ. เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ ก.พ. ได้วางหลักในการพิจารณาเรื่ององค์ประกอบของความผิดฐานประพฤติชั่วว่าจะต้องยึดหลักเกณฑ์ 3 ประการ¹¹⁶ ดังนี้

¹¹⁵ มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 9/2498 วันที่ 11 มีนาคม 2498.

¹¹⁶ มติ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ 3/2520 วันที่ 7 มีนาคม 2520.

3.3.1 เกียรติของข้าราชการ พิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้กระทำประกอบกับพฤติการณ์ในการกระทำของข้าราชการผู้นั้น โดยพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดแบบธรรมเนียมของข้าราชการที่ดี อันบุคคลซึ่งอยู่ในฐานะและตำแหน่งเช่นนั้นควรประพฤติปฏิบัติเพียงใด หรือไม่ การพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติของข้าราชการเพียงใดหรือไม่ นั้น มีแนวทางพิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่ว่าอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่นับถือของประชาชนเพียงใด ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งสูงๆ ที่เรียกกันว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ย่อมอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่นับถือของประชาชนมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย จึงต้องรักษาเกียรติของตนมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย นอกจากนี้ตำแหน่งที่ต้องทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาในวงสังคมหรือเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน เช่น ข้าราชการฝ่ายปกครอง มีลักษณะเป็นตำแหน่งที่ควรรักษาเกียรติของตนเป็นพิเศษ¹¹⁷

3.3.2 ความรู้สึกของสังคม พิจารณาโดยวิเคราะห์จากความรู้สึกของประชาชนทั่วไปหรือของทางราชการว่ามีความจริงใจต่อการกระทำนั้น ๆ โดยรู้สึกว่าเป็นการประพฤติชั่วเพียงใดหรือไม่ เคยมีกรณีตัวอย่างข้าราชการหญิงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี แย่งปืนจากสามีซึ่งเป็นตำรวจ ยิงสามีตาย สาเหตุเนื่องจากสามีจะทอดทิ้งตนและบุตร ชนของไปอยู่กับภรรยาใหม่ซึ่งเป็นหญิงพาร์ตเนอร์ตนไม่ยอมให้อาของไป จึงถูกสามีถีบทำร้ายหลายครั้ง และด่าว่า "อีสัตว์อีเหี้ย อีกะหรี กะหรีทั้งก๊ก" ถูกศาลนิพากษาให้จำคุก แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ 4 ปี ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้เห็นว่ามาตรา 81 มีความมุ่งหมายที่จะถือเป็นความผิดเฉพาะการกระทำที่เป็นการประพฤติชั่ว จากข้อเท็จจริงเรื่องนี้ปรากฏว่าข้าราชการหญิงผู้นี้ได้เข้าแย่งปืนจากสามี ยิงสามีตายเพราะถูกสามีข่มเหงและสบประมาทตนและบุพการีอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ การที่สามีไปหลงติดพันหญิงพาร์ตเนอร์ถึงขนาดจะ

¹¹⁷ สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518, หน้า 79-80.

ทั้งภรรยาและบุตรของไปอยู่กับหญิงพาร์ตเนอร์ และเข้มแข็งสปรมาภรรยาและบุพการีอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จนภรรยาบันดาลโทสะและแย่งปืนจากสามียิงสามีตาย เช่นนี้ตามความรู้สึกของประชาชนทั่วไปจะเห็นว่าสามีเป็นคนใจต่ำและเห็นใจในการกระทำความผิดของภรรยา จึงยังถือไม่ได้ว่าการกระทำของภรรยาดังกล่าวเป็นการประพฤตชั่วตามมาตรา 81 และไม่อาจปรับเข้าเป็นความผิดทางวินัยตามมาตราอื่นได้¹¹⁸

3.3.3 เจตนา นิจณาโดยคำนิ้งถึงว่าเป็นการกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นหรือไม่ หากไม่มีเจตนาที่ไม่เป็นการประพฤตชั่ว เช่น ขับรถชนคนโดยประมาท ไม่ใช่เป็นการประพฤตชั่ว มีตัวอย่างเรื่องหนึ่งที่ ก.พ. เคยวินิจฉัยว่าไม่ใช่เป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงเพราะกระทำไปโดยไม่มีเจตนามุ่งร้ายต่อส่วนตัว คือ เรื่องนายตำรวจกล่าวปราศรัยโจมตีหัวหน้าพรรคการเมืองผู้หนึ่งในระหว่างมีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก.พ. วินิจฉัยว่านายตำรวจผู้นั้นไม่ได้กระทำความผิดด้วยเจตนามุ่งร้ายต่อส่วนตัว เพราะเนื้อหาสาระที่ปราศรัยทั้งหมดแสดงว่าเป็นการกระทำด้วยเจตนาดีต่อส่วนรวมการกระทำของนายตำรวจผู้นั้น จึงไม่เป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง¹¹⁹

3.4 การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษเกี่ยวกับความผิดวินัยฐานประพฤตชั่ว

3.4.1 ความหมาย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษในความผิดฐานประพฤตชั่วจึงหมายถึง การพิจารณาวินิจฉัยว่าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐานประพฤตชั่วตามมาตรา 81 และพฤติการณ์นั้น ๆ เป็นเพียงความผิด

¹¹⁸ สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518, หน้า 97-98.

¹¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

ฐานประพฤตชั่วหรือเข้าลักษณะ เป็นความผิดฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง จากนั้นจึงจะกำหนดระดับโทษให้เหมาะสมกับความผิดดังกล่าว ซึ่งการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษนี้เป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาโดยเฉพาะ ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้¹²⁰

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษจึงกระทำเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่กำลังหาโดยกระง่างชัดเจนที่จะพิจารณาความผิด และกำหนดโทษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งถ้าหากเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง และมีใช้กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ข้อเท็จจริงของเรื่องที่กำลังหาจะได้จากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน และถ้าเป็นความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วจะได้ข้อเท็จจริงจากการสอบสวนหรือการชี้แจงข้อเท็จจริง เป็นต้น¹²¹

---

¹²⁰ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาความผิดและกำหนดโทษอาจเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเอง หรือ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ อ.ก.พ.จังหวัด แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) ความผิดที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามกฎหมาย ก.พ.ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2518) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน

(2) ความผิดร้ายแรง ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่ อ.ก.พ.กระทรวง สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกตำแหน่งในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และ อ.ก.พ.จังหวัดสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 4 ลงมาในราชการบริหารส่วนภูมิภาค หรือจะเสนอ อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณาความผิดและกำหนดโทษก็ได้

¹²¹สำนักงาน ก.พ., ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่างๆ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงาน ก.พ., 2529), หน้า 222-224.

3.4.2 หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ 2 หลัก คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิดทางวินัย อย่างไรก็ตามสำหรับความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 นี้ จะบัญญัติยกตัวอย่างพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤตชั่วไว้อย่างชัดเจนเพียงไม่กี่ตัวอย่าง เช่น การประพฤตตนเป็นคนเสเพล การหมกมุ่นในการพนัน การเสพของมึนเมา ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นของบทนี้ ส่วนการกระทำอันใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วหรือกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงนั้น เป็นการบัญญัติไว้ในลักษณะเปิดกว้างมากจนน่าจะถือได้ว่า ไม่มีการบัญญัติกฎหมายไว้ชัดเจนว่าพฤติการณ์เช่นใดจะถือว่าเป็นการประพฤตชั่ว แต่ผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้หลักเกณฑ์ดังได้กล่าวมาแล้ว 3 ประการข้างต้นคือ เกียรติของข้าราชการ ความรู้สึกของสังคม และเจตนาที่จะกระทำ ที่จะวินิจฉัยตัดสินว่าพฤติการณ์ใดบ้างเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่ว หรือเป็นการกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง

2. หลักมนุษยธรรม ได้แก่การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความ เป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็น ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมเพราะ ใช้ความรู้สึกของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องตัดสิน อันจะทำให้ผลการพิจารณาแตกต่างกันออกไปในหลายรูปแบบ ซึ่งการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วนี้หลักมนุษยธรรมจะมีส่วนในการตัดสินวินิจฉัยความผิดอยู่มากพอสมควร ทำให้เป็นปัญหาในการกำหนดมาตรฐานหรือแนวทางในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษเกี่ยวกับเรื่องการประพฤตชั่วในปัจจุบันซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

3.4.3 หลักการพิจารณากำหนดโทษ

ในการพิจารณากำหนดโทษ มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่บางประการ

1. หลักนิติธรรม คือ การจะกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษสถานไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณา ลดโทษก็ได้ แต่จะลดโทษลงต่ำกว่าให้ออกไม่ได้¹²²

(ข) ความผิดวินัยที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง จะต้องวางโทษสถานลดขั้นเงินเดือน หรือตัดเงินเดือน และถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะลดหย่อนลงเป็นตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ก็ได้¹²³

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย ต้องวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็นความผิดครั้งแรกและผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีเหตุอันควรลดโทษ จะงดโทษให้โดยวางกล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้¹²⁴

2. หลักมโนธรรม คือ การพิจารณาบททวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายในขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีที่กฎหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ดังนั้นกรณีใดควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีใดควรกำหนดโทษเป็นปลดออก และกรณีใดควรกำหนดโทษเป็นให้ออก ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย และทำนองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ถึงขั้นร้ายแรง กรณีใดควรจะวางโทษลดขั้นเงินเดือน หรือตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ก็ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณา และกรณีใดควรจะลดโทษ หรืองดโทษ ก็ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย

3. หลักความเป็นธรรม หลักความเป็นธรรมนี้พัฒนามาจากพื้นฐานปรัชญากฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) เดิมหลักความยุติธรรมตามธรรมชาตินี้ใช้ในการพิจารณาคดีของศาลและได้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการวินิจฉัยสั่งการขององค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองมี

¹²² มาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518.

¹²³ มาตรา 85 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518.

¹²⁴ มาตรา 85 วรรคแรกและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518.

ผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพหรือประโยชน์อันพึงคาดหมายได้ของเอกชน ในภายหลังหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติได้ถูกนำมาใช้ในการลงโทษทางวินัยข้าราชการด้วย¹²⁵ หลักความเป็นธรรมจะขัดหลักการวางโทษที่ได้มาตรฐานเสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษไม่มีข้อยกเว้น การกระทำความผิดอย่างเดียวกันในลักษณะและพฤติการณ์คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน อย่างไรก็ตามผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาต่างกันได้ตามควรแก่กรณี โดยนำเหตุในเรื่องลักษณะของการกระทำผิด ผลแห่งการกระทำผิด คุณความดี เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด หรือสภาพของผู้กระทำผิด เป็นต้น มาเป็นเครื่องพิจารณาประกอบการวินิจฉัย¹²⁶

4. นโยบายของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาควรจะได้ทราบนโยบายของทางราชการ ในการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยฐานประพฤตชั่วในกรณีต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นหลักในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้ได้มาตรฐานตามที่ทางราชการกำหนดไว้ นโยบายของทางราชการนั้น อาจจะปรากฏอยู่ดังต่อไปนี้

มติคณะรัฐมนตรี ที่วางแนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยฐานประพฤตชั่วไว้ ดังได้กล่าวมาโดยละเอียดข้างต้นแล้ว เช่น

- ข้าราชการเล่นการพนันและเล่นสุรา ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496
- ข้าราชการเล่นการพนันสลากกินรวบ ตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ลับที่ นว.264/2498 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2498

¹²⁵วิชา มหาคุณ, การใช้เหตุผลในทางกฎหมาย (กรุงเทพมหานคร:คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522) หน้า 24.

¹²⁶สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518, หน้า 246-247.

- ชำราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีทุจริตในการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก ให้ลงโทษสถานหนัก ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0401/ว 50 ลงวันที่ 12 เมษายน 2511

- ชำราชการซึ่งมีตำแหน่งประจำอยู่ในต่างประเทศทุจริตในการเบิกเงิน เพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ หรือเงินอื่นในทำนองเดียวกัน ให้พิจารณาลงโทษในสถานหนักตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0403/ว 25 ลงวันที่ 9 เมษายน 2514

มติ ก.พ. ที่วางแนวทางในการพิจารณากำหนดโทษชำราชการที่กระทำผิดวินัยฐานประพฤติชั่วไว้ดังนี้

- ชำราชการทุจริตในการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก ควรลงโทษในสถานหนัก ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นว.1/2502 ลงวันที่ 10 มกราคม 2502

- ชำราชการกระทำผิดกรณีทุจริตเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ ควรลงโทษสถานหนักทำนองเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ สร 0905/ว 6 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2511

- ชำราชการกระทำผิดวินัยกรณีเรียกเงินจากผู้สมัครสอบ ควรลงโทษในสถานหนักระดับเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คือ ไล่ออกจากราชการจะปราณีลดหย่อนโทษลงได้เพียงปลดออกจากราชการ ไม่ควรลดหย่อนโทษลงเป็นสถานอื่น ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร 1006/ว 15 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2516

3.5 การลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว

ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้วว่าการลงโทษทางวินัยมีจุดมุ่งหมายแตกต่างจากการลงโทษในทางอาญา ในทางวินัยนั้นการลงโทษมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน เพื่อรักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญ และสมรรถภาพของชำราชการ เพื่อจูงใจให้ชำราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นและเพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ ประเด็นที่จะต้องพิจารณากันต่อไปก็คือ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วได้แก่ผู้ใดบ้าง

3.5.1 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ

ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนได้นั้น ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขประการหนึ่งประการใด ดังต่อไปนี้¹²⁷

1. ต้องเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย และมีกฎหมายให้อำนาจในการลงโทษไว้¹²⁸
2. หากเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย แต่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจในการลงโทษข้าราชการไว้ ก็จะต้องได้รับมอบอำนาจในการลงโทษจากผู้มีอำนาจลงโทษ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนดไว้ (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515)¹²⁹

3.5.2 อำนาจสั่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว

กฎหมายได้ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่จะสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนผู้อยู่ได้บังคับบัญชาไว้ สำหรับการสั่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤติชื่อนั้นอาจแยกออกได้เป็น 2 กรณีคือ

---

¹²⁷สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518, หน้า 296.

¹²⁸กฎหมายที่กำหนดตำแหน่งผู้บังคับบัญชามีดังนี้

1. กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515)
2. กฎหมายจัดตั้งส่วนราชการโดยเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2518

3. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 มาตรา 35

¹²⁹ข้อ 38, ข้อ 40, ข้อ 41, ข้อ 42, ข้อ 52 และข้อ 60 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515.

1. การส่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤตชั่ว
2. การส่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง

1. การส่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤตชั่ว สำหรับความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วนั้น ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนได้ตามควรแก่กรณี ซึ่งสำหรับโทษลดขั้นเงินเดือนและตัดเงินเดือนมีอัตราตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2518) ซึ่งกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวได้ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่จะส่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ดังนี้คือ

(ก) หัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือส่งลงโทษตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5% เป็นเวลาไม่เกิน 1 เดือน

(ข) หัวหน้าแผนก มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือส่งลงโทษตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 10% เป็นเวลาไม่เกิน 1 เดือน

(ค) หัวหน้ากองหรือผู้อำนวยการกอง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์หรือส่งลงโทษตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 10% เป็นเวลาไม่เกิน 2 เดือน

(ง) อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือส่งลงโทษตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 10% และเป็นเวลาไม่เกิน 4 เดือน หรือส่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 1 ขั้น

(จ) ปลัดกระทรวง หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือส่งลงโทษตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 10% และเป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน หรือส่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 2 ขั้น

2. การส่งลงโทษในความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ในกรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ในสถานให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. จังหวัด หรือ อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณี ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษดังกล่าว ได้แก่

(ก) นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง สำหรับข้าราชการในทุกกระทรวงทบวงกรม

(ข) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง สำหรับข้าราชการในบังคับบัญชาผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 9 ระดับ 10 และระดับ 11 ทุกคนใน กระทรวง และมีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง สำหรับข้าราชการในบังคับบัญชา ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 9 ลงมาในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและราชบัณฑิตยสถาน ทั้งนี้ สำหรับการลงโทษข้าราชการตำแหน่งระดับ 10 ขึ้นไป ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันออกจากราชการด้วย

(ค) อธิบดี มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง สำหรับ ข้าราชการในบังคับบัญชาผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 8 ลงมา โดยไม่ต้องรับความเห็นชอบจาก ปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ทั้งนี้ ตามนัยมติ ก.พ. ตอบข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการ โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร 0506/171642 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2519

(ง) ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. จังหวัด สำหรับข้าราชการในบังคับบัญชาผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 4 ลงมา

3.5.3 การสั่งลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะ

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า นอกจากจะมีโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 มาตรา 83 แล้ว ในการลงโทษข้าราชการนั้นอาจจะมีการลงโทษที่ตามกฎหมายอื่นโดยเฉพาะก็ได้¹³⁰ ดังที่มาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 บัญญัติไว้ว่า "การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะ จะลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือลงโทษหรือลงโทษตามกฎหมาย

¹³⁰ สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518, หน้า 3.

ว่าด้วยวินัยนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามควรแก่กรณีและพฤติการณ์ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้"

ตามบทกฎหมายดังกล่าวเห็นได้ว่าการลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญใน ส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2482 ผู้บังคับบัญชาจะลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 หรือลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยนั้น อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้ แต่ถ้าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ผู้บังคับบัญชา จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

3.6 แนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของคณะกรรมการข้าราชการประเภทอื่น

เมื่อได้ศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มาแล้วว่าทิศทางในการพิจารณาความผิดฐานนี้มีขอบเขตที่กว้างขวางเพียงพอแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะ ก.พ. ในฐานะองค์การกลางบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือน จะต้องเป็นผู้นำในการบริหารงานบุคคลเป็นผู้ให้คำแนะนำ ปกป้อง กำกับองค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่าง ๆ ด้วย และแม้ว่าในปัจจุบัน ก.พ. จะเป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคลเฉพาะข้าราชการพลเรือนซึ่งมีอยู่ 4 ประเภทเท่านั้น แต่ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ นั้น จะมีการกำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไปใช้ด้วยโดยอนุโลม ซึ่งก็จะมีบทบัญญัติวินัยซึ่งรวมทั้งความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 รวมอยู่ด้วย ซึ่งการนำเอาบทบัญญัติวินัยในส่วนความผิดฐานประพฤติชั่วไปใช้บังคับกับข้าราชการอื่นโดยอนุโลมเช่นนี้จะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติเพราะโดยทั่วไปแล้วหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการประเภทต่าง ๆ นั้นแตกต่างกันออกไป หลักเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาความผิดฐานนี้จึงควรจะต้องแตกต่างกันไปด้วย ฉะนั้นจึงสมควรจะได้ศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาความผิดฐานประพฤติชั่วของข้าราชการประเภทอื่น ๆ ดูว่ามีความแตกต่างจากแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือไม่ ประการใด สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐาน

ประเพณีชั่วขององค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู (ก.ค.) และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่งพบว่ามีผลกระทบทำความผิดวินัยฐานประเพณีชั่วมากพอสมควร จึงควรได้ศึกษาว่าแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประเพณีชั่วขององค์การกลางบริหารงานบุคคลดังกล่าวมีขอบเขตทิศทางเพียงใด

3.6.1 แนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประเพณีชั่วของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)

เดิมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคุรุสภาและคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.) กล่าวคือ ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คุรุสภาจะทำหน้าที่แทน ก.พ. ในฐานะที่เป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ส่วนข้าราชการครูซึ่งสังกัดองค์การบริหารงานส่วนจังหวัด (กระทรวงมหาดไทย) คณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.) เป็นผู้กำกับดูแล¹³¹ ต่อมาได้มีการรวมข้าราชการครูส่วนจังหวัดเข้ากับข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้แยกการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูออกจากการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน และได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ขึ้นพร้อมกับกำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ทำหน้าที่เป็นองค์การกลางในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู¹³²

ปัจจุบันการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้มีการนำกฎหมาย

¹³¹ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์, แนวความคิดในการบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ, 2525), หน้า 47.

¹³² ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์, "ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู (ก.ค.), ระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่าง ๆ (กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ., 2529), หน้า 152.

ของข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้ในเรื่องต่าง ๆ โดยอนุโลมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวินัยของข้าราชการครูอนุโลมใช้วินัยของข้าราชการพลเรือนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ในหมวดที่ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยตั้งแต่มาตรา 66-82¹³³ เป็นต้น ดังนั้นบทบัญญัติความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จึงนำเอาไปใช้บังคับกับข้าราชการครูโดยอนุโลม อย่างไรก็ตาม อาชีพครูเป็นอาชีพที่สังคมคาดหวังให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนเด็ก ต้องการให้ครูเป็นคนเพียบพร้อมด้วยความดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่เด็กและประชาชน ดังนั้นข้าราชการครูจึงเป็นข้าราชการที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ จึงต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมากกว่าข้าราชการทั่วไปด้วย¹³⁴

ฉะนั้นในหัวข้อนี้จะได้อธิบายถึงแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของข้าราชการครู ว่ามีแนวทางการพิจารณาที่เคร่งครัดแตกต่างไปจากของข้าราชการพลเรือนสามัญหรือไม่เพียงใดบ้าง โดยจะแยกศึกษาจากรายงานการลงโทษที่กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการรายงานไปยัง ก.ค. เป็นสำคัญ ทั้งนี้จะพิจารณาเป็นกรณีความผิดไปดังต่อไปนี้

ก. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว โดยจะศึกษาถึงกรณีความผิดฐานนี้ของข้าราชการครูว่า พฤติการณ์ใดบ้างที่ถือเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว โดยจะรวบรวมกรณี

¹³³ มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 กำหนดไว้ว่า "ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์ ให้บรรดาอำนาจและหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจและหน้าที่ของ ก.ค. อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวงและ อ.ก.พ. จังหวัด เป็นอำนาจและหน้าที่ของ อ.ก.ค.กรม หรือ อ.ก.ค.จังหวัด แล้วแต่กรณีและให้อำนาจและหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัตินี้"

¹³⁴ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ เล่าภากรณ์, "การกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู: ศึกษาเฉพาะกรณีการประพฤติผิดทางเพศ", หน้า 29.

ตัวอย่างรายงานการลงโทษที่มีการรายงานไปยัง ก.ค. เป็นหลัก เพื่อจะดูว่าแนวทางการพิจารณาเหมือนหรือแตกต่างไปจากแนวทางการพิจารณาของข้าราชการพลเรือนมากน้อยหรือไม่เพียงใด

ข. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยจะศึกษาถึงกรณีความผิดฐานนี้ของข้าราชการครูว่า มีพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยจะรวบรวมกรณีตัวอย่างรายงานการลงโทษที่มีการรายงานไปยัง ก.ค. เป็นหลัก เพื่อจะดูว่าแนวทางการพิจารณาเหมือนหรือแตกต่างไปจากแนวทางการพิจารณาของข้าราชการพลเรือนมากน้อยหรือไม่เพียงใด

ทั้งนี้จะศึกษากรณีความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วเป็นลำดับแรกก่อนดังนี้

ก. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว

ตัวอย่างความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วมีดังนี้

1. เสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้
2. หมกมุ่นในการพนัน
3. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์

ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. เสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้

สำหรับการพิจารณา เรื่องการเสพสุราของข้าราชการครูมีลักษณะ

คล้ายคลึงกับของข้าราชการพลเรือน คือ ถ้าเสพสุราจนไม่สามารถครองสติได้ และพฤติการณ์ไม่เข้าตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 แล้วก็ปรับบทความผิดเป็นมาตรา 81 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 เช่น

1. นาย ส. ข้าราชการครู รับเงินเดือนในระดับ 2 มีกรณีกระทำผิด คือ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2526 เวลาประมาณ 1 นาฬิกาเศษ นาย ส. กับพวกซึ่งเมาสุราได้ป็นเร็วเข้าไปในบริเวณห้องพักเอกชนและตะโกนเรียกชื่อเพื่อนหลายครั้ง เจ้าของห้องพักบอกให้ออกไปนาย ส. กับพวกก็ไม่ยอมออกไป กลับต่าเจ้าของห้องพักด้วยถ้อยคำหยาบคายและ

ทำทนายให้ออกมาต่อสู้กัน จนเจ้าของหอพักต้องเรียกกายมรักษาการณ์ให้พาตัวออกไป นาย ส. ถูก
ลงโทษภาคทัณฑ์¹³⁵

2. นาย พ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนใน
ระดับ 3 มีกรณีกระทําผิดในเรื่องต้มสุราในงานเลี้ยงวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และได้ถูก
เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตักเตือนเพราะเกรงว่านาย พ. จะเมาสุราก่อความวุ่นวาย แต่นาย พ.
กลับพูดว่า "พวกมึงเสือกอะไร" "อย่ามายุ่งกับกูดีกว่า" แล้วใช้มือตบหน้าตำรวจ 1 ครั้ง
นาย พ. ถูกดำเนินคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษาปรับ 500 บาท ฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงาน และปรับ
200 บาท ฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น ในทางวินัยนาย พ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา
2 เดือน¹³⁶

3. นาย ศ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนใน
ระดับ 3 มีกรณีกระทําผิดคือ ในวันที่ 27 กันยายน 2528 ได้มีการเลี้ยงสังสรรค์การได้รับ
พิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ 2 ชั้น นาย ศ. ได้ต้มสุราแต่ไม่ถึงกับเมามากจนไม่สามารถ
ครองสติได้ร่วมกับพวก รวม 7 คน จุดประทัดและจุดจรวดทิ้งขว้างผู้บังคับบัญชาว่า "ผู้อำนวยการคน
นี้ย้ายเมื่อไร กูจะจุดประทัดไล่แม่มันไปเลย สัก 5 กล้อง" นาย ศ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10%
เป็นเวลา 2 เดือน¹³⁷

2. หมกมุ่นในการพนัน

สำหรับเรื่องการเล่นการพนันนั้น ถ้าพิจารณาจากมติคณะรัฐมนตรี
ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 แล้วจะเห็นได้ว่าในมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้กำหนด

¹³⁵ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 7/2528
รายชื่อ 314/2528.

¹³⁶ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 20/2528
รายชื่อ 950/2528.

¹³⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 41/2529
รายชื่อ 1768/2529.

เป็นข้อห้ามของข้าราชการครูไว้เลยว่า แม้จะเล่นการพนันประเภทที่เล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาต (บัญชี ข.) ก็ตาม ก็อาจถือเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงได้ แต่จากรายงานการลงโทษ ข้าราชการครูที่กระทำความผิดในกรณีนี้พบว่าแนวทางการพิจารณาจะไม่เคร่งครัดเท่าใดนัก โดยมี การลงโทษข้าราชการครูที่กระทำความผิดเพราะเล่นการพนัน โดยปรับบทความผิดเป็นความผิด วินัยฐานประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

1. นาง อ. นาง ล. นาง ศ. และ นาง ย. ข้าราชการครู กรณีร่วมกันเล่น ไพ่ในห้องพัสดุในอาคารเรียนแต่ไม่ได้พินเอาทรัพย์สินกัน ในระหว่างพักเที่ยง จนถึงเข้าเรียนภาคบ่ายแล้วประมาณ 10 นาที โดยปล่อยให้เด็กนักเรียนเล่นโดยไม่เข้าห้องเรียน ถูกลงโทษตัดเงินเดือนคนละ 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹³⁸

2. นาย ณ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนใน ระดับ 5 กรณีได้รับฝากใบโพยสลากกินรวบจากนาย ว. เพื่อนำไปมอบให้นาย ท. ผู้ชาย ใน ระหว่างเดินทางถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมก่อนที่จะนำไปโพยหวยสลากกินรวบไปให้นาย ท. นาย ณ. ได้ให้การรับสารภาพต่อศาลโดยอ้างว่าตำรวจเกลี้ยกล่อมให้รับสารภาพเพื่อให้คดีเสร็จสิ้นไป โดยเร็ว และจะไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และศาลได้มีคำพิพากษาปรับ 1,000 บาท ใน ทางวินัย นาย ณ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹³⁹

3. กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

3.1 กระทำความผิดอาญา

การที่ข้าราชการครูซึ่งถือเป็นแม่พิมพ์หรือพ่อพิมพ์เป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชน จะต้องประพฤติในสิ่งที่ตั้งงามที่ถูกต้อง แต่กลับมาก่อทำความผิดอาญาซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด

¹³⁸ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 4/2530 รายที่ 124-127/2530.

¹³⁹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 34/2531 รายที่ 860/2531.

กฎหมายและเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ถือเป็นภาระกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติ-
ศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มีตัวอย่างกรณีกระทำความผิดดังนี้

3.1.1 หมิ่นประมาท, ดุหมิ่นผู้อื่น

1. นาย ช. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน
ในระดับ 3 ได้ด่าเจ้าหน้าที่ซึ่งนั่งรับประทานอาหารอยู่ในร้านอาหารเดียวกัน ด้วยถ้อยคำหยาบคาย
และให้อวัยวะเพศชาย ถูกพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับ 200 บาท และถูกลงโทษตัดเงินเดือน
10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁴⁰

3.1.2 ข่มขู่ รังแกผู้อื่นที่จะถูกยึดตามคำสั่งศาล

1. นาย บ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ รับเงินเดือน
ในระดับ 5 ได้นำรถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้า หมายเลขทะเบียน ก-9122 สุโขทัย ซึ่งเป็นของ
ภริยานาย บ. และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งต่อนาย บ. ว่าจะยึดรถคันดังกล่าวเพื่อไปชำระหนี้
ตามคำพิพากษาคดีแพ่ง ไปข่มขู่ รังแกเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดรถไป นาย บ. ถูกดำเนินคดี
อาญาข้อหาข่มขู่ รังแกและเอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่น่าจะยึดตามคำสั่งศาล และศาลได้มีคำพิพากษาให้
ลงโทษจำคุก 2 เดือน และปรับ 500 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ในทาง
วินัย นาย บ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁴¹

3.1.3 ปลอมเอกสาร

1. นาย ช. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 ต้องการกู้
เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพื่อให้คำขอกู้มีเหตุผลในการที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติ นาย ช.
จึงได้ใช้ผู้อื่นให้ปลอมสำเนาประกาศขายทอดตลาดของศาลจังหวัดว่า นาย ช. จำเลยถูกยึดทรัพย์สิน

¹⁴⁰ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 11/2527 รายที่
293/2527.

¹⁴¹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 43/2529 รายที่
1854/2529.

เพื่อขายทอดตลาด เป็นเหตุให้สหกรณ์หลงเชื่อจึงได้อนุมัติเงินกู้ให้แก่ นาย ช. นาย ช. ถูก
 ลงโทษลดชั้นเงินเดือน 1 ชั้น¹⁴²

3.1.4 ทำร้ายร่างกาย

1. นาย อ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน
 ในระดับ 4 ได้ใช้กำลังทำร้ายโดยตะด้านหลังและตบหูขวาของนางสาว จ. ข้าราชการครูด้วย
 กัน เนื่องจากไม่พอใจและหาว่านางสาว จ. ไปกล่าวหาโทษตนต่อผู้บังคับบัญชา นางสาว จ. ได้
 ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ต่อมา นาย อ. ได้ยินยอมจ่ายค่าทำขวัญให้นางสาว จ. 4,000 บาท
 นาย อ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁴³

2. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 1 รับเงินเดือนใน
 ระดับ 1 ได้ซื้อรถจักรยานยนต์เจี่ยวนาย ก. ราษฎรจนได้รับบาดเจ็บขาซ้ายหักและแขนขวาเดาะ
 แล้วหลบหนีไป ต่อมา นาย ส. ถูกดำเนินคดีและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก 4 เดือน
 ปรับ 2,000 บาท ลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุก 2 เดือน ปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอการ
 ลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ในทางวินัย นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁴⁴

3.1.5 ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

1. นาย ธ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน
 ในระดับ 4 กรณีขับรถชนคนโดยประมาทชนรถจักรยานยนต์ซึ่งมีนาย ส. เป็นผู้ขับขี่ ได้รับอันตราย
 สาหัสถึงขาหักและรถจักรยานยนต์ได้รับความเสียหาย นาย ธ. ถูกดำเนินคดีอาญาและศาลได้มีคำ

¹⁴²มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2527 รายที่
 169/2527.

¹⁴³มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2528 รายที่
 265/2528.

¹⁴⁴มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 44/2529 รายที่
 1880/2529.

นิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก 4 เดือน ปรับ 4,000 บาท รับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้และให้คุมประพฤติเป็นเวลา 1 ปี นาย ช. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁴⁵

3.1.6 ลักทรัพย์

1. นาย ณ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 ได้จัดโต๊ะทำงานของนาง ว. ข้าราชการครูด้วยกัน เนื่องจากในคืนนั้นนาย ณ. มีหน้าที่อยู่เวร และในขณะที่กระทำการนั้นได้มีการโรงมาพบเห็นโดยที่นาย ณ. ไม่รู้ตัว ปรากฏว่านาง ว. เจ้าของโต๊ะอ้างว่าเงินสดจำนวน 400 บาท ในโต๊ะสูญหายไป นาย ณ. ถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือน 2 ชั้น¹⁴⁶

3.1.7 ฉ้อโกง

1. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีถูกฟ้องดำเนินคดีอาญารัฐฉ้อโกง เนื่องจากได้ดำเนินธุรกิจจัดสรรที่ดินโดยให้นาง จ. เข้าซื้อโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน เมื่อนาง จ. ได้ผ่อนชำระครบกำหนดตามสัญญาแล้วปรากฏว่านาย ว. ไม่สามารถจัดโอนให้นาง จ. ได้ เมื่อนาง จ. ทวงถามเงินที่ชำระไปแล้ว นาย ว. ก็ไม่ยอมชำระคืนให้นาง จ. จึงแจ้งความดำเนินคดีอาญา ซึ่งศาลได้ไกล่เกลี่ยนาย ว. จึงยินยอมผ่อนชำระจนครบ นาง จ. ได้ถอนคำร้องทุกข์แล้ว นาย ว. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁴⁷

3.1.8 ยักยอก

1. นาย ค. ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีนาย ค. ได้ยืมสร้อยคอนาย ณ. คิดเป็นมูลค่า 35,000 บาท เพื่อ

¹⁴⁵ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 23/2530 รายที่ 991/2530.

¹⁴⁶ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 39/2527 รายที่ 929/2527.

¹⁴⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2529 รายที่ 1756/2529.

นำไปหาเงินมาลงทุนให้แก่ภริยาของตนแต่ไม่สามารถนำเงินมาคืนให้ภายในกำหนด จึงถูกนาย ณ. ร้องทุกข์ในข้อหายักยอกทรัพย์สิน ต่อมานาย ค. ยินยอมชดเชยคืนโดยผ่อนชำระเป็นเงินเดือนละ 2,000 บาท นาย ณ. จึงได้ถอนคำร้องทุกข์ นอกจากนี้ปรากฏว่านาย ค. ยังเป็นลูกหนี้รายอื่น ๆ อีกจำนวน 5 ราย และจ่ายเช็คชำระหนี้แต่ถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินเป็นเหตุให้ถูกฟ้องร้อง ต่อศาล แต่ได้มีการประนีประนอมยอมความในภายหลัง นาย ค. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁴⁸

3.1.9 ยืมเงินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

1. นาย ส. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 4 กรณีใช้อาวุธปืนยิงนกกระจอกในโรงอาหารขณะที่กำลังทำการเรียนการสอนอยู่นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมแต่งกายไม่สุภาพมาสอนหนังสือ และพุดจาซ่มขู้ผู้บริหาร ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน¹⁴⁹

3.1.10 กระทำความผิดกฎหมายอาญาอื่น ๆ

1. นาย น. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือน ในระดับ 5 กรณีได้ออกเช็ค 2 ฉบับ เป็นเงิน 190,000 บาท เพื่อชำระหนี้ให้แก่นาง พ. แต่ธนาคารปฏิเสธการใช้เงินและนาย น. ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกรวม 12 เดือน ต่อมา นาง พ. ถอนคำร้องทุกข์และถอนฟ้อง ในทางวินัย นาย น. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁵⁰

¹⁴⁸ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2528 รายที่ 1627/2528.

¹⁴⁹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 41/2528 รายที่ 1720/2528.

¹⁵⁰ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 35/2529 รายที่ 1532/2529.

2. นาย ก. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีต้องขาดต้อาญในข้อหาเป็นผู้ใช้จ้างวานฆ่า นาย ส. ข้าราชการครูถึงแก่ความตายโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจค้นบ้านและยึดของกลางได้กระสุนปืนเล็กขนาด .223 จำนวน 1 นัด ผลการดำเนินคดีข้อหาผู้จ้างวานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง คงสิ่งฟ้องข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง คงสิ่งฟ้องข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน นาย ก. ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 1 ปี โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ในทางวินัย นาย ก. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁵¹

3.2 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับขี้สาว

แนวทางการพิจารณากรณีความผิดขี้สาวของข้าราชการครูนี้

ส่วนมากจะเป็นกรณีมีคู่สมรสอยู่แล้วกลับไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอีกจนเกิดเรื่องเสียหายอื่น ๆ ติดตามมา เช่น ร้องเรียนหรือจดทะเบียนสมรสซ้อน เป็นต้น ซึ่งแม้จะมีลักษณะเป็นเรื่องส่วนตัว แต่เนื่องจากข้าราชการครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดี การกระทำดังกล่าวจึงถือเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว

1. นาย น. ข้าราชการครู มีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ต่อมาได้แต่งงานตามประเพณีกับนางสาว จ. โดยนางสาว จ. ทราบว่านาย น. มีภริยาอยู่แล้ว แต่ก็ยังอยู่กินกับนาย น. จนมีบุตร 1 คน ต่อมา นาย น. และนางสาว จ. ก็ได้ตกลงแยกทางกันอยู่ โดยนาย น. ตกลงจ่ายค่าเลี้ยงดูแต่ไม่สม่าเสมอจนนางสาว จ. ต้องร้องเรียน ในที่สุดมีการตกลงกันโดยนาย น. จ่ายค่าเลี้ยงดูให้แก่นางสาว จ. เป็นเงิน 23,000 บาท นาย น. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁵²

¹⁵¹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 36/2529 รายที่ 1595/2529.

¹⁵² มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 27/2529 รายที่ 1144/2529.

2. นาย ข. ข้าราชการครู ได้จดทะเบียนสมรสกับนาง น. โดยถูกต้องตามกฎหมายและได้แยกกันอยู่เป็นเวลาประมาณ 1 ปี โดยยังไม่จดทะเบียนหย่ากันให้ถูกต้องตามกฎหมายเพราะยังอยู่ระหว่างการเจรจา ต่อมา นาย ข. ได้รู้จักชอบพอกับนางสาว ร. ข้าราชการครูโรงเรียนเดียวกันและตกลงแต่งงานกัน นาย ข. จึงยื่นข้อเสนอให้นาง น. โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะยอมจ่ายเลี้ยงดูให้นาง น. เดือนละ 1,500 บาท หลังจากนั้นนาย ข. และนางสาว ร. จึงจัดพิธีแต่งงานโดยยังมิได้จดทะเบียนสมรส ต่อมานางสาว ร. ตั้งครรภ์ นาย ข. จึงขอให้นาง น. จดทะเบียนหย่าให้แต่นาง น. ไม่ยินยอม นาย ข. จึงได้จดทะเบียนสมรสกับนางสาว ร. ต่อมาเมื่อมีการร้องเรียนนาย ข. และนางสาว ร. จึงจดทะเบียนหย่ากัน นาย ข. และนางสาว ร. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁵³

3. นาง ช. ข้าราชการครู ได้จดทะเบียนสมรสกับนาย ศ. โดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา นาง ช. ได้กู้เงินบุคคลภายนอก 28,000 บาท แต่ไม่มีเงินชำระคืน บุคคลภายนอกจึงขอให้ นาย น. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาช่วยเร่งรัดหนี้สิน นาย น. ได้ออกเงินชำระหนี้ให้นาง ช. ไป ต่อมา นาง ช. และนาย น. มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวจนถึงขั้นร่วมประเวณี ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าพฤติกรรมของนาง ช. ไม่มีลักษณะของการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และไม่มีเจตนาที่จะแย่งคู่สมรสของผู้อื่น นาง ช. ได้กระทำความผิดเนื่องจากอยู่ในภาวะจำยอมโดยเหตุการณ์บังคับ เนื่องจากนาย น. เป็นผู้บังคับบัญชาอีกทั้งได้สำนึกในบุญคุณของนาย น. ที่ได้ช่วยเหลือยอมชำระหนี้ให้ จึงสั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนนาง ช. 1 ชั้น¹⁵⁴

3.3 เรียกรับเงินจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในการสอบ

สำหรับการเรียกร้องเงินจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในการสอบนั้น พฤติการณ์การกระทำความผิดจะเป็นในลักษณะรับเงินแล้วไม่สามารถช่วยเหลือให้เข้าทำงานได้ จึงมีการร้องเรียนและดำเนินคดีอาญาเพื่อบีบบังคับให้มีการใช้เงินคืน

¹⁵³ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 6/2526 รายที่ 510-511/2526.

¹⁵⁴ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 31/2529 รายที่ 2319/2529.

1. นาย ฉ. ข้าราชการครู ตำแหน่งครูใหญ่ ถูกร้องเรียนว่าเรียกเงินจากผู้สมัครสอบบรรจุครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเงิน 7,000 บาท จนถูกดำเนินคดีอาญา แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเนื่องจากผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ นาย ฉ. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁵⁵

3.4 รับเงินของนักเรียนแล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว

กรณีข้าราชการครูรับเงินจากนักเรียนเพื่อไปกระทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วไม่กระทำ กลับนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวเช่นนี้ถือเป็นการกระทำอันทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีได้เรียกรับเงินจากนักเรียนเพื่อจัดทำหนังสือทัศนศึกษาสำหรับใช้ประกอบการเรียน แต่ไม่ทำหนังสือดังกล่าวจนมีการร้องเรียนจึงได้คืนเงินให้แก่นักเรียน นาย ส. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 3 เดือน¹⁵⁶

2. นางสาว อ. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 กรณีได้เก็บเงินจากนักเรียนจำนวน 700 บาท เพื่อนำไปซื้อวัตถุดิบมาปรุงอาหารแต่มิได้นำเงินไปซื้อ จนครูใหญ่ต้องไปซื้อเชื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านมิฉะนั้นจะไม่มีวัตถุดิบในการปรุงอาหาร เมื่อครูใหญ่สั่งให้คืนเงินและให้ไปชี้แจงนางสาว อ. ก็ไม่ยอมไปอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือคำสั่ง นอกจากนั้นยังปรากฏว่านางสาว อ. มีเจ้าหนี้มาทวงหนี้ที่โรงเรียนเสมอ อีกทั้งได้ขับขีรถจักรยานยนต์ชนเด็กแล้วไม่ยอมจ่ายค่ารักษานพยาบาลจำนวน 400 บาท จนผู้ปกครองเด็กไปร้องทุกข์นางสาว อ. จึงยอมจ่าย นางสาว อ. ถูกลงโทษลดเงินเดือน 1 ขั้น¹⁵⁷

¹⁵⁵มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 3/2524 รายที่ 373/2524.

¹⁵⁶มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2524 รายที่ 6/2524.

¹⁵⁷มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 18/2526 รายที่ 269/2526.

3.5 หลอกลวงบุคคลอื่นว่าจะจัดให้ไปทำงานต่างประเทศ

กรณีข้าราชการครูรับเป็นธุระจัดหาบุคคลเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ แต่เมื่อบุคคลนั้น ๆ ไม่สามารถไปทำงานได้จึงได้เรียกร้องขอเงินคืนและมีการดำเนินคดีอาญาเพื่อบังคับให้มีการคืนเงินกัน

1. นาย อ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีพี่ชายของนาย อ. เป็นนายหน้าจัดหาคนงานไปทำงานในต่างประเทศ โดยเรียกเงินค่าบริการรายละ 18,000 บาท แต่คนงานเหล่านั้นถูกส่งตัวกลับมา คนงานจึงมาติดต่อให้นาย อ. พาไปขอเงินคืนทั้งนี้เนื่องจากการรับเงินมีนาย อ. เป็นพยานและกระทำกันที่บ้าน นาย อ. เมื่อผู้เสียหายไม่ได้รับเงินจึงคิดว่านาย อ. มีส่วนในการหลอกลวง จึงไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่ต่อมาได้ถอนคำร้องทุกข์ นาย อ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁵⁸

3.6 กระทำการช่วยเหลือในการสอบให้เด็กนักเรียน

สำหรับกรณีข้าราชการครูกระทำการช่วยเหลือเด็กนักเรียนด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม ถือเป็นหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติราชการ การกระทำของข้าราชการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นการกระทำความผิดให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. นาง บ. ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน กรณีได้แกะคะแนนวิชาภาษาไทยให้แก่เด็กหญิง ส. ซึ่งเป็นหลานของตน โดยแกะจาก 57 คะแนนเป็น 67 คะแนน และเพื่อให้คะแนนตรงกันกับกระดาษคำตอบ นาง บ. จึงได้ขอร้องนาง ส. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยให้แก้ไขคะแนนของเด็กหญิง ส. ในกระดาษคำตอบและใบคะแนน

¹⁵⁸มติ อ.ก.ค.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 16/2528 รายที่

หน้าปกกระดาษคำตอบ ต่อมาเมื่อมีการร้องเรียนนาง ส. จึงได้มีก๊ะแนกลับตามจำนวนเดิม นาง บ. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 2 ขั้น¹⁵⁹

2. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีเป็น กรรมการคัดเลือกข้อสอบวิชาประวัติศาสตร์ ได้นำข้อสอบบางส่วนของวิชาประวัติศาสตร์มาบอกนักเรียนของตน โดยนำมารวมกับข้อสอบเก่าและให้นักเรียนไปลองทำและหาคำตอบเอง นอกจากนี้ ได้ออกข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์และวิชาหน้าที่ศีลธรรมซึ่งตนเองไม่ได้เป็นกรรมการคัดเลือก แต่ได้ ยินกรรมการในชุดนั้นพูดกันและนำมาบอกนักเรียน โดยให้นักเรียนไปหาคำตอบเอาเอง นาย ว. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁶⁰

3. นาง พ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือน ในระดับ 5 กรณีนาง พ. เป็นกรรมการออกข้อสอบและพิมพ์ข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษ โดยนาง พ. ได้คัดลอกข้อสอบบางส่วนปรากฏว่ามีนักเรียนหลายคนทราบค่าเฉลยของข้อสอบที่นาง พ. คัดลอก ไป เนื่องจากบุตรชายของนาง พ. ได้พบข้อสอบที่คัดลอกดังกล่าวจึงได้คัดลอกไปให้เพื่อนอีกต่อ หนึ่ง นาง พ. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น¹⁶¹

3.7 ลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

สำหรับการลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุนี้ นายประสิทธิ์ ศรีสารคาม อดีตผู้อำนวยการกองวินัย สำนักงาน ก.ค. ได้ให้ทัศนะว่า โดยหลักการแล้ว ครูมี อำนาจอันชอบธรรมที่จะทำการลงโทษนักเรียนได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายให้เป็นเด็ก ดี แต่ถ้าการลงโทษนั้นเป็นไปในลักษณะรุนแรงเกินสมควรก็ถือเป็นการกระทำนอกขอบเขตที่

¹⁵⁹มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 2/2525 รายที่ 287/2525.

¹⁶⁰มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2525 รายที่ 323/2525.

¹⁶¹มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 3/2529 รายที่ 77/2529.

กฎหมายให้อำนาจไว้ ทั้งนี้โดยเทียบเคียงกับสามัญสำนึกของครูทั่ว ๆ ไปด้วยว่าจะลงโทษนักเรียนถึงขนาดนี้หรือไม่นั้นพิจารณาประกอบการวินิจฉัยความผิด¹⁶²

1. นาย ก. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีนักเรียนชั้น ม.2/5 ไม่มีครูสอนและส่งเสียงดัง นาย ก. ได้เดินไปสั่งให้เงียบหรือให้ไม่รับบวระกานอาหาร ขณะนั้นนาย บ. นักเรียนซึ่งกำลังหลับอยู่ได้ตื่นขึ้นมาแล้วร้อง "โวย" และเดินออกจากห้องไป นาย ก. สั่งให้หยุดนาย บ. ก็ไม่เชื่อ นาย ก. จึงเดินตามไปที่โรงอาหารจับคอเสื้อและตบหน้าอย่างแรง 1 ครั้ง นาย ก. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁶³

2. นาย น. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีได้ตบเตะ และตีนักเรียนจำนวน 6 คน ที่หลบซ่อนตัวอยู่ในห้องน้ำและไม่ไปเข้าแถวเคารพธงชาติ ทำให้นักเรียนคนหนึ่งได้รับอันตรายแก่กายคือ เยื่อหูข้างซ้ายทะลุ นาย น. ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น¹⁶⁴

3.8 ทะเลาะวิวาท

กรณีข้าราชการครูทะเลาะวิวาทต่อกันเองหรือกับผู้อื่นด้วยถ้อยคำไม่สุภาพนั้น นายประสิทธิ์ ศรีสารคาม ให้ความเห็นว่า ข้าราชการครูจะต้องมีพฤติกรรมที่เป็นพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน บุคคลอื่น ๆ ในสังคมมองข้าราชการครูว่าต้องสุภาพเรียบร้อย การพูดจาไม่สุภาพ หยาบคาย ไม่ใช่วิสัยของคนที่จะเป็นครู ถือเป็นภาระประพฤติชั่วเช่นกัน

1. นาง ล. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2526 ได้ถูกเจ้าหน้าตวงพื้นที่โรงเรียนแต่ตกลงกันไม่ได้ และได้ทะเลาะกันต่อหน้า

¹⁶² สัมภาษณ์ ประสิทธิ์ ศรีสารคาม, อดีตผู้อำนวยการกองวินัย สำนักงาน ก.ค., 29 มกราคม 2534.

¹⁶³ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2524 รายที่ 428/2524.

¹⁶⁴ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 8/2527 รายที่ 251/2527.

นักเรียนที่โรงอาหาร ทั้งสองฝ่ายได้ต่อสู้กันและกันด้วยถ้อยคำหยาบคาย นาง ล. ฤกษ์ โทษ ตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁶⁵

3.9 ผิดสัญญาทางแพ่ง

กรณีผิดสัญญาทางแพ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะฟ้องร้องบังคับคดีกัน ตามกฎหมายแพ่ง แต่จากการตรวจสอบรายงานการลงโทษพบว่า คู่สัญญากลับนำเรื่องมาร้องเรียน ต่อผู้บังคับบัญชาและมีการลงโทษข้าราชการครูที่กระทำผิดสัญญาในทางแพ่งโดยเห็นว่าเป็นการ ประพฤติชั่ว ตัวอย่างเช่น

1. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีได้ยืม เงินแม่ยายของตนจำนวน 3,000 บาท และสร้อยคอทองคำหนัก 1 บาท เพื่อนำไปขายใช้หนี้และ ซื้อรถจักรยานยนต์ โดยสัญญาว่าเมื่อตนกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้แล้วจะส่งใช้คืน แต่นาย ว. ก็ไม่ได้ใช้คืนจนพ่อตาของนาย ว. ได้ไปร้องเรียน นาย ว. จึงตกลงจะชำระคืนเป็นรายเดือน เดือนละ 500 บาท แต่นาย ว. ชำระให้เพียงเดือนเดียวเท่านั้น นอกจากนี้นาย ว. ยังเป็นหนี้ ผู้อื่นอีกหลายราย และไม่ชำระหนี้เป็นเงินประมาณ 2,200 บาท นาย ว. ฤกษ์ โทษภาคทัณฑ์¹⁶⁶

3.10 กรณีหนี้สิน

กรณีข้าราชการมีหนี้สินนี้ นายประสิทธิ์ ศรีสารคาม ให้ทัศนะว่า ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนไป การมีหนี้สินถือเป็นเรื่องส่วนตัว ผู้บังคับบัญชาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ กรณีเกิดเรื่องราวขึ้นมาให้คู่กรณีไปฟ้องร้องบังคับคดีในทางแพ่งกันเอง

1. นาง ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 4 กรณีถูกเจ้าหนี้เงินกู้ยืมฟ้องให้ชำระหนี้จำนวน 20,000 บาท ศาลได้มีคำพิพากษา

¹⁶⁵ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 29/2527 รายที่ 743/2527.

¹⁶⁶ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 20/2525 รายที่ 306/2525.

ตามขอมให้ผ่อนชำระเดือนละ 1,000 บาท ตั้งแต่เดือนเมษายน 2528 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ แต่นาง ส. ชำระหนี้เพียงเดือนเดียว ครั้นเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายนาง ส. มิได้ชำระเพราะต้องนำเงินไปรักษาพยาบาลมารดาที่ป่วยด้วยโรคมะเร็ง ผู้บังคับบัญชาเห็นว่านาง ส. ไม่มีความผิดให้ยุติเรื่อง¹⁶⁷

2. นาง ศ. ชำระราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีได้ซื้อทองและเพชรจากร้านของนาง พ. เป็นจำนวนเงิน 121,000 บาท โดยออกเช็คลงวันที่ล่วงหน้า ครั้นถึงกำหนดธนาคารปฏิเสธการใช้เงินตามเช็ค นาง ศ. จึงถูกดำเนินคดีอาญาแต่ได้มีการประนีประนอมยอมความ โดยนาง ศ. ยอมชดใช้เงินให้แต่ก็ผิดนัด นาง พ. จึงฟ้องเป็นคดีแพ่ง ศาลนิพากษาให้นาง ศ. ชำระหนี้ภายในวันที่ 6 พฤษภาคม 2526 ต่อมานาง พ. ได้ยื่นฟ้องนาง ศ. เป็นคดีล้มละลาย ศาลมีคำสั่งนิกษทรัพย์เด็ดขาด แต่นาง พ. ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนด ศาลจึงยกคำร้องและจำหน่ายคดี นาง ศ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁶⁸

3.11 กรณีเล่นแชร์

การกระทำความผิดในลักษณะนี้จะเป็นกรณีชำระราชการครู เล่นแชร์แล้วต่อมา มีการไม่ส่งใช้เงินที่ประมูลไปนั้น เป็นเหตุให้มีการร้องเรียนกันขึ้น

1. นางสาว ร. ชำระราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีเป็นหัวหน้าวงแชร์ เมื่อครูที่เป็นลูกวงเปียแชร์ไปแล้วไม่ยอมส่งเงินค่า

¹⁶⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 16/2529 รายที่ 560/2529.

¹⁶⁸ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 25/2530 รายที่ 1035/2530.

แชร์ในเดือนต่อมา นางสาว ร. จึงทำหนังสือร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นลูกวง นางสาว ร. ถูกกลโกงตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 1 เดือน¹⁶⁹

3.12 กระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติก้าวในกรณีอื่น ๆ

นอกเหนือจากพฤติการณ์การกระทำในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการกระทำอื่น ๆ อีกซึ่งถือเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก้าวด้วยเช่นกัน

1. นาย ร. ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ กรณีเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอาจารย์ 1 ได้ยุยงให้นักศึกษาหยุดเรียนเพื่อขับไล่อาจารย์ใหญ่ โดย นาย ร. กับพวกร่วมกันนำเรื่องร้องเรียนกล่าวหาอาจารย์ใหญ่ โดยนำข่าวไปลงหนังสือพิมพ์แล้ว นำมาอ่านให้นักเรียนฟัง นาย ร. ถูกกลโกงตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน¹⁷⁰

2. นางสาว ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 กรณีได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาขอไปช่วยราชการที่อื่นเป็นกรณีพิเศษ โดยอ้างว่าถูกหัวหน้าปลุกปล้ำกระทำอนาจารโดยการหลอกลวงให้นางสาว ส. ไปพบที่โรงแรมแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นนางสาว ส. ได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้เรื่องสมจริงสมจัง ซึ่งเรื่องทั้งหมดไม่เป็นความจริง นางสาว ส. ถูกกลโกงตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน¹⁷¹

3. นาง ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 กรณีได้เข้าหุ้กับ นาย ป. ชื่อสลากกินแบ่งโดยนาง ว. เป็นผู้ถือสลากไว้ปรากฏว่าถูกรางวัลที่ 3 นาง ว. ไปรับเงินรางวัลแต่เพียงผู้เดียวแล้วอ้างว่าสลากไม่ถูกรางวัลและได้สูญหายไป นาย ป. ได้ร้องทุกข์ต่อ

¹⁶⁹มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 14/2529 รายที่ 449/2529.

¹⁷⁰มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 13/2524 รายที่ 296/2524.

¹⁷¹มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 12/2526 รายที่ 520/2526.

พนักงานสอบสวน นาง ว. จึงได้ยอมแบ่งเงินรางวัลให้ นาง ว. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁷²

4. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 3 กรณีได้เป็นโจทก์ฟ้องราษฎรหลายรายตามมูลหนี้การกู้ยืม และจะบังคับชำระหนี้ด้วยการรื้อบ้าน ทำให้ลูกหนี้โกรธแค้นจะมาทำร้ายในขณะกำลังเสกขี้เณร เว้น นอกจากนั้นยังได้เรียกเอา ค่าปรับครั้งละ 100 บาทจากราษฎรผู้เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เข้ามาในสวนของตน อีกทั้งเคยร้องทุกข์กล่าวหาครูใหญ่ว่าหมิ่นประมาทตน และเคยฟ้องครูใหญ่ฐานทำร้ายร่างกายตน แต่พนักงาน อัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง นาย ส. ถูกลงโทษลดเงินเดือน 2 ปี¹⁷³

5. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 4 กรณีนาย ว. ได้ลงเวลามาปฏิบัติราชการแทนนาง ส. ภริยา และนาง ส. ก็ได้ลง เวลาแทนนาย ว. หลายครั้ง นาย ว. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁷⁴

6. นาย ม. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 3 กรณีได้จัดฉายวีดีโอ เรื่องนิสิตสมองไว ให้เด็กชั้น ป.3, ป.4 ดูที่ห้องโสตทัศนศึกษา วีดีโอเรื่องดังกล่าวส่อไปในทางอนาจารเปลือยกาย นาย ม. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็น เวลา 2 เดือน¹⁷⁵

---

¹⁷²มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 14/2527 รายที่ 357/2527.

¹⁷³มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 20/2527 รายที่ 548/2527.

¹⁷⁴มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2527 รายที่ 907/2527.

¹⁷⁵มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 22/2528 รายที่ 1048/2528.

7. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณี นาย ส. ได้ไปเข้าค่ายชุมนุมลูกเสือและเนตรนารี ในเวลากลางคืนประมาณ 20 นาฬิกา นาย ส. ได้ป็นห้องน้ำเพื่อแอบดูวิทยากรหญิง 2 คนอาบน้ำ นาย ส. ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁷⁶

8. นาง น. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณี ได้ให้ถ้อยคำเป็นพยานในการสอบสวนทางวินัย เป็นเท็จ กลับไปกลับมาในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงและในชั้นสอบสวน ถูกลงโทษภาคทัณฑ์¹⁷⁷

9. นาย ท. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนในระดับ 2 กรณี ได้หนีไปตกปลาในเวลาราชการ เพื่อจะได้นำปลามาเป็นอาหารกลางวัน แต่ขณะที่ไปไม่มีชั่วโมงสอน นอกจากนี้ยังได้ตำว่าครูใหญ่ด้วยถ้อยคำหยาบคาย และนอนในห้องพยาบาลให้เด็กปีนหวดให้ นาย ท. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน¹⁷⁸

ข. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

1. กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเสพสุรา

สำหรับการเสพสุราอันถือเป็นพฤติการณ์ความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของข้าราชการครูนั้น แนวทางการพิจารณาจะยึดถือตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 ที่กำหนดไว้ว่า การเสพสุราในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ

¹⁷⁶ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 29/2528 รายที่ 1333/2528.

¹⁷⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 10/2530 รายที่ 346/2530.

¹⁷⁸ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2530 รายที่ 857/2530.

เมาสุราเสียราชการ และเมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ข้าราชการครูยังเป็นข้าราชการประเภทที่จะเป็นตัวแทนวัฒนธรรมของรัฐบาลและเป็นตัวอย่างของเด็กนักเรียน การพิจารณาความผิดในเรื่องนี้ของข้าราชการครูจึงจะต้องมีลักษณะรุนแรงกว่าข้าราชการประเภทอื่น¹⁷⁹

1. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีนาย ว. มักดื่มสุรามินเมาเป็นประจำแล้วไม่มาปฏิบัติราชการติดต่อกันเป็นเวลาดังกล่าวหลายวัน จนถูกลงโทษโดย ก.ค. มีมติรับทราบและให้ติดตามความประพฤติเป็นเวลา 1 ปี ระหว่างนี้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2529 เวลาประมาณ 10 นาฬิกา นาย ว. ได้ดื่มสุรามินเมาจนครองสติไม่ได้ภายในหมู่บ้าน นักเรียน 4-5 คน พยายามนำตัวนาย ว. ไปสอน แต่นาย ว. ไม่ยอมไป ผู้ใหญ่บ้านและอาจารย์ใหญ่ได้ให้ข้าราชการครูผู้หนึ่งนำตัวไปส่งที่บ้าน นาย ว. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁸⁰

2. นาย บ. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 กรณีเมาสุราเป็นอาชญา เมื่อเมมาแล้วอาละวาดทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น และประพฤติดนไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น นอนกลางตลาด นอนตามถนน ดูดเมสุซ์ บัสสาวะรดถุงข้าวของผู้อื่น บางวันไม่สามารถสอนหนังสือได้ และในวันที่ 2-4 ตุลาคม 2528 ก็มีได้ไปคุมห้องสอบเพราะเมาสุรา ต่อมาเมื่อรู้ว่าผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ก็ได้ยื่นหนังสือขอลาออกตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2529 แล้วไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย นาย บ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁸¹

¹⁷⁹ สัมภาษณ์สมพร กลิ่นพวงษา, กรรมการข้าราชการพลเรือน, 4 กุมภาพันธ์ 2534.

¹⁸⁰ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 40/2530 รายที่ 1749/2530.

¹⁸¹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 15/2530 รายที่ 928/2530.

3. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนในระดับ 2 กรณีได้ออกไปเสพสุรานอกโรงเรียนในเวลาราชการอยู่เสมอ จนอาจารย์ใหญ่ให้คนไปตามและตักเตือนด้วยวาจาและให้ทำทัณฑ์บนไว้ และปกติ นาย ส. จะเสพสุราในตอนเย็นแล้วเมาค้างมาโรงเรียน ทำให้สอนนักเรียนไม่ได้โดยมักนอนหลับในห้องสมุดหรือในห้องเรียน ต่อมาเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2529 อันเป็นวันจัดงานมอบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนชั้น ป.6 ปรากฏว่านาย ส. ดื่มสุรามึนเมาและได้ดึงเอาใบประกาศนียบัตรของนักเรียนคนหนึ่งโยนทิ้ง ครั้นต่อมาเมื่อมีการแสดงของนักเรียนนาย ส. ได้เอาสุราใส่เข้าไปในเครื่องขยายเสียง ทำให้เครื่องใช้การไม่ได้ และต้องหยุดการแสดงลง นาย ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁸²

4. นาย ช. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีผู้บังคับบัญชาได้ไปตรวจเยี่ยมโรงเรียนและได้พบนาย ช. เมาสุราถึงขนาดนอนสลบไม่ได้สติอยู่ที่หน้าห้องเรียนในสภาพเนื้อตัวสกปรกเหม็นคั่งไปด้วยกลิ่นสุรา ผู้บังคับบัญชาได้กล่าวตักเตือน แต่หลังจากนั้นนาย ช. ก็ได้ประพฤติตนเช่นเดิมอีก ครูใหญ่ได้ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกตัวไปอบรมสั่งสอนที่สถานีตำรวจ ต่อมานาย ช. ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า 15 วัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย นาย ช. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁸³

2. กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน

แนวทางการพิจารณาข้าราชการครูเล่นการพนันก็คล้ายกับการเสพสุรา กล่าวคือ จะยึดถือตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 อย่างเคร่งครัด

¹⁸² มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 9/2530 รายที่ 297/2530.

¹⁸³ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 15/2530 รายที่ 532/2530.

1. นาย อ. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนใน
ระดับ 5 นาย ฮ. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 และนาย ส.
ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 กรณีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนิน
คดีข้อหาจัดให้มีการเล่นและเล่นการพนัน ไฮโลว์ โดยไม่ได้รับอนุญาต และถูกศาลพิพากษาว่านาย
อ. ในฐานะเจ้าสำนักจัดให้มีการเล่นและเข้าร่วมเล่นการพนัน ไฮโลว์ โดยไม่ได้รับอนุญาต พิพากษา
ลงโทษจำคุก 4 เดือน 15 วัน และปรับ 1,500 บาท โทษจำคุกให้การลงโทษไว้มีกำหนด
2 ปี ส่วนนาย ฮ. และนาย ส. เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันด้วย พิพากษาปรับคนละ 750 บาท ผู้บังคับ-
บัญชาจึงสั่งลงโทษให้นาย อ. และนาย ฮ. ออกจากราชการ และไล่นาย ส. ออกจากราชการ
เนื่องจากได้กระทำความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่า 15 วัน โดยไม่มี
เหตุผลอันสมควรด้วย¹⁸⁴

3. กระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติก่อร้ายแรง

นอกเหนือจากการเสพสุราและเล่นการพนันซึ่งพฤติกรรมถือเป็นความ
ผิดวินัยฐานประพฤติก่อร้ายแรงตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีพฤติกรรมการ
กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง ซึ่งจะต้องรับโทษ ให้ออก ปลดออก ไล่ออก
แล้วแต่กรณีซึ่งเป็นบทบัญญัติเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาแต่ละคนที่จะวินิจฉัยว่าพฤติกรรม
ใดที่ถือเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง

พฤติกรรมที่ถือเป็นการกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันใดอัน
ได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง มีดังนี้ คือ

3.1 กระทำความผิดอาญา

สำหรับข้าราชการที่การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกตาม
คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามความในวรรคสองของมาตรา 81 นั้น แม้จะไม่ใช่ถือว่าเป็นความผิด

¹⁸⁴ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุปสรรคฯ ในการประชุมครั้งที่ 40/2532

วินัยฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง แต่ถ้าพิจารณาถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดอาญาที่ข้าราชการผู้นั้น ๆ ได้กระทำแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำอันถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงอยู่ในตัวเองด้วยเช่นกัน เช่น พลอมเอกสาร มีตัวอย่างกรณีความผิด คือ นาย ค. ข้าราชการครู เป็นเจ้าหน้าที่การเงินร่วมกับนาย พ. ได้ปลอมลายมือกรรมการรับเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ลงในเช็ค 2 ฉบับ แล้วนำไปเบิกจ่ายจากธนาคารเป็นเงิน 5 แสนบาทเศษ แล้วยกยอกเงินดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกคนละ 10 ปี และให้ร่วมกันคืนหรือชดใช้เงิน นาย ค. ถูกไล่ออกจากราชการ¹⁸⁵

ส่วนการกระทำความผิดอาญาโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เพราะไม่มีการดำเนินคดีอาญาหรือมีการดำเนินคดีแต่ได้มีการประนีประนอมยอมความกันก่อนนั้น ผู้บังคับบัญชาจะรับฟังพฤติการณ์เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

- กระทำอนาจารเด็กนักเรียน, ช่มชู้กระทำชำเรา

1. นาย ท. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 ได้กระทำอนาจารเด็กหญิง ช. อายุ 11 ปี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นศิษย์ในความดูแลของตนโดยการจับนม นาย ท. ถูกไล่ออกจากราชการ¹⁸⁶

2. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีกระทำอนาจารเด็กนักเรียน โดยใช้มือจับหรือบิดที่ก้นนักเรียนในลักษณะเป็นการทำโทษนักเรียน และบางครั้งใช้มือจับอวัยวะเพศของนักเรียน หรือใช้อวัยวะเพศของนักเรียน นาย ส. ถูกปลดออกจากราชการ¹⁸⁷

¹⁸⁵ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 4/2525 รายที่ 73/2525.

¹⁸⁶ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 10/2527 วันที่ 18 มิถุนายน 2527 และครั้งที่ 12/2527 วันที่ 30 กรกฎาคม 2527.

¹⁸⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 13/2532 วันที่ 2 มิถุนายน 2532 รายที่ 454/2532.

3. นาย ก. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนใน ระดับ 2 กรณีกระทำอนาจารเด็กนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์ 9 คน โดยจับอวัยวะเพศ กอดจูบ และ พยายามข่มขืนกระทำชำเรา นาย ก. ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ¹⁸⁸

4. นาย ส. ข้าราชการครู รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณี ข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง น. อายุ 11 ปี นักเรียนชั้น ป.5 ลูกศิษย์ของตนบนโต๊ะทำงานในห้อง สุรการของโรงเรียนจนสำเร็จความใคร่ นาย ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ¹⁸⁹

- ทำร้ายร่างกาย

1. นาย จ. ข้าราชการครู กรณีได้ไปหาเรื่องนาย ส. ข้าราชการครูด้วยกัน แล้วเกิดการโต้เถียงและชกต่อยกัน นาย จ. ได้ใช้มีดแทงนาย ส. หลาย ครั้งจนได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องนำส่งโรงพยาบาล นาย จ. ตกลงชดใช้ค่าเสียหายให้นาย ส. 30,000 บาท ซึ่งในเรื่องนี้ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนาย จ. 6 เดือน แต่ให้รอกการ ลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี นอกจากนั้นยังปรากฏว่านาย จ. ชอบประพฤติตนเป็นอันธพาล จะพกปืน หรือพกมีดและใช้ปืนยิงข่มขู่เพื่อนครูอยู่เสมอ ๆ นาย จ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁰

- ลักทรัพย์

1. นาย ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือน ในระดับ 3 กรณีได้นำใบเสร็จจากร้านค้าจำนวนเงิน 17,500 บาท มาเบิกเงินจากวิทยาลัยเป็น ค่าจัดซื้อครุภัณฑ์ แต่เมื่อได้รับเงินแล้วมิได้จ่ายให้แก่ร้านค้า นอกจากนั้นได้ลักลอบต่อน้ำประปาโดยไม่ผ่านมาตรวัด ต่อมาการประปาจังหวัดสุรินทร์ตรวจพบและให้ไปชำระค่าน้ำและค่าปรับจำนวน 13,000 บาท นาย ส. ก็ไม่ได้นำเงินไปชำระ และได้นำกล่องส่งตุวงอาทิษฐ์ซึ่งมีราคาแพง

¹⁸⁸ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 17/2529 วันที่ 23 พฤษภาคม 2529 รายที่ 596/2529.

¹⁸⁹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 38/2532 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2532.

¹⁹⁰ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 8/2526 รายที่ 73/2526.

ออกไปนอกวิทยาลัยโดยไม่ได้รับอนุญาต เมื่อวิทยาลัยให้มากลับมาคืนนาย ส.ก็เบิกเฉย นาย ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹¹

- ยกยอกทรีนีย์

1. นาง ศ.ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 กรณีเป็นเจ้าของที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีหน้าที่จ่ายเงินให้แก่สมาชิก ได้รับมอบเงินจำนวน 158,000 บาทเพื่อนำไปจ่ายให้แก่สมาชิกจำนวน 6 ราย แต่ได้เบียดบังเอาเงินดังกล่าวไป จึงถูกสหกรณ์ยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีอาญาในข้อหาชักยอกทรีนีย์ แต่ต่อมาได้มีการประนีประนอมยอมความโดยนาง ศ.ยินยอมผ่อนชำระให้เป็นรายเดือน สหกรณ์จึงถอนฟ้อง นาง ศ.ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹²

3.2 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับชู้สาว

สำหรับกรณีเกี่ยวกับชู้สาวของข้าราชการครูที่ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะเป็นไปในลักษณะที่ข้าราชการครู โสัดหรือมีคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วก็ตาม และได้มีความสัมพันธ์กับชู้สาวในลักษณะ "เป็นชู้" กับคู่สมรสของผู้อื่นอีก หรือกรณีข้าราชการครูชายมีความสัมพันธ์กับชู้สาวกับลูกศิษย์ทั้งที่ข้อเท็จจริงยังรับฟังไม่ได้แน่ชัดว่าถึงขั้นได้เสียกันหรือไม่ก็ตาม ซึ่งความผิดในลักษณะนี้ศาสตราจารย์อดุล วิเชียรเจริญ¹⁹³ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวินัยให้ความเห็นว่า เป็นจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของครูที่จะต้องประพฤติตนเป็นแม่แบบให้คนอื่นยอมรับเพื่อยึดถือและปฏิบัติตาม แต่กลับมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นชู้กับคู่สมรสของผู้อื่น หรือกลับไปมีความสัมพันธ์ในลักษณะชู้สาวกับศิษย์เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง ความรู้สึกของสังคมยอมรับไม่ได้จึงถือเป็นเรื่องร้ายแรง

¹⁹¹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 13/2529 รายที่ 442/2529.

¹⁹² มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 4/2528 รายที่ 1708/2528.

¹⁹³ สัมภาษณ์ศาสตราจารย์อดุล วิเชียรเจริญ, กรรมการวินัยจังหวัดภูเก็ต, 4 กุมภาพันธ์ 2534.

1. นาย น. ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 5 กรณีนาย น. มีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว แต่ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนาง ป. ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ส. ซึ่งไปทำงานที่ประเทศอิรัก โดยในวันเกิดเหตุวันที่ 15 มีนาคม 2529 เวลาประมาณ 22.00 น. นาย น. ได้เข้าไปร่วมหลับนอนในห้องของนาง ป. และถูกจับได้จนถึงกับได้มีการเจรจาตกลงกันเป็นหนังสือว่าจะยินยอมเลี้ยงดูนาง ป. เป็นภริยาต่อมานาย ส. กลับจากประเทศอิรักจึงได้ทำหนังสือร้องเรียนนาย น. เป็นเหตุให้นาง ป. หนีออกจากบ้านและนาย ส. ได้รับความเดือดร้อนไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้อีก นาย น. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁴

2. นาง ส. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนในระดับ 2 กรณีได้อยู่กินกับสิบตำรวจตรี ท. ทั้งที่ทราบว่าสิบตำรวจตรี ท. มีภริยาอยู่แล้ว ทำให้ภริยาของสิบตำรวจตรี ท. ได้รับความเดือดร้อนและเป็นเหตุให้ครอบครัวแตกแยกหย่าร้างกัน นาง ส. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁵

3. นาย ก. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนในระดับ 2 กรณีมีความสนิทสนมใกล้ชิดกับนางสาว ต. นักเรียนโรงเรียนเดียวกับที่นาย ก. สอนอยู่ โดยบางครั้งนางสาว ต. ได้ไปหานาย ก. ที่บ้านพักและอยู่ด้วยกันสองต่อสองในห้องพัก และถูกเนื้อต้องตัวกันภายนอกแต่พยานหลักฐานยังฟังไม่แน่ชัดว่าถึงขั้นได้เสียกันหรือไม่ ต่อมานาย ก. และนางสาว ต. ได้จดทะเบียนสมรสอยู่ร่วมกันประมาณ 7 เดือนเศษ จึงหย่าขาดจากกัน นาย ก. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁶

---

¹⁹⁴มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 2/2530 รายที่ 83/2530.

¹⁹⁵มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 39/2530 รายที่ 1696/2530.

¹⁹⁶มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 21/2530 รายที่ 894/2530.

4. นาย พ. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 4 และนางสาว ล. ชำราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 2 รับเงินเดือนในระดับ 3 กรณี นาย พ. มีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว คือ นาง บ. ต่อมา นาย พ. ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนางสาว ล. โดยได้อยู่กินหลับนอนด้วยกันเคียงสามีภรรยาอย่างเปิดเผย มีผู้พบเห็น นาย พ. ไปมาหาสู่กับนางสาว ล. ที่บ้านพักครูในเวลากลางวันและจะกลับออกมาในเวลาประมาณ 04.00-05.00 น. เป็นประจำ และมีผู้พบเห็น นาย พ. กอดกับนางสาว ล. ต่อหน้าเพื่อนครูหลายคน นาย พ. และนางสาว ล. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการทั้งสองราย¹⁹⁷

3.3 เรียกรับเงินจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือให้เข้าทำงานหรือเข้า

เรียนได้

กรณีกระทำความผิดในลักษณะนี้เป็นเรื่องที่ข้าราชการครูหลกกลางบุคคลอื่นว่าจะช่วยให้เข้าทำงานได้ โดยเรียกร้องเงินเป็นค่าตอบแทน เมื่อไม่สามารถเข้าทำงานได้จึงร้องเรียนขอเงินคืน

1. นาย ช. ชำราชการครู ตำแหน่งครู 1 กรณีได้เรียกเงินเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการฝากบุตรของนาย ส. เข้าทำงานที่การไฟฟ้า แต่บุตรของนาย ส. ไม่สามารถเข้าทำงานได้ นาย ส. จึงได้นำนายความไปพบที่โรงเรียนเพื่อให้ นาย ช. ยอมรับสภาพนี้ แต่นาย ช. ไม่ยินยอม นาย ส. จึงแจ้งความข้อหาฉ้อโกงทรัพย์ นาย ช. ปฏิเสธภายหลังยอมรับสารภาพและยอมชดใช้เงินคืน นาย ส. จึงถอนคำร้องทุกข์ และพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ในทางวินัยนาย ช. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁸

¹⁹⁷ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2530 ราชที่ 1-2/2530.

¹⁹⁸ มติ ก.ค. ในการประชุมครั้งที่ 28/2528 วันที่ 20 ธันวาคม 2528.

3.4 รับเงินของนักเรียนแล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว

สำหรับการกระทำความผิดในลักษณะนี้¹⁹⁹ ที่ เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แล้วแต่ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะตัดสิน กรณีตัวอย่างพฤติการณ์ที่ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คือ

1. นาย พ. ข้าราชการครู กรณีได้เรียกเก็บเงินจากนักเรียน 48 คน เป็นเงิน 3,720 บาท เพื่อไปจัดซื้อชุดฝึกงานซึ่งเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งของวิทยาลัย ต่อมานักเรียนได้มีหนังสือร้องเรียนว่าไม่ได้รับชุดฝึก ซึ่งทางวิทยาลัยสั่งให้นาย พ. ชี้แจงก็ไม่ได้รับคำชี้แจง ต่อมา นาย พ. อ้างว่าได้รับสินค้ามาแล้วแต่ยังไม่ได้แจกเพราะถูกสอบสวน และขอจัดส่งสำเนาใบเสร็จรับร้านค้าให้ในภายหลังแต่ก็มิได้จัดส่งแต่อย่างใด นาย พ. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ¹⁹⁹

3.5 ทุจริตในการสอบ

สำหรับการทุจริตในการสอบแนวทางการพิจารณาข้าราชการครูที่กระทำการทุจริตในการสอบจะถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่หนังสือเวียน ก.พ. วางแนวทางไว้

1. นาย ว. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนใน ระดับ 2 กรณี นาย ว. ได้ไปสอบบรรจุเข้ารับราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ทำการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบและแก้ไขเลขที่ที่นั่งสอบกับนาง พ. ภริยาของนาย ว. แล้วนำส่งให้ผู้คุมห้องสอบ นาย ว. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ²⁰⁰

3.6 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับการกระทำความผิดในลักษณะนี้²⁰⁰ ถือเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอยู่แล้ว ข้าราชการครูไม่ควรประพฤติปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง พฤติการณ์เช่นนี้แม้ศาลจะมีคำพิพากษาให้รอกการลงโทษก็ตาม ผู้บังคับบัญชาก็ลงโทษเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

¹⁹⁹ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 3/2525 รายที่ 68/2525.

²⁰⁰ มติ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2524 รายที่ 23/2524.

1. นาย ท. ข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 รับเงินเดือนใน ระดับ 2 กรณีเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2528 นาย ท.กับพวกได้ร่วมกันฉีกฎเข้าจำนวน 1 ห่อ หนัก 11.80 กรัม ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตและร่วมกันเสพโดยวิธีสูบเข้าร่างกายอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมนาย ท.กับพวกได้ ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนาย ท. 5 เดือน ปรับ 800 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ในทางวินัย นาย ท. ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ²⁰¹

พฤติการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นโดยทั่วไปแล้วก็จะมีลักษณะ คล้ายคลึงกับการกระทำความผิดของข้าราชการพลเรือนสามัญ จะแตกต่างกันในรายละเอียดตาม ลักษณะตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น ข้าราชการครูจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนโดยใกล้ชิดอยู่กับเด็กนักเรียน ฉะนั้นการกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของครูที่พบมากที่สุดก็คือ การกระทำความผิดที่ เกี่ยวข้องกับนักเรียนเหล่านี้ เป็นต้น ต่อไปจะได้ศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาเรื่องประพฤติชั่ว ของข้าราชการตำรวจว่าจะมีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างจากของข้าราชการพลเรือนสามัญหรือ ข้าราชการครูอย่างไร

3.6.2 แนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของคณะกรรมการข้าราชการ ตำรวจ (ก.ตร.)

ในหัวข้อที่ผ่านมาได้ศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว ขององค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู (ก.ค.) ทำให้สามารถมองเห็นทิศทางการ พิจารณาในความผิดวินัยฐานนี้ได้พอสมควร ในหัวข้อนี้จะศึกษาถึงแนวทางการพิจารณาในเรื่อง ประพฤติชั่วของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ว่าสำหรับความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว นี้มีขอบเขตการพิจารณากว้างขวางเพียงใด

แต่เดิมข้าราชการตำรวจนั้นเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่ง อยู่ภายใต้ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและการบริหารงานบุคคลก็อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ

²⁰¹ มติ อ.ก.ค.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยฯ ในการประชุมครั้งที่ 46/2529 วันที่ 1941/2529.

ก.พ. อย่างไรก็ตามโดยที่ข้าราชการตำรวจมีลักษณะงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ การปกครอง บังคับบัญชา และด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเท่าที่ผ่านมาจึงบัญญัติให้มีการกำหนดกฎระเบียบสำหรับใช้บังคับแก่ข้าราชการตำรวจเป็นการเฉพาะได้²⁰² จึงได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 ขึ้นใช้บังคับแก่ข้าราชการตำรวจโดยเฉพาะต่างจากข้าราชการพลเรือนทั่วไป ซึ่งในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 นอกจากจะได้บัญญัติถึงประเภทของทัณฑ์ทางวินัยที่ใช้แก่ข้าราชการตำรวจไว้เป็นการเฉพาะแล้ว²⁰³ ยังได้บัญญัติให้นำโทษทางวินัยในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้แก่ข้าราชการตำรวจอีกด้วย ฉะนั้นนอกจากข้าราชการตำรวจจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจแล้ว ยังต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการพลเรือนอีกส่วนหนึ่งด้วย²⁰⁴

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 ข้าราชการตำรวจจึงได้แยกตัวออกจากกฎหมายข้าราชการพลเรือน เป็นผลให้การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 กำหนด อย่างไรก็ตามในกฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติในส่วนของวินัยไว้ แต่มีบท

²⁰² ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์, "ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ" ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่าง ๆ (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ., 2529) หน้า 337.

²⁰³ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 บัญญัติไว้ว่าทัณฑ์หรือโทษทางวินัยที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดต่อวินัยนั้นมี 6 สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังจำขังและลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

²⁰⁴ โชคชัย สิทธิผลกุล "ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 2.

เฉพาะกาลกำหนดไว้ว่า²⁰⁵ ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 ให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 หมวด 5 และหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

ฉะนั้นในปัจจุบันในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ นั้นอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 และประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี²⁰⁶ ซึ่งได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการรักษาวินัย การสอบสวน และการลงโทษทางวินัยไว้ด้วย สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ซึ่งใช้บังคับแก่ข้าราชการตำรวจด้วยโดยอนุโลม

สำหรับความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วนั้นในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 จะมีบทบัญญัติควบคุมความประพฤติไว้ทำนองเดียวกับมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ซึ่งในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีจะกำหนดถึงรายละเอียดของการประพฤตตนของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ นอกจากนี้โทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 จะเป็นโทษสถานเบาไม่ถึงออกจากราชการ ดังนั้นถ้าข้าราชการตำรวจประพฤตปฏิบัติตนอันถือได้ว่าเป็นการประพฤตชั่วแล้ว ส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาจะปรับบทเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 และประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี และลงโทษตามกฎหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตามมีบางกรณีที่มีผู้บังคับบัญชาปรับบทเป็นความผิดตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง

²⁰⁵ มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521.

²⁰⁶ "ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี" ลักษณะที่ 1 บทที่ 1-13.

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แต่โทษที่ลงก็ยังคงเป็นโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 อยู่นั่นเอง กล่าวคือ แนวทางการลงโทษสำหรับความผิดประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือประพฤตินั้นมักจะใช้การลงทัณฑ์สถานกักขังและกักขังส่วนทัณฑ์ฐานอื่น คือ ทัณฑ์กรรมกับจำขังนั้น ในปัจจุบันไม่เป็นที่ยอมรับใช้ สำหรับโทษตัดเงินเดือนและลดขั้นเงินเดือนนั้น เนื่องจากยศของข้าราชการตำรวจผูกพันกับเงินเดือนจึงมักจะไม่นำมาใช้กับข้าราชการตำรวจ สำหรับความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนั้นจะปรับบทเป็นความผิดตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 และลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก อย่างไรก็ตามการลงโทษของข้าราชการตำรวจมักจะใช้โทษไล่ออก ทั้งนี้ถือว่าการลงโทษข้าราชการตำรวจจะต้องเด็ดขาด²⁰⁷ สำหรับพฤติการณ์ใดบ้างที่ถือว่าเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วนั้นจะได้ศึกษาเป็นกรณี ๆ ไป โดยแยกพิจารณาออกได้ดังนี้ คือ

- ก. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว
  - ข. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- ก. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว

ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่าการกระทำที่ถือ เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วของข้าราชการตำรวจนั้น ในการลงโทษข้าราชการตำรวจที่กระทำความผิดฐานนี้ส่วนใหญ่มักจะวางระดับโทษทัณฑ์โดยยึดถือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 เป็นสำคัญ และทัณฑ์ที่ลงนั้นมักจะเป็นสถานกักขังและกักขังเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นโทษตัดเงินเดือนและลดขั้นเงินเดือนซึ่งเป็นโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 จึงไม่ค่อยถูกนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดโทษเท่าใดนัก ส่วนพฤติการณ์ที่อาจถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยฐาน

---

²⁰⁷ ไซค์ชัย สิทธิผลกุล, "ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ", หน้า 147.

ประมุขที่ช้วนั้น จากการตรวจสอบแนวทางการพิจารณาในเรื่องนี้ของคณะกรรมการข้าราชการ
ตำรวจแล้ว สามารถจัดหมวดหมู่ในการกระทำความผิดออกได้ เป็นดังนี้

1. เสพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้
2. หมกมุ่นในการพนัน
3. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ

ตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1. เสพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้

กรณีการเสพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ ซึ่งอาจทำให้เสีย
เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เสพเครื่องดองของเมาจนเสียกิจภายนอกเวลาราชการ
เช่นนี้ ระดับโทษไม่ถึงออกจากราชการ และส่วนใหญ่จะปรับบทเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 ระดับทัณฑ์ คือ กักขัง หรือกักขัง แล้วแต่กรณี

1. พลฯสมัคร บ. กรณีเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2527 เวลาประมาณ
02.00 น. ได้เสพสุรามินเมาจนเสียกิจภายในที่สาธารณะ ซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ ถูกสั่งลงทัณฑ์กักขัง

2. พลฯสมัคร ป. กับ พลฯสำรองพิเศษ บ. กรณีพลฯสมัคร ป. ขับขี่
รถจักรยานยนต์ส่วนตัวโดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ และพลฯสำรองพิเศษ บ. นั่งซ้อนท้ายเข้าไปในบริเวณ
กองร้อย 1 ปจ. โดยบุคคลทั้งสองมีอาการเมาสุราแล้วพลฯสำรองพิเศษ บ. ได้ใช้อาวุธปืนขนาด
.38 ซึ่งเป็นอาวุธปืนของผู้ยิงซึ่งเฝ้ารวม 4 นัด จึงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม ผลปรากฏว่า
พลฯสมัคร ป. ถูกเปรียบเทียบปรับ 100 บาท ข้อหาขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่
ส่วนพลฯสำรองพิเศษ บ. ถูกศาลนิพากษาจำคุก 6 เดือน ปรับ 1,750 บาท โทษจำคุกรอไว้มี
กำหนด 1 ปี ในทางวินัยพลฯสมัคร ป. ถูกลงทัณฑ์กักขัง 20 วัน ส่วนพลฯสำรองพิเศษ บ. ถูก
ลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. จำลิบตำรวจ ส. กรณีขณะปฏิบัติหน้าที่เวรยามอยู่ได้ผสมสุราและ
ยาเสพติดเนื่องจากมีอาการใจสั่น หน้ามืดคล้ายจะเป็นลม ผู้บังคับบัญชาเข้ามาพบเห็นพอดี พฤติการณ์
เป็นการเสพสุราขณะปฏิบัติหน้าที่ แต่จำลิบตำรวจ ส. ต้มสุราผสมยาเพื่อให้อาการป่วยทุเลา ยัง
ไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงทัณฑ์กักขังรวม 37 วัน

2. หมกมุ่นในการพนัน

1. สิบตำรวจเอก ว. กรณีเข้าไปตัดเสื้อและกางเกงที่ร้านซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุแต่ไม่พบผู้ใด จึงเดินตามหาเจ้าของร้านที่บริเวณหลังร้าน ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมข้อหาลักลอบเล่นการพนัน ไม่รู้มีพนันเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องสิบตำรวจเอก ว. ในทางวินัย สิบตำรวจเอก ว. ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

2. จำสิบตำรวจ ว. กรณีถูกตำรวจจับกุมข้อหาพร้อมกับพวกเล่นการพนันไฮโลว์ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าในวันเกิดเหตุจำสิบตำรวจ ว. ได้ขนย้ายสิ่งของมาอยู่ที่บ้านเข้ามีการดื่มสุราเสียงฉลอง ครั้นเวลาประมาณ 22.00 น. จำสิบตำรวจ ว. มึนเมาและง่วงนอน จึงขอตัวไปนอนปล่อยให้ภริยานั่งคุยกับพรรคพวกและดื่มสุรากันต่อ ต่อมามีการเล่นการพนันไฮโลว์และภริยาของจำสิบตำรวจ ว. ได้ร่วมเล่นด้วย และเมื่อตำรวจเข้าทำการจับกุม จำสิบตำรวจ ว. ได้ยินเสียงเอะอะจึงตื่นขึ้นและถูกจับกุมด้วย ผลในทางคดีอาญาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำสิบตำรวจ ว. ในทางวินัย ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

3. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

3.1 กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา

สำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาของข้าราชการตำรวจนี้ ในทางปฏิบัติข้าราชการตำรวจมักจะถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นของพนักงานสอบสวน หรือในชั้นศาล ต่อมาได้มีการถอนคำร้องทุกข์หรือประนีประนอมยอมความ หรือไม่มีการฟ้องคดีอาญา เพราะพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีการฟ้องคดีแต่ศาลพิพากษายกฟ้อง หรือศาลพิพากษาว่ามีความผิดแต่ให้รอการลงโทษก็ตาม แต่ในทางวินัยจะรับฟังข้อเท็จจริงและลงโทษข้าราชการตำรวจผู้นั้นเสมอ เกี่ยวกับเรื่องนี้ พลตำรวจโท สงวน จิตดาลาน ได้ให้ทัศนะว่า²⁰⁸

²⁰⁸ สัมภาษณ์ พลตำรวจโท สงวน จิตดาลาน, ประธานอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการอุทธรณ์, 28 มกราคม 2534.

เพราะตำรวจเป็นผู้บังคับทุกข์บ้างรัฐสุขให้ประชาชน หากกระทำผิดหน้าที่ของตำรวจ แม้จะ
ไม่มีการฟ้องคดี เพราะพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีการยอมความ หรือมี
การฟ้องคดีแต่ศาลพิพากษายกฟ้อง หรือให้การลงโทษก็ตาม ในทางวินัยถ้ารับฟังพยานหลักฐาน
แล้วเชื่อว่าตำรวจน่าจะกระทำความผิดจริง ก็ลงโทษได้

ตัวอย่างกรณีกระทำความผิดอาญา มีดังนี้

- ทำพยานหลักฐานเท็จ, เบิกความเท็จ

1. จำสิปตำรวจ ส. จำสิปตำรวจ ช.และสิปตำรวจเอก ผ.

กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย ทำพยานหลัก
ฐานเท็จ เพื่อให้พนักงานสอบสวนเชื่อว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้น เบิกความเท็จ ซึ่งศาลได้มีคำ
พิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกคนละ 2 ปี โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี บุคคลทั้งสามถูก
ลงทัณฑ์กักขังคนละ 45 วัน

- ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม

1. สิปตำรวจโท ส. กรณีได้เบิกอาวุธปืน ปลย. 11

หมายเลข 013909 จำนวน 1 กระบอก และอาวุธปืน ปกม.91 หมายเลข 963715 จำนวน
1 กระบอก ไว้ใช้ในราชการ ต่อมาสิปตำรวจโท ส. ถูกแต่งตั้งไปประจำที่หน่วยงานอื่นจึงได้ส่ง
อาวุธปืนต้นตอขึ้นบัญชีบัญชี ปราบกฏว่าอาวุธปืนดังกล่าวถูกขุดลบทหมายเลขและทำขึ้นใหม่ ซึ่งผู้บังคับ
บัญชายืนยันว่าไม่ใช่อาวุธปืนกระบอกเดิมของทางราชการ จึงแจ้งความดำเนินคดีอาญาแก่
สิปตำรวจโท ส. ผลปรากฏว่าพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องสิปตำรวจโท ส. ในทางวินัย
เชื่อว่าสิปตำรวจโท ส. กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ถูกลงทัณฑ์กักขัง 45 วัน

- ข่มขืนกระทำชำเรา

1. พลฯสมัคร ส. และ พลฯสมัคร ป. กรณีบุคคลทั้งสอง

ปฏิบัติหน้าที่ยามดึกมีนางสาว น. มานั่งพักที่มานั่งหน้าตู้ยาม ต่อมาเวลาประมาณ 01.00 น.
พลฯสมัคร ส. ได้พานางสาว น. ไปรับประทานอาหารและพาไปพักที่โรงแรมและได้ร่วมประเวณี
กับนางสาว น. ต่อมาพลฯสมัคร ส. ได้กลับมาที่ตู้ยามและบอกกับพลฯสมัคร ป. ว่านางสาว น.
คอยอยู่ที่โรงแรม พลฯสมัคร ป. จึงได้ไปหาและร่วมประเวณีกับนางสาว น. ในวันรุ่งขึ้นนางสาว
น. ได้ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าถูกบุคคลทั้งสองข่มขืนกระทำชำเรา และเมื่อบุคคลทั้ง

สองได้ชดใช้ค่าเสียหายให้นางสาว น. เป็นเงิน 5,000 บาท นางสาว น. จึงได้ถอนคำร้องทุกข์ พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหาทั้งสอง พลฯสมัคร ส. และพลฯสมัคร ป. ถูกลงทัณฑ์กักขังคนละ 30 วัน และตัดเงินเดือนคนละ 5% เป็นเวลา 4 เดือน

- ต้องหาคดีอาญาข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

1. จำลึบตำรวจ ฉ. กรณีเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2525 เวลา 19.00 น. ได้ขับรถยนต์ตามกันมากับรถยนต์ของนาย อ. ระหว่างทางมีการเปิดไฟสูงกันไปมารถยนต์ของนาย อ. เข้าใจว่ารถยนต์ของจำลึบตำรวจ ฉ. จะเป็นคนร้าย จึงได้แวะจอดที่บ้านผู้มีชื่อข้างทาง จำลึบตำรวจ ฉ. ได้เดินถืออาวุธปืนพร้อมกระซากลูกเลื่อนเข้าไปหานาย อ. กับพวกนาย อ. กับพวกจึงได้แจ้งความดำเนินคดีกับจำลึบตำรวจ ฉ. ข้อหาพยายามฆ่าและข้อหาข่มขืนใจผู้อื่นให้เกิดความกลัว ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง จำลึบตำรวจ ฉ. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน

- พยายามทำร้ายร่างกาย

1. ร้อยตำรวจโท ณ. กรณีได้ด่าและใช้มือตบหน้านาง ส. 1 ครั้ง แต่ไม่ถูกนาง ส. เนื่องจากไม่พอใจที่นาง ส. ใช้รองเท้าตบหน้าภริยาของร้อยตำรวจโท ณ. นาง ส. ได้แจ้งความดำเนินคดีอาญา แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องข้อหาพยายามทำร้ายร่างกายเนื่องจากการกระทำของร้อยตำรวจโท ณ. เป็นการพยายามกระทำความผิดลหุโทษผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ฟ้องในข้อหาดูหมิ่นซึ่งหน้า ซึ่งศาลพิพากษาปรับ 1,000 บาท รับสารภาพ ลดโทษแล้วคงปรับ 500 บาท ร้อยตำรวจโท ณ. ถูกลงทัณฑ์กักขัง 3 วัน

- ฉ้อโกง

1. จำลึบตำรวจ จ. กรณีได้ไปพบกับนาย ช. ว่าจะช่วยเหลือติดต่อกับร้อยตำรวจโท ส. เรื่องที่ร้อยตำรวจโท ส. จับกุมสินค้าหลบหนีภาษีศุลกากรของนาย ช. โดยขอเงินเป็นค่าติดต่อ นาย ช.หลงเชื่อมอบเงินให้จำลึบตำรวจ จ. ไป 2 ครั้ง รวมเป็นเงิน 750 บาท ต่อมานาย ช. ได้สอบถามและได้ความจริงจากร้อยตำรวจโท ส. จึงได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญา จำลึบตำรวจ จ. ได้ยินยอมชดใช้เงินคืน นาย ช. จึงถอนคำร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเป็นการหลอกลวงเอาเงินกันในเรื่องส่วนตัวไม่เกี่ยวกับหน้าที่ราชการ จึงลงทัณฑ์กักขัง 60 วัน

- ยักยก

1. พลฯสมัคร จ. กรณีเช่าซื้อเครื่องเล่นวีดีโอเทปจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ. โดยได้ผ่อนชำระตลอดมาจนถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2530 พลฯสมัคร จ. ไม่ได้ผ่อนชำระอีก ทางห้างทวงถามก็ไม่ยอมชำระ ต่อมาเพื่อนของพลฯสมัคร จ. ที่อยู่บ้านเดียวกันนำเครื่องเล่นวีดีโอเทปดังกล่าวไป ทางห้างจึงยื่นฟ้องคดีอาญาข้อหาร่วมกันยักยกทรัพย์สิน ปรากฏว่าพลฯสมัคร จ. ไม่ไปศาลตามนัด 3 ครั้ง และไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลจึงออกหมายจับ ต่อมาพลฯสมัคร จ. ได้ไปมอบตัวที่ศาลและได้เจรจาตกลงกับฝ่ายโจทก์แล้ว โจทก์จึงยอมถอนฟ้อง พลฯสมัคร จ. ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

- บุกรุก

1. พลฯสมัคร ช. กรณีได้ไปเที่ยวบ้านนาง ย. และได้ถือวิสาสะเปิดประตูห้องนอนของนาง ย. ต่อมานาง ย. และสามีได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนขอหาบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน พลฯสมัคร ส. ได้ตกลงยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ นาง ย. และสามี ผลในทางคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง ในทางวินัย พลฯสมัคร ช. ถูกลงทัณฑ์กักขัง 15 วัน

- กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาอื่น ๆ

1. สิบตำรวจตรี พ. กรณีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2530 ได้มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

3.2 กระทำความผิดเกี่ยวกับกรณีชู้สาว

สำหรับกรณีเรื่องชู้สาวของข้าราชการตำรวจนี้จะมีลักษณะการพิจารณาที่ค่อนข้างจะเข้มงวดมาก ในบางกรณีแม้จะไม่มีพฤติการณ์ไปยุ่งเกี่ยวใน شأنของชู้สาวกับบุคคลอื่น เพียงแต่ไม่ดูแลคู่สมรสเดิมก็ถือว่ามีความผิดแล้ว หรือมีคู่สมรสแต่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว แต่ไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น หรือกรณีมีความสนิทสนมกับหญิงอื่นซึ่งมีสามี ถ้าทำให้ครอบครัวของผู้อื่นต้องแตกแยก ก็รับฟังเป็นความผิด เป็นต้น

1. สิบตำรวจโท ก. กรณีไปเที่ยวหญิงโสเภณีที่บ้านของนาง อ. แล้วเกิดความพึงพอใจนาง อ. จนถึงขั้นได้เสียกัน ต่อมาถูกนาย จ. สามีนาง อ. จับได้

กรมตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำของสืบตำรวจโท ก. กระทำไปด้วยความคะนองกาย วาจาใจ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่มีเจตนาก่อความแตกร้างในครอบครัวของนาง อ.แต่อย่างใด จึง ฟังได้แต่เพียงว่าเป็นการประพฤติน่าสมควรถือ และยังไม่ปรากฏว่าขณะเกิดเหตุได้ละทิ้งหน้าที่เวรยาม ไปด้วย ผู้บังคับบัญชาจึงมีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังสืบตำรวจโท ก. ไว้มีกำหนด 45 วัน

2. ร้อยตำรวจตรี ก. กรณีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนาง ข. ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ จนกระทั่งเรียนจบได้รับการแต่งตั้งเป็นรองสารวัตรสืบสวน สอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ค. จนมีบุตรด้วยกัน แต่ร้อยตำรวจตรี ก. ยังไม่เลิกติดต่อและมีความสัมพันธ์กับนาง ข. จนกระทั่ง นาง ข. ตั้งครรภ์และมีบุตรด้วยกัน 1 คน โดยร้อยตำรวจตรี ก. ให้ความอุปการะเลี้ยงดูตาม สมควรตลอดมา กองบัญชาการตำรวจภูธร 4 พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ร้อยตำรวจตรี ก. มี ภรรยาอยู่แล้ว แต่ยังไปเกี่ยวข้องกับหญิงอื่นฉันชู้สาวจนมีบุตรด้วยกัน ผู้บังคับบัญชาจึงมีคำสั่งลง ทัณฑ์กักขังไว้มีกำหนด 30 วัน

3. ร้อยตำรวจตรี ก. กรณีเมื่อครั้งยังเป็นนักเรียนนายร้อย ตำรวจมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนาง ข. จนถึงขั้นได้เสียกันและมีบุตรด้วยกัน 1 คน โดยร้อย ตำรวจตรี ก. ไม่เคยดูแลและรับผิดชอบแต่อย่างใด จนนาง ข. ต้องพาบุตรไปพบร้อยตำรวจตรี ก. ที่ที่ทำงาน ร้อยตำรวจตรี ก. จึงจัดให้พักในบ้านพักของทางราชการ ส่งเงินให้ใช้ทุกเดือน จัด อาหารและจัดแพทย์มารักษานาง ข. และบุตรชายในยามที่เจ็บป่วย ภายหลังนาง ข. ได้ขอแยก ทางกับร้อยตำรวจตรี ก. เนื่องจากมีเรื่องทะเลาะกันเสมอ ทั้งคู่ไม่สามารถเข้ากันได้ โดยร้อย ตำรวจตรี ก. ได้ยินยอมให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามที่นาง ข. ได้ร้องขอ การกระทำของร้อยตำรวจ ตรี ก. ดังกล่าวฟังได้ว่าเป็นการประพฤติน่าสมควรถือ ผู้บังคับบัญชาจึงมีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังร้อย ตำรวจตรี ก. ไว้มีกำหนด 30 วัน

4. พันตำรวจโท ร. กรณีมีความสัมพันธ์สนิทสนมกับภริยาของ ผู้อื่นจนบุคคลอื่น เข้าใจผิดและทำให้ครอบครัวของผู้นั้นแตกแยก ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

5. จำสืบตำรวจ ช. กรณีถูกกล่าวหาว่าข่มขืนกระทำชำเรา นาง ก. หญิงอื่นซึ่งมิใช่ภริยาของตน ผลการสอบสวนปรากฏว่าจำสืบตำรวจ ช.และนาง ก. เคย

เป็นสามีภริยากันมาก่อน ต่อมาได้จดทะเบียนหย่าขาดจากกัน แต่ยังคงไปมาหาสู่และนอนค้างคืนที่บ้านของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เนื่องจากจำสลิปตำรวจ ช. เจ้าชู้ไปชอบพอกับหญิงอื่นด้วยทำให้นาง ก. หึงหวงและโกรธ จึงได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนกล่าวหาว่าจำสลิปตำรวจ ช. ช่มชู้จนกระทั่งข้าเรา ต่อมาเมื่อหายโกรธจึงได้ไปถอนคำร้องทุกข์ กรณีจึงรับฟังไม่ได้ว่าเป็นการช่มชู้จนกระทั่งข้าเรา แต่อย่างไรก็ตามจำสลิปตำรวจ ช. เป็นข้าราชการตำรวจ เมื่อหย่าขาดแล้วก็ไม่ควรให้เกิดเรื่องเช่นนี้ขึ้นเป็นเหตุให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

6. นายดาบตำรวจ ป. กรณีได้ร่วมประเวณีกับนางสาว ล. โดยนางสาว ล. เต็มใจให้ร่วมประเวณีด้วย ทั้งที่นายดาบตำรวจ ป. มีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วยังมีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่นในทางชู้สาวอีก ประกอบกับได้ใช้บริเวณป้อมยามเป็นสถานที่ร่วมประเวณีอันเป็นสถานที่ใช้ในการปฏิบัติราชการซึ่งเป็นการไม่สมควร ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงทัณฑ์กักขังไว้มีกำหนด 30 วัน

3.3 เรียกรับเงินจากผู้อื่น

กรณีกระทำความผิดในลักษณะนี้เป็นการที่ข้าราชการตำรวจยอมรับเงินจากบุคคลอื่น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจโดยตรง

1. พันตำรวจตรี ป. เรียกและรับเงินจากนาง ศ. จำนวน 5,000 บาท เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามคนร้ายโดยไม่ได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ถูกลงทัณฑ์กักขัง

2. จำสลิปตำรวจ ส. กรณีมีหน้าที่นำผู้ต้องหา 11 คน ไปส่งศาลแขวงพิษณุโลก เมื่อเดินทางไปถึงและส่งผู้ต้องหาแล้ว ผู้ต้องหาได้ให้เงินจำสลิปตำรวจ ส. 200 บาท ปรากฏว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลได้เรียกตัวผู้บังคับบัญชาและจำสลิปตำรวจ ส. มาสอบถามเรื่องเงิน 200 บาท จำสลิปตำรวจ ส. ยืนยันว่าเงิน 200 บาท เป็นค่าบริการรถยนต์ที่นำตัวมาส่งศาล เมื่อศาลสอบถามผู้ต้องหาทั้ง 11 คน ก็ไม่มีผู้ใดยืนยันว่าเป็นการเรียกรับเงิน เป็นความสมัครใจของผู้ต้องหาเอง ซึ่งศาลเห็นว่าพฤติกรรมเป็นการเรียกรับเงินในศาล เป็นการละเมิดอำนาจศาลพิพากษาปรับ 500 บาท จำสลิปตำรวจ ส. ถูกลงทัณฑ์กักขัง

3.4 เรียกรับเงินจากบุคคลอื่นเพื่อจัดให้ไปทำงานต่างประเทศ

กรณีกระทำความผิดในลักษณะนี้เป็นกรณีที่ข้าราชการตำรวจเป็น
 ผู้จัดหางานให้บุคคลอื่นไปทำงานในต่างประเทศ โดยเรียกและรับเงิน เมื่อบุคคลนั้นไปทำงาน
 ไม่ได้จึงร้องเรียนเพื่อขอเงินคืน

1. นายดาบตำรวจ ว. กรณีนาย ป. ได้ติดต่อไปทำงานที่
 ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยได้มอบเงินให้นายดาบตำรวจ ว. เป็นเงิน 25,000 บาท และ
 20,000 บาท แต่ปรากฏว่านาย ป. ไปทำงานในต่างประเทศไม่ได้ จึงได้ติดต่อขอรับเงินคืนจาก
 นายดาบตำรวจ ว. หลายครั้ง จนนาย ป. ได้ร้องเรียนขึ้นมา นายดาบตำรวจ ว. จึงได้คืนเงิน
 ให้ นายดาบตำรวจ ว. ถูกลงโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน

3.5 ทะเลาะวิวาทกับราษฎร

เกี่ยวกับการกระทำความผิดลักษณะนี้ พลตำรวจโท สงวน
 จิตดาลาน ให้ทัศนะว่า ตำรวจต้องเป็นผู้ปกครองพิทักษ์สันติราษฎร์ จะกระทำการใด ๆ อันเข้า
 ลักษณะรังแกประชาชนไม่ได้ ถือเป็นความผิด

1. สิบตำรวจเอก อ. และสิบตำรวจโท จ. กรณีแต่งเครื่อง
 แบบและมีอาวุธปืนไปขูดอุตราค่าห้องพัก แต่พนักงานโรงแรมไม่ยอมให้ดูและกล่าวหาว่าบุคคลทั้ง
 สองจะเบ่งฟรี พร้อมกับขูดอุตราค่าห้องต่าง ๆ นานา จึงเกิดการโต้เถียงกันขึ้น บุคคลทั้ง
 สองถูกลงโทษกักขังมีกำหนดคนละ 30 วัน

2. สิบตำรวจโท ผ. กรณีได้ไปที่ร้านอาหารและเกิดมีปากเสียง
 กับนาย ส. และทำทนายกันขึ้น สิบตำรวจโท ผ. ได้ชักอาวุธปืนขึ้นมาขู่เพื่อมิให้นาย ส. เข้ามาทำร้าย
 สิบตำรวจโท ผ. ถูกลงโทษกักขัง 15 วัน

3.6 ใช้วาจาไม่สุภาพ

สำหรับกรณีใช้วาจาไม่สุภาพก็เช่นกัน เนื่องจากตำรวจมีหน้าที่
 ต้องให้บริการ เป็นผู้รับใช้ประชาชนจึงต้องมีความสุภาพเรียบร้อย

1. จ่าสิบตำรวจ ก. กรณีปฏิบัติหน้าที่เคร่งครัดและจับกุมผู้
 กระทำผิดอย่างจริงจัง แต่ขาดมนุษยสัมพันธ์และการประชาสัมพันธ์ ในบางครั้งก็ใช้วาจาไม่สุภาพ
 แข็งกระด้างเกินไป ถูกลงโทษกักขัง 30 วัน

3.7 กรณีเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเป็นเท็จ

ในลักษณะความผิดหัวข้อสุดท้ายคือ กรณีการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเป็นเท็จถือ เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

1. นายดาบตำรวจ ว. กรณีเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปสอบคัดเลือกเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตรกับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการตรวจท้องที่ซ้ำซ้อนกัน ภายหลังได้ส่งเงินคืนเรียบร้อยแล้ว ถูกลงทัณฑ์กักขัง 30 วัน

ข. ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

สำหรับการกระทำที่ถือ เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของข้าราชการตำรวจนั้น ในการลงโทษข้าราชการตำรวจที่กระทำความผิดฐานนี้ ซึ่งเป็นโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ทั้งนี้เนื่องจากมีแนวความคิดที่ว่าข้าราชการตำรวจเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ต้องมีความประพฤติที่เรียบร้อยดีงามเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เมื่อกระทำความผิดฐานนี้ก็จะต้องได้รับโทษอย่างรุนแรงเด็ดขาด ส่วนแนวทางการพิจารณาว่าพฤติการณ์ที่ถือ เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนั้น จากการตรวจสอบแนวทางการพิจารณาในเรื่องนี้ของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจแล้ว สามารถจัดหมวดหมู่พฤติการณ์ในการกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงออกได้เป็นดังนี้ คือ

1. กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเสพสุรา

สำหรับแนวทางการพิจารณาเรื่องเสพสุราของข้าราชการตำรวจนั้น มีแนวทางการพิจารณาค้ายกับของข้าราชการพลเรือน²⁰⁹ กล่าวคือ ถ้าเป็นการเสพสุราในขณะปฏิบัติหน้าที่ หรือเมาสุราเสียราชการ หรือเมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ข้าราชการที่กระทำความผิดจะถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก

²⁰⁹ สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกพันธุ์วัฒน์ ศรีวัลย์, ผู้กำกับการฝ่ายวินัยและอุทธรณ์ สำนักงานกำลังพล สำนักงาน ก.ตร. กรมตำรวจ, 5 กุมภาพันธ์ 2534.

หรือไล่ออกแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นไปตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว.208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 นอกจากนี้การเมาสุราก็ว่าร้าย ทำทนายผู้บังคับบัญชา หรือเมาสุราแล้วยิงปืนด้วยความตึกคะนอง ถือเป็นประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ระดับโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับคือ ให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกแล้วแต่กรณี²¹⁰ เพราะแนวความคิดของข้าราชการตำรวจจะต้องเชื่อฟังการปกครองบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปกครอง นอกจากนี้ข้าราชการตำรวจจะต้องรักษาชื่อเสียงภาพพจน์ของกรมตำรวจ การมีอาวุธอยู่ในมือมีจุดประสงค์เพื่อปราบปรามโจรผู้ร้าย แต่หากเอามาใช้ในทางที่ผิด ๆ ต้องถูกลงโทษอย่างรุนแรงและเด็ดขาด

1. พลฯสำรองพิเศษ อ. กรณีเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2524 เวลาประมาณ 15.00 น. พลฯสำรองพิเศษ อ. ได้ร่วมกันดื่มสุรากับพวกจนเมเอาการมีนเมาแล้วได้ขึ้นไปบนสถานีตำรวจภูธรอำเภอและใช้อาวุธปืน เอช.เอ็น.14 ซึ่งเป็นอาวุธปืนของทางราชการที่ได้รับจ่ายไว้ประจำกายยิงจนสถานีตำรวจได้รับความเสียหาย พร้อมกับร้องด่าทำทนายสารวัตรใหญ่ด้วยถ้อยคำหยาบคาย พลฯสำรองพิเศษ อ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสืบทตำรวจ ส. กรณีเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2528 เวลาประมาณ 23.00 น. จำสืบทตำรวจ ส. ได้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นสายตรวจท้องที่ได้แต่งตั้งโดยนุ่งกางเกงขาสั้น สวมเสื้อยืดคอกลมและพกพาอาวุธปืนเข้าไปรับประทานอาหารและดื่มสุราก็ที่ร้านอาหารจนเมเอาการมีนเมาแล้วได้ใช้มือตบหน้านาง ม. 3 ครั้ง เนื่องจากนาง ม. ไม่ยอมออกไปเต้นรำกับจำสืบทตำรวจ ส. จำสืบทตำรวจ ส. ถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกจำสืบทตำรวจ ส. มีกำหนด 1 เดือน ปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี จำสืบทตำรวจ ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. พลฯสมัคร จ. กรณีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2529 เวลาประมาณ 19.45 น. ได้เสพสุราจนเมเอาการมีนเมาครองสติไม่ได้และทะเลาะวิวาทกับภริยา พลฯสมัคร จ. ได้ใช้

²¹⁰ สัมภาษณ์ พลตำรวจโทจำรัส จันทรชกร, ประธานอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับวินัย, 7 กุมภาพันธ์ 2534.

อาวุธปืนเอ็ม 16 ยิงไปรวม 3 ครั้ง กระสุนปืนถูกอาคารบ้านพักเสียหาย พลฯสมัคร จ. ถูก
ลงโทษไล่ออกจากราชการ

4. พลฯสมัคร น. กรณีเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2530 เวลา 23.00
น. ได้รับอนุญาตให้ออกนอกกองรักษาการณ์แล้วได้ไปเสพสุรากับเพื่อนจนถึงเวลา 01.35 น. จึง
ได้เดินทางกลับกองรักษาการณ์แล้วได้ใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้า 1 นัด พฤติการณ์เป็นการยิงขึ้นด้วย
ความคึกคะนองในเขตพระราชฐานจิตรลดาารโทฐาน พลฯสมัคร น. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน

ส่วนการเล่นการพนันในการพิจารณาการกระทำความผิดในลักษณะนี้ของ
ข้าราชการตำรวจนั้น ถือว่าตำรวจเป็นเจ้าของหน้าที่ที่มีหน้าที่ปราบปรามการกระทำความผิดโดยตรง
หากมากกระทำความผิดเสียเองแล้วจะปราบปรามผู้กระทำความผิดได้อย่างไร ฉะนั้นเมื่อข้าราชการ
ตำรวจกระทำความผิดในลักษณะนี้จึงต้องลงโทษรุนแรงเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างและให้ทุกคนเคร่ง
ครัดต่อระเบียบวินัยมากขึ้น²¹¹ นอกจากนี้ถือว่าการพนันเป็นบ่อเกิดแห่งหายนะ ถ้าตำรวจฝักใฝ่แต่
การพนันจะทำให้มีปัญหาในการครองชีพติดตามมา²¹² ฉะนั้นแนวทางในการพิจารณาเรื่องเล่นการ
พนันของข้าราชการตำรวจจะไม่แบ่งแยกว่าเป็นการเล่นการพนันประเภท ก. หรือประเภท ข.
แต่ถือว่าถ้าตำรวจเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเล่นเมื่อใดจะต้องถูกพิจารณาโทษในลักษณะเด็ดขาดและ
รุนแรง ตัวอย่างเช่น ตั้งบ่อนหรือมีส่วนได้เสียกับบ่อนการพนันผิดกฎหมาย เป็นเจ้ามือการพนันผิด
กฎหมาย เป็นผู้เล่นการพนันผิดกฎหมาย มั่วสุมในวงการพนันผิดกฎหมาย หรือเข้าไปในสนามม้า
โดยไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็นการเล่นการกระทำความผิดวินัยฐานประพฤติก่อร้ายแรง ระดับโทษให้
ออก ปลดออก หรือไล่ออก แล้วแต่กรณี²¹³ เช่น

²¹¹ สัมภาษณ์ พลตำรวจโทจรัส จันทรชจร, ประธานอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ
เกี่ยวกับวินัย, 7 กุมภาพันธ์ 2534.

²¹² สัมภาษณ์ พลตำรวจโทสงวน จิตดาลาน, ประธานอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ
เกี่ยวกับการอุทธรณ์, 28 มกราคม 2534.

²¹³ สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกพันธุ์วัฒน์ ศรีวัลย์, ผู้กำกับการฝ่ายวินัยและอุทธรณ์
สำนักงานกำลังพล สำนักงาน ก.ตร. กรมตำรวจ, 5 กุมภาพันธ์ 2534.

1. สิบตำรวจโท ช. กรณีเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2525 เวลากลางวัน ได้ถูกจับกุมข้อหาเล่นการพนันแปดเก้าพันเอาทริพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยได้เล่นในงานศพมารดาของนาย จ. และศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษปรับเป็นเงิน 2,000 บาท คดีถึงที่สุดแล้ว ในทางวินัย สิบตำรวจโท ช. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสิบตำรวจ ผ. และสิบตำรวจเอก บ. กรณีร่วมกันลักลอบเล่นการพนันไพ่ผสมสิบพันเอาทริพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. สิบตำรวจตรี ม. กรณีร่วมกับพวกที่หลบหนีเล่นการพนันไฮโลว์พันเอาทริพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. กรณีกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

3.1 กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา

สำหรับการกระทำความผิดอาญา จากการตรวจสอบกรณีความผิดต่าง ๆ แล้วพบว่าข้าราชการตำรวจกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และถูกลงโทษอย่างรุนแรง เพราะถือว่าข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาโดยตรง แต่กลับมาก่อทำความผิดเสียเอง เช่นนี้ประชาชนจะเสื่อมศรัทธาในการทำงานของข้าราชการตำรวจ การลงโทษข้าราชการตำรวจที่กระทำความผิดเช่นนี้จึงต้องมีลักษณะที่รุนแรงและเด็ดขาด

สำหรับการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกนั้นแม้จะไม่เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แต่หากพิจารณาในพฤติการณ์การกระทำแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นพฤติการณ์การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

- ฆ่าผู้อื่น

1. สิบตำรวจโท ช. กรณีเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2529 เวลา 16.20 น. สิบตำรวจโท ช. และนี่สาวได้มาทำความตกลงกับนางสาว ฉ. กับพวกที่ห้องสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองจันทบุรี เนื่องจาก นางสาว ฉ. ได้กล่าวหาว่าสิบตำรวจโท ช. ทำร้ายร่างกายและพยายามฆ่าเนื่องจากได้ไปทวงถามเงินค่าเช่ารั้วจากพี่สาวของสิบตำรวจ

โท ช. ปรากฏว่าในขณะที่กำลังทำความตกลงกันอยู่นั้น สิบตำรวจโท ช. เกิดบันดาลโทสะใช้อาวุธปืนพกสั้นยิงถูกนางสาว จ. และพวกถึงแก่ความตาย 2 คน และได้รับบาดเจ็บ 1 คน ผลในคดีอาญาศาล ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ในทางวินัยสิบตำรวจโท ช. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- กรรโชกทรัพย์

1. พลฯสมัคร ว. กรณีเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2528 เวลา 13.30 น. พลฯสมัคร ว. ได้ร่วมกับพวกบุกรุกเคหะสถาน พยายามกรรโชกทรัพย์ชาวต่างชาติ มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 6 ปี คดีถึงที่สุดแล้ว ในทางวินัย พลฯสมัคร ว. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ปล้นทรัพย์

1. พลฯสมัคร ณ. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาปล้นทรัพย์ ซึ่งศาล ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมีกำหนด 9 ปี 7 เดือน พลฯสมัคร ณ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. พลฯสมัคร อ. กรณีต้องหาคดีอาญาร่วมกับพวกพยายามปล้นทรัพย์และพยายามฆ่าเจ้าทรัพย์ และศาล ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก 10 ปี ในทางวินัย พลฯสมัคร อ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

นอกจากการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ยังมีพฤติการณ์การกระทำความผิดอาญาโดยทั่วไป ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก อาจเนื่องมาจากการถอนคำร้องทุกข์หรือประนีประนอมยอมความหรือไม่มีการฟ้องคดีเนื่องจากพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีการฟ้องคดีแต่ศาลพิพากษายกฟ้องด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม พฤติการณ์การกระทำดังต่อไปนี้ ถือเป็นพฤติการณ์อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

- ปลอมเอกสาร

1. จำสิบตำรวจ ป. กรณีใช้อำนาจหน้าที่ปลอมและใช้เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารของทางราชการปลอม โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่กรมตำรวจ นอกจากนี้ได้รับเงินยืมตรงแล้วไม่นำส่งเข้าคลังตามระเบียบกลับนำเงินดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว จำสิบตำรวจ ป. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสืบทารวจ ส. กรณีปลอมแปลงเอกสารใบรับรองแพทย์และใช้เอกสารปลอมเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ข่มขืนกระทำชำเรา

1. สืบทารวจเอก ว. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาข่มขืนกระทำชำเราผู้ต้องหาหญิงในห้องควบคุมบนสถานีตำรวจ ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- พรากผู้เยาว์

1. จำสืบทารวจ น. กรณีได้พานางสาว พ. ไปเที่ยวต่างจังหวัดโดยมิได้แจ้งให้นาย ส. ซึ่งเป็นอาทราบ ครั้นเดินทางกลับก็มีได้นำส่งบ้านโดยได้พาไปพักที่บ้านญาติของจำสืบทารวจ น. แทน นางสาว พ. ได้ยอมรับกับนาย ส. และอาจารย์ของนางสาว พ. ว่าจำสืบทารวจ น. ได้พาไปต่างจังหวัดและได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับตนแล้ว นาย ส. จึงได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนเห็นควรสั่งฟ้องและคดีกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการ ในทางวินัยจำสืบทารวจ น. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ทำร้ายร่างกาย

1. พลฯสมัคร ส. กรณีบุกกรุกเข้าไปในเคหสถานในยามวิกาลแล้วทำร้ายร่างกายนางสาว ป. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. สืบทารวจเอก ศ. กรณีเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2530 เวลาประมาณ 24.00 น. ได้เข้าไปในบริเวณโรงเรียนที่จัดงานขึ้นเพื่อหาเงินรายได้เป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ในลักษณะเมาสุราแล้วอาละวาดก่อความสงบจนต้องหยุดการแสดง เมื่อมีผู้เข้ามาห้ามปรามสืบทารวจเอก ศ. ก็ชกใบหน้าผู้หนึ่งจนได้รับบาดเจ็บ สืบทารวจเอก ศ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. พลฯสมัคร พ. กรณีเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2527 เวลาประมาณ 03.00 น. ได้ใช้มือผลักนาย ส. ราษฎรซึ่งพิการขาซ้าย 1 ครั้ง จนล้มลง เนื่องจากนาย ส. ได้ตำว่าพลฯสมัคร พ. หลายประการ ซึ่งพลฯสมัคร พ. ได้จ่ายเงินค่าทำขวัญให้นาย ส. 2,000 บาท พลฯสมัคร พ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

1. พลฯสมัคร ส. กรณีเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2528 ได้ออกจากที่ตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาตและนำอาวุธปืนประจำกายติดตัวไปด้วย ระหว่างทางได้แหวะตีมสรุกับเพื่อนปรากฏว่ามีกลุ่มวัยรุ่นเมาสุรายกพวกตรงมายังกลุ่มพลฯสมัคร ส. และเพื่อน พลฯสมัคร ส. จึงได้ใช้อาวุธปืนยิงชู่ไปยังกลุ่มวัยรุ่นหลายคน ปรากฏว่ากระสุนพลาดไปถูกนาย ช. ราษฎรถึงแก่ความตาย ผลในทางคดีอาญาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ในทางวินัย พลฯสมัคร ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่

1. ร้อยตำรวจตรี ก. ร้อยตำรวจตรี ป. จำสับตำรวจ พ. และสับตำรวจตรี ส. ได้ร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังนาย ด. เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่โดยกระทำการฆาตกรรม โหดร้าย จนเป็นเหตุให้นาย ด. ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ ผลคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด แต่ในทางวินัยพนักงานหลักฐานรับฟังได้ว่าบุคคลทั้งสี่กระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ลักทรัพย์

1. สิบตำรวจโท ส. กรณีได้ลักขยงพาราของราษฎรไปขายได้เงินจำนวน 3,095 บาท ซึ่งก่อนหน้านี้สิบตำรวจโท ส. ก็ได้ลักขยงพาราของราษฎรไปขายมาครั้งหนึ่งแล้ว สิบตำรวจโท ส. ได้ให้การรับสารภาพว่าได้ลักขยงพาราจริงและยินยอมชดใช้ราคายางดังกล่าวแล้ว สิบตำรวจโท ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสับตำรวจ ถ. กรณีลักทรัพย์ของทางราชการ กล่าวคือได้ลักลอบดูดน้ำมันรถของทางราชการหมายเลข โล่ 03626 ซึ่งเป็นรถประจำตำแหน่งของส่วนราชการ จำสับตำรวจ ถ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ชิงทรัพย์

1. พลฯสมัคร ย. กรณีได้ใช้อาวุธปืนจี้เอาถุงเงินจากนาย อ. แล้วขับรถจักรยานยนต์หลบหนีไป นาย อ. ได้แจ้งความเป็นคดีอาญา ผลในคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องเพราะพยานกลับคำให้การ แต่ทางวินัยพนักงานหลักฐานรับฟังได้ว่าพลฯสมัคร ย. กระทำความผิดจริง ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ฉ้อโกง

1. สิบตำรวจโท ส.กรณีได้ไปหลอกหลวงนาง น.ว่ามีนายดาบตำรวจ จ. ขอกู้เงินจำนวน 55,000 บาท โดยอ้างว่านายดาบตำรวจ จ. ติดราชการมาเองไม่ได้ นาง น. จึงนำไปสัญญากู้เงินให้สิบตำรวจโท ส. เพื่อนำไปให้นายดาบตำรวจ จ. ลงชื่อเป็นผู้กู้และให้สิบตำรวจโท ส. ลงชื่อเป็นพยานแล้วมอบเงินให้สิบตำรวจโท ส. ไป ต่อมา สิบตำรวจโท ส. ไม่ส่งดอกเบี้ย นาง น. จึงไปพบนายดาบตำรวจ จ. นายดาบตำรวจ จ. ได้ปฏิเสธเรื่องกู้เงิน นาง น. จึงทราบว่าถูกสิบตำรวจโท ส. หลอกหลวง และได้เป็นโจทก์ฟ้อง สิบตำรวจโท ส. เป็นคดีอาญาข้อหาฉ้อโกง แต่ศาลพิจารณายกฟ้องเพราะคดีขาดอายุความ ในทางวินัย สิบตำรวจโท ส. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- ทำให้เสียหาย

1. สิบตำรวจตรี น. กรณีทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายและยังป็นในที่สาธารณะโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- บุกรุก

1. จำสิบตำรวจ ป. กรณีเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2525 จำสิบตำรวจ ป. ได้อาสาไปส่งนางสาว จ. ที่บ้านพัก เมื่อถึงบ้านพักนางสาว จ. ขอให้จำสิบตำรวจ ป. กลับบ้าน แต่จำสิบตำรวจ ป. ไม่ยอมกลับและได้แอบเข้าไปอยู่ในบ้านของนางสาว จ. เมื่อบิดาของนางสาว จ. กลับมาจึงได้เกิดการโต้เถียงทะเลาะวิวาทกันและบิดาของนางสาว จ. ได้ไปแจ้งความดำเนินคดีอาญากับจำสิบตำรวจ ป. ต่อมาภายหลังจำสิบตำรวจ ป. ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว จำสิบตำรวจ ป. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

- กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาอื่น ๆ

1. พลฯสมัคร ส. กรณีร่วมกับพวกมิได้หวังห้ามแปรรูปไว้ในความครอบครองเกินกว่า 0.20 ลูกบาศก์เมตร โดยไม่ได้รับอนุญาต พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง แต่ในทางวินัยผู้บังคับบัญชาเห็นว่าพลฯสมัคร ส. กระทำความผิดจริง จึงสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสิปตำรวจ ท. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาฆ่าผู้อื่น
และเครื่องกระสุนปืนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เสนอสำรอนเมาและยิงปืนใน
หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผลคดีอาญานักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาด
ไม่ฟ้องจำสิปตำรวจ ท. แต่ในทางวินัยพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริง
ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

3. จำสิปตำรวจ ธ. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหากระทำผิด
พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง โดยการนำพาราษฎรชาวกัมพูชาเข้ามาในราชอาณาจักรไปทำบัตร
ประจำตัวประชาชนที่จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาจำสิปตำรวจ ธ. หลบหนีคดี ในทางวินัย จำสิปตำรวจ
ธ. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3.2 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับผู้สาว

สำหรับกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับผู้สาวนี้ ผลตำรวจโท สงวน
จิตตалан ได้ให้ทัศนะว่า ตำรวจต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชน การไปเป็นชู้กับภรรยาของผู้อื่นถือเป็น
การรังแกสามี หรือการ ไปช่มชืนผู้อื่นเช่นนี้ถือเป็นการรังแกประชาชนต้องลงโทษอย่างรุนแรง

1. จำสิปตำรวจ ว. กรณีมีความสัมพันธ์กันผู้สาวกับภริยาของจำ
สิปตำรวจ ป. เหตุเกิดระหว่างวันที่ 11 เมษายน 2529 ถึงวันที่ 25 มิถุนายน 2529 จำสิป
ตำรวจ ว. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. พลฯสมัคร บ. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาช่มชืนกระทำชำเรา
หญิงอื่นที่มีใช้ภริยาของตน ผลในทางคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษาขกฟ้อง ในทางวินัยรับฟังได้ว่า
พลฯสมัคร บ. ได้ร่วมประเวณีกับหญิงผู้เสียหายด้วยความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายโดยพลฯสมัคร บ.
รู้ยู่่าหญิงนั้นมีสามีแล้ว ถือว่าเป็นการผิดศีลธรรมอย่างร้ายแรง พลฯสมัคร บ. ถูกลงโทษไล่ออก
จากราชการ

3.3 เรียกรับเงินบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในการสอบ

กรณีการเรียกรับเงินโดยอ้างว่าจะช่วยเหลือในการสอบในลักษณะ
ที่มีการหลอกลวงนี้ ถือว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

1. จำสืบทารวจ พ. กรณีเป็นเจ้าของหน้าที่ในการสอบคัดเลือกได้ หลอกหลวง เรียกและรับเงินจำนวน 40,000 บาท จากนาง ล. เพื่อช่วยเหลือให้บุตรชายผ่านการ สอบคัดเลือกเป็นนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 9 และเรียกร้องเอาเงินจำนวน 20,000 บาท จากนาย ป. เพื่อช่วยเหลือนาย ป. เช่นเดียวกัน จำสืบทารวจ พ. ถูกลงโทษ ไล่ออกจากราชการ

3.4 เรียกรับเงินจากผู้กระทำความผิดในคดีต่าง ๆ

กรณีกระทำความผิดในลักษณะนี้เนื่องจากข้าราชการตำรวจมี อำนาจหน้าที่โดยตรงในการให้คุณให้โทษแก่ผู้กระทำความผิด การไปเรียกรับเงินเพื่อช่วยเหลือใน ทางคดีถือเป็นความผิดร้ายแรง

1. ร้อยตำรวจเอก ส. กรณีเรียกและรับเงินจากผู้ต้องหาในคดี ลักทรัพย์และคดียาเสพติด 2 ราย รวมเป็นเงิน 4,500 บาท เพื่อช่วยเหลือทางคดีโดยไม่ สอบสวนดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่และทำความเห็นสั่งไม่ฟ้อง ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. จำสืบทารวจ บ. และสืบทารวจโท ส. กรณีได้ยึดของ กลางในการกระทำความผิดได้โดยไม่ได้ตัวผู้ต้องหา ต่อมาเมื่อมีผู้มาขอรับของกลางคืนได้เสียเงิน ให้ 100 บาท และปรากฏว่าบุคคลทั้งสองมิได้นำของกลางทั้งหมดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการ ตามกฎหมาย ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3.5 ปลอมเอกสารเพื่อกู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์

กรณีกระทำความผิดในลักษณะนี้แนวทางการพิจารณาความผิดและ ลงโทษข้าราชการตำรวจที่กระทำความผิดในลักษณะนี้ถือว่าเป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

1. สืบทารวจตรี ป. กรณีได้ทำการปลอมเอกสารหลักฐานการ กู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทฉุกเฉินโดยใช้ชื่อบุคคลอื่นรวมทั้งสิ้น 6 นาย แล้วได้นำเสนอ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเป็นเหตุให้สหกรณ์หลงเชื่อและได้จ่ายเงินให้กับสืบทารวจตรี ป. ไปเป็น เงิน 7,400 บาท สืบทารวจตรี ป. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3.6 กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ถือว่าข้าราชการตำรวจมีหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิด แต่กลับมาก่อทำความผิดเสียเอง พลตำรวจโท จำรัส จันทรชจร ได้ให้ทัศนะว่าถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้าราชการตำรวจกระทำความผิดในลักษณะนี้ถือเป็นเรื่องที่ทำให้เสียภาพพจน์แก่กรมตำรวจเป็นอย่างยิ่ง ต้องลงโทษรุนแรงเพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ข้าราชการตำรวจคนอื่น ๆ

1. จำสิปตำรวจ ก. กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหา่วมกันเมียาเสพติดให้โทษ (กัญชา) จำนวน 19 กุก น้ำหนัก 100 กิโลกรัม ไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล จำสิปตำรวจ ก. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

3.7 กระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงในกรณีอื่น ๆ

นอกจากการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีกรกระทำในลักษณะอื่นซึ่งถือเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงอีกด้วย

1. จำสิปตำรวจ ข. กรณีได้แต่งเครื่องแบบยศร้อยตำรวจโทไปยืมเงินนาง ร. จำนวน 30,000 บาท เพื่อไปหาซื้อไม้ปลูกบ้าน จำสิปตำรวจ ข. ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ

2. สิปตำรวจโท ป. กรณีปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจจราจร ได้ทำหนังสือไปยังบุคคล บริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อเรียกร้องสนับสนุนเงินหรือสิ่งของมาใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยปลอมแปลงลายมือชื่อผู้บังคับบัญชาให้ผู้อื่นหลงเชื่อและมอบเงินให้แก่สิปตำรวจโท ป. รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง สิปตำรวจโท ป. ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ

จากการศึกษากรณีกระทำความผิดของข้าราชการตำรวจพบว่า โดยทั่วไปแล้วลักษณะการกระทำความผิดจะคล้ายคลึงกับการกระทำความผิดของข้าราชการพลเรือนสามัญ และของข้าราชการครู แม้ในส่วนของความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วนั้น แนวทางการพิจารณาของข้าราชการตำรวจจะปรับบทตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 และประมวลระเบียบข้าราชการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่โดยพฤติการณ์ลักษณะการกระทำ

ความผิดนั้นอาจนำเทียบเคียงกับมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้ ส่วนความผิดวินัยฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงนั้น ปรับบทความผิดและโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดฐานประพฤตชั่วของข้าราชการตำรวจก็มีลักษณะแตกต่างกับการกระทำผิดของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะตำแหน่งหน้าที่ราชการเนื่องจากตำรวจต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชน การกระทำผิดจึงมักจะไปกระทบกับประชาชน เช่น เรียกรับเงินจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในคดีต่าง ๆ เป็นต้น